

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra technické a informační výchovy

Diplomová práce

Bc. Jana Mikešová

UM – UTIV

Facebook a způsoby jeho využití žáky ZŠ

Olomouc 2017

vedoucí práce: doc. PhDr. Miroslav Chráska, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Facebook a způsoby jeho využití žáky ZŠ vypracovala samostatně pouze s využitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

V Olomouci dne 10. dubna 2017

Podpis.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. PhDr. Miroslavu Chráskovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, poskytování podkladů a rad k diplomové práci. Dále děkuji všem vedoucím pracovníkům, učitelům a respondentům vybraných základních škol za projevenou ochotu a spolupráci při realizaci výzkumného šetření. V neposlední řadě bych ráda poděkovala svým blízkým, kteří mě po dobu zpracování diplomové práce podporovali.

Obsah

Úvod.....	6
1 Cíl práce, výzkumné problémy, hypotézy a výzkumné předpoklady.....	7
2 Teoretické poznatky.....	9
2.1 Období dospívání	9
2.2 Internet	9
2.2.1 Bezpečnost na internetu	11
2.2.2 Seznamování na internetu.....	12
2.2.3 Netolismus	13
2.2.4 Internet a jeho vliv na společnost	13
2.3 Sociální síť	15
2.3.1 Společné vlastnosti sociálních sítí	16
2.3.2 Sociální inženýrství.....	16
2.3.3 Falešný profil na sociální síti.....	17
2.3.4 Závislost.....	17
2.4 Facebook	18
2.4.1 Vytvoření účtu na Facebooku.....	19
2.4.2 Ochrana soukromí.....	19
2.4.3 Možnosti a aplikace Facebooku.....	20
2.4.4 Atraktivní profil na Facebooku.....	24
2.4.5 Mobilní verze FB	24
2.4.6 Závislostní chování na sociální síti Facebook (FAD).....	25
2.5 Kyberprostor	25
2.5.1 Kyberšikana	27
2.5.2 Formy kyberšikany	27
2.5.4 Ochrana před kyberšikanou	29
2.6 Využití sociálních sítí ve výuce	30

2.6.1	Dopad na školní prospěch.....	31
3	Popis výzkumného šetření	32
3.1	Výzkumné problémy, formulace hypotéz a výzkumných předpokladů.....	32
3.2	Charakteristika výzkumného souboru a organizace výzkumu.....	35
3.3	Použitá výzkumná metoda	38
3.4	Předvýzkum.....	40
3.5	Metody použité na zpracování výsledků.....	41
4	Výsledky výzkumného šetření	43
4.1	Vyhodnocení předvýzkumu	43
4.1	Výsledky a vyhodnocení vlastního výzkumu	45
4.3	Ověření hypotéz (H) a výzkumných předpokladů (VP)	69
5	Diskuze	76
	Závěr	79
	Seznam bibliografických citací.....	81
	Seznam použitých symbolů a zkratk.....	86
	Seznam tabulek.....	87
	Seznam grafů	89
	Seznam příloh	91

ANOTACE

Úvod

Tato diplomová práce navazuje na bakalářskou práci s názvem Facebook a jeho dopad na žáky 2. stupně ZŠ (Mikešová, 2015) a rozvíjí ji v oblastech využití sociálních sítí.

Téma bakalářské a diplomové práce jsem si nevybrala náhodou. Myslím si, že se jedná o téma stále aktuální a v dnešní době důležité. Každý učitel, by se měl o tuto problematiku zajímat, aby dokázal co nejlépe vyhodnotit problémové situace a poskytnou nejcennější rady.

Věřím, že tato diplomová práce může přinést nové teoretické i praktické poznatky o způsobech využívání Facebooku žáky základních škol.

Facebook je největší sociální síť na světě. Uživatelem Facebooku se může stát každý, kdo uvede, že je starší třinácti let a má přístup k internetu.

Svět, který nás obklopuje, se neustále mění. Žijeme v uspěchané době. Spousta lidí často tvrdí, že nemají na nic čas. Přitom svůj volný čas tráví u sociálních sítí psaním statusů, komentováním příspěvků, sdílením různých informací, hraním her či sledováním životů známých i neznámých lidí. Facebook spojuje lidi po celém světě. Výhodou je bezplatná komunikace, sdílení a zjišťování různých informací z celého světa. Uživatelé Facebooku by se měli držet přísloví „Všeho moc škodí“. Od malička se děti učí, že než přejdou cestu, musí se rozhlédnout. Stejně je to i na internetu, děti musí znát pravidla správného chování na internetu. Chránit se a být v bezpečí je na internetu nejdůležitější. Dnešní žáci se nebezpečí na sociálních sítí nevyhnou. Jediná ochrana existuje prostřednictvím dobré připravenosti. Většina mladých uživatelů se ve virtuálním světě pohybuje denně a připojují se k internetu z různých zařízení ze všech možných dostupných míst.

V diplomové práci bych chtěla rozvinout témata týkající se sociálních sítí. Po formální stránce bude diplomová práce rozdělena na dvě části. První část bude teoretická a v druhé části se budeme věnovat vyhodnocení výzkumného šetření. Teoretická část bude věnována vybraným oblastem zaměřených na internet, sociální sítě, sociální síť Facebook, kyberprostor a využití sociálních sítí ve výuce.

Diplomová práce vznikla v rámci řešení projektu IGA_PdF_2016_028 „Identifikace rizik sociálních sítí a počítačových her u žáků v závislosti na jejich preferovaném způsobu využití informačních a komunikačních technologií.“

1 Cíl práce, výzkumné problémy, hypotézy a výzkumné předpoklady

Cílem diplomové práce je prostřednictvím teoretické části vymezit důležité poznatky o sociálních sítích, Facebooku, internetu, kyberprostoru a využití sociálních sítí ve výuce a období dospívání s ohledem na vývojové období. Nejdříve se budeme věnovat bezpečnosti a seznamování na internetu. Vymežíme, co se skrývá pod pojmem netolismus. Dále popíšeme, jaký má internet vliv na společnost. Následně se zaměříme na sociální sítě – jejich společné vlastnosti, sociální inženýrství, falešný profil a závislost na sociálních sítích. Dále se budeme věnovat vytvoření účtu na Facebooku, ochraně soukromí, možnostem a aplikacím Facebooku, jak má vypadat atraktivní profil, mobilní verzi FB a objasníme si pojem FAD. Také se budeme zabývat kyberprostorem, ochranou před kyberšikanou, využitím sociálních sítí ve výuce a jejich vlivem na školní prospěch. V neposlední řadě se zaměříme na současné výsledky výzkumů.

Výzkumné šetření má za cíl zjistit, jací jsou žáci uživatelé a jakými způsoby využívají sociální síť Facebook. Dále je cílem zjistit, zda žáci dbají na bezpečnost svého účtu a co všechno uvádí na Facebooku. Také nás bude zajímat, zda žáci mají základní znalosti o Facebooku nebo zda mají dospělé osoby ve svých přátelích. Také budeme zkoumat, jak často tráví svůj volný čas u zkoumané sociální sítě, jejich průměrný počet přátel nebo do jaké míry ovlivňuje Facebook jejich životy. Plánovaný výzkum bude obsahovat dvě části. V předvýzkumu se budeme zabývat doplněním určité představy o zkoumané problematice pomocí rozhovoru s patnáctiletými žáky. Další část výzkumného šetření bude probíhat prostřednictvím dotazníkového šetření v šestém a devátém ročníku. Budeme zkoumat, zda se vyskytují rozdíly ve využívání FB u žáků v závislosti na pohlaví, věku či bydlišti.

Po formální stránce budeme v práci definovat výzkumné problémy (viz kapitola 3) a jim odpovídající hypotézy (H) a výzkumné předpoklady (VP).

- **H1:** Žáci, kteří bydlí ve městě si zakládají Facebook v nižším věku než žáci, kteří bydlí na vesnici.
- **H2:** Žáci devátých ročníků používají Facebook více způsoby než žáci šestých ročníků.
- **H3:** U dívek ovlivňují lajky na FB náladu více než u chlapců.
- **H4:** Chlapci více prožívají nepříjemné pocity, pokud mají odjet někam, kde není přístup k internetu.
- **VP1:** Minimálně 90 % respondentů používá sociální síť Facebook.

- **VP2:** Minimálně 90 % žáků používalo Facebook, i když jejich věk nedosáhl stanovené hranice – 13 let.
- **VP3:** Žáci používají Facebook nejčastěji kvůli komunikaci s přáteli.
- **VP4:** Žáci využívají Facebooku nejvíce v odpoledních hodinách.

Diplomová práce se může stát inspirací a zdrojem nových informací pro osoby, které mají zájem o tuto rychle se vyvíjející problematiku.

2 Teoretické poznatky

V teoretické části se budeme zabývat obdobím dospívání, uvedeme si základní poznatky týkající se internetu, sociálních sítí, Facebooku, kyberprostoru a využití sociálních sítí ve výuce.

2.1 Období dospívání

Období dospívání se skládá ze dvou fází. U dívek období prepuberty nastupuje kolem desátého roku a u chlapců přibližně o rok později. Období vlastní puberty u dívek začíná kolem dvanáctého roku a u chlapců kolem třináctého roku (Šimíčková, Čížková, 2008).

Fáze pubescence se vyskytuje mezi dětstvím a dospělostí. Někdy je označována jako období bouří a stresů. Dospívající jedinec se musí v tomto období podrobit normám chování a měl by se stát nezávislý na rodičích, vytvářet heterosexuální vztahy, přizpůsobovat se vrstevníkům či volit budoucí povolání. Významné změny se v tomto období projevují v psychologickém i biologickém vývoji. Začátek biologických změn v období prepuberty je vymezen změnami v proporcích těla a prvními známkami pohlavního zrání. U chlapců probíhá pohlavní zrání přibližně o rok později než u dívek. V období prepuberty se zrychlí tělesný růst a objevují se první sekundární pohlavní znaky, hormonální změny nebo sexuální pud. U dívek se objevuje první menstruace. Děti jsou schopné přemýšlet o abstraktních vztazích, dále nejen o konkrétním světě, ale i o možnostech, pravděpodobnostech, budoucnosti, spravedlnosti a hodnotách. Období dospívání se projevuje jako období velkých ideálů či počátek jednoduchých adaptací k realitě. Začínají se objevovat konflikty v interpersonálním životě, s rodiči a okolím. Děti v této fázi vývoje jsou labilní, výbušní, citliví vůči nespravedlivosti a kritice. Dochází ke změnám citů k sobě samotnému (Čáp, Mareš, 2007).

2.2 Internet

Internet představuje obrovskou síť počítačů propojující navzájem velké množství menších sítí po celém světě. Používáme-li internet, pohybuje se v imaginárním prostoru, který se nazývá kybernetický. Ten, kdo je připojený k internetu, se může dozvědět spoustu zajímavých informací z různých oblastí (Wallace, 2001). Internet můžeme vymezit i v dalších podobách jako komunikační, reklamní, marketingové a obchodní médium. Informační médium je v dnešní době velice rozšířené v multimediální formě. V tištěné podobě informační médium představují např. knihy, časopisy a noviny. Pomocí komunikačního média může být ve spojení kdokoliv s kýmkoliv z celého světa. Představuje zábavu, vzdělávání, pracovní příležitosti a odstraňuje geografické bariéry. Televizi, rádiu a tisku trvale konkuruje reklamní médium

a marketingové médium na internetu. Obchodní médium zajišťuje lepší komunikaci při práci (Škyřík, 2009).

Všechny informace musí být uloženy v jednotné formě, aby je mohl využívat každý uživatel internetu. Tato forma má podobu WWW stránek. K prohlížení stránek potřebujeme znát internetovou adresu, která se zapisuje do řádku v programu, který se nazývá prohlížeč. Hypertextový odkaz je označení pro procházení internetem. Po kliknutí na hypertextový odkaz se nám objeví další stránka, kterou hypertextový odkaz obsahuje. Hypertextový odkaz poznáme snadno, bývá odlišený od běžného textu, nejčastěji podtrhnutím či barevným zvýrazněním. Nemusí být pouze v podobě textu, může mít podobu obrázku či animace (Růžička, 2002).

V dnešní době se stále zvyšuje počet zařízení s webovým prohlížečem – počítače, notebooky, tablety, chytré telefony, elektronické čtečky knih, herní konzoly nebo tuto možnost nabízejí i některé chytré televize. Počítače a notebooky se připojují síťovým kabelem nebo bezdrátovým spojením WI-FI. Především domácí uživatelé začínají dávat přednost tabletům a chytrým telefonům. Mezi výhody chytrých mobilních telefonů patří, že je můžeme mít vždy u sebe a většinou i připojené k internetu, jsou vybavené různými senzory, které umí určit polohu, směr, vzdálenost atd. Domácí uživatelé používají počítače a notebooky ke zpracování většímu množství textu, nebo pokud využívají většího množství záložek v prohlížeči. Používají je také k přístupu do internetového bankovníctví z důvodu většího zabezpečení (Gasston, 2015).

„Desatero bezpečného surfování:

- 1. Chraňte své osobní údaje.*
- 2. Používejte jedinečná hesla.*
- 3. Buďte ostražití.*
- 4. Vyhněte se klikáním na e-maily typu „Skvělá nabídka“.*
- 5. Zabezpečte dostatečně své účty.*
- 6. Nezanechávejte stopy.*
- 7. Nakupujte pouze z důvěrných zdrojů.*
- 8. Mějte pod kontrolou, s kým přes internet komunikujete.*
- 9. Kontrolujte skutečné adresy stránek, na které klikáte.*
- 10. Dohlížejte na své ratolesti“ (Eckertová, 2014).*

Eckertová (2014) klade důraz na bezpečnost dětí na internetu. Upozorňuje děti, aby v žádném případě neprozrazovaly své heslo a aby ani nezveřejňovaly rodné číslo a adresu. Při

vytváření bezpečného hesla se kombinují velká a malá písmena, čísla a symboly. Pokud chceme, aby heslo bylo jedinečné, vynecháme datum narození, jména svých příbuzných a podobně. Pro větší jistotu využíváme dvoufázového ověření, kde je identifikace třeba potvrdit telefonním číslem či druhým e-mailem. Pokud se připojujeme z veřejných počítačů, vždy zkontrolujeme, zda jsme odhlášení a vymažeme historii (Eckertová, 2014).

2.2.1 Bezpečnost na internetu

Uživatelé internetu by měli respektovat dva základní principy kvůli bezpečnosti. A to nedělat nikomu nic, co nechceme, aby dělali ostatní nám a nevěřit všechno všem. Soubor pravidel chování na internetu dostal název Net etiketa. Obsahem tohoto souboru pravidel je:

- *„Komunikují spolu lidé, proto se chovejte slušně.*
- *Při komunikaci se chovejte i podle pravidel, platných pro toho, s kým komunikujete.*
- *Pokud se při komunikaci vyskytnou chyby, snažte se je tolerovat. Chyby děláme všichni.*
- *Respektujte soukromí ostatních.*
- *Nezneužívejte situaci, kdy toho umíte více než ostatní, ale ochotně pomáhejte.*
- *Neposílejte spam, reklamy, hoaxy a žádný malware.*
- *Neporušujte autorská práva.*
- *Pokud někomu posíláte obrázky či videa, dělejte to v odpovídající podobě (obrázky např. komprimované, s funkcí náhledu obrázku, přes server Úschovna...).*
- *Pišťe stručně, ale správně (není třeba kazit rodný jazyk)“ (Kráal, 2015, 172).*

Uživatelé internetu musí dodržovat určitá pravidla, která se nazývají etiketa. Komunikace prostřednictvím internetu vyvolává pocit, že se komunikuje pouze s počítačem a proto spousta uživatelů nedodržuje zásady správného chování s lidmi a dovolí si to, co by si v osobním kontaktu s lidmi nedovolili. Mezi nejčastější prohřešky porušování pravidel slušného chování na internetu patří různé nadávky přes elektronickou komunikaci, používání obrázků a textů bez povolení autora a citací, nelegální používání programů či čtení cizích zpráv (Baranovič, 1999).

Používání internetu přináší spoustu výhod, ale také různá rizika. Určitá anonymita dává uživatelům pocit, že mohou cokoli zveřejnit nebo naopak chtít cokoli po ostatních uživatelích. Uživatelé internetu by měli vědět informace o rizicích, s kterými se mohou na internetu setkat a znát způsob obrany proti nim. Útočníkem se označuje osoba, která se snaží neoprávněně dostat do počítače. Existují dva druhy hrožících nebezpečí. Jedná se buď o rizika vnější nebo vnitřní. Mezi vnitřní patří poškození technického zařízení, výpadek elektrického

proudu, programové chyby, kolize technického či programového vybavení nebo také chyba uživatele. Vnějšími riziky mohou být krádeže zařízení, neoprávněný přístup k zařízení nebo počítačová infiltrace. Z hlediska ochrany zařízení je nejdůležitější uživatel, který nesmí nechat zařízení bez dozoru, chránit zařízení heslem, používat bezpečnostní programy v aktuálním stavu, nespouštět neznámé stránky či programy, které se objevují na internetu (Král, 2015).

Hesla představují způsob zabezpečení sociálních sítí, počítačů či jiných zařízení. Aby heslo plnilo účel chránit bezpečí uživatele, musí být vytvořeno podle určitých pravidel. Bezpečné heslo nesmí být krátké a jednoduché. Doporučený minimální počet znaků je osm. Nemělo by obsahovat datum narození, rok narození, snadno uhodnutelné slovo či kombinace čísel. Správné heslo je třeba si dobře zapamatovat a nikam nepsat. Heslo si můžeme uložit, ale pouze v zašifrované podobě. Nepoužíváme stejná hesla. Hesla pravidelně měníme, minimálně jednou za 90 dnů. Správné heslo lze vytvořit, tak že zvolíme dobře zapamatovatelnou větu a z této věty vybereme první písmena, z kterých vytvoříme heslo. Tyto písmena proložíme čísly, které symbolizují dobře zapamatovatelnou informaci. Pro větší bezpečí můžeme proložit toto heslo různými symboly. Nevhodné hesla jsou slabá hesla, která nesplňují určitá pravidla pro tvorbu bezpečného hesla. Jsou krátká, nemění se dostatečně často, ukládá se v nezašifrované podobě. Nevhodné heslo je např. 12345678, pro jistotu si ještě uživatelé nevhodných hesel tyto hesla zaznamenají na papírek, který umístí blízko svého počítače. Nevhodné heslo je naše jméno, přezdívka či jméno kamaráda a dalších příbuzných (Král, 2015).

Nebezpečí číhající na internetu představují programy, které umí najít hesla, čísla kreditních karet, důležité dokumenty atd. a následně je přepošlou osobě, která těchto údajů zneužije. Existují i programy, které mají za úkol uživatele jen otravovat posíláním obtěžujících e-mailů. Nebo se vyskytují programy, které umožňují vzdálené ovládní počítače (Střihavka, 2001).

2.2.2 Seznamování na internetu

Lidé, kteří používají internet k seznamování, uvádí důvody: z nedostatku času, nemají příležitosti k seznámení, jsou ostýchaví nebo to jen chtěli zkusit. Seznamovací servery nabízí filtrování, které slouží k nalezení ideálního protějšku, ale musí se brát v úvahu, že někteří lidé uvádí na internet nepravdivé informace. Při seznamování s neznámými lidmi by se měly dodržovat určitá pravidla. Není nejrozumnější se scházet okamžitě s člověkem, kterého známe jen z internetu. Schůzku je nejjednodušší domluvit přes den, ne ve večerních hodinách. Schůzka by měla být na veřejném místě. Také je dobré, aby o schůzce někdo věděl. Zjištění co

nejvíce informací o daném člověku nebude určitě při schůzce s neznámou osobou také na škodu. Nejúčinnější metodou před osobní schůzkou je prověřit si neznámého člověka přes Skype. V žádném případě se nikomu cizímu nesmí sdělovat osobní údaje. A schůzka by měla v ideálním případě proběhnout bez posilnění alkoholem, abychom neměli zkreslené informace o daném člověku (Kožíšek, 2016).

2.2.3 Netolismus

Pod pojmem netolismus se skrývá označení pro závislostní chování na počítačových hrách, sociálních sítích, internetových službách (různé formy chatu), virtuálních videí, televizi atd. Tato závislost ohrožuje denně děti i dospělé. Jedná se o psychickou závislost, nikoliv o závislost fyzickou, ke které dochází například při konzumaci alkoholu, nikotinu apod. Příznaky závislosti se projevují jako silná touha zapnout počítač bez určitého cíle, kontrola SMS, kontrola statusů, potíže určené s časem zapnutí počítače, potíže spojené s kontrolou návykového procesu, užívání návykového procesu k odstranění abstinčních příznaků, používání počítače čím dál častěji, aby se dosáhlo účinku dříve vyvolaného kratším časem, postupné zanedbávání zájmů či pokračování v užívání přes jakýkoliv důkaz škodlivých následků. Závislost na internetu se rozděluje na závislost na virtuální sexualitě, na virtuálních vztazích a na internetovou kompulzi – hraní online her či internetové nakupování. Další závislost na internetu se projevuje v nadměrném surfování nebo vyhledávání v databázích, ale také v častém hraní počítačových her. Závislý člověk na počítačové aktivitě se pozná podle změn nálad, daná aktivita je pro něho nejdůležitější v životě, vše ostatní pro něj přestává být důležité. Stále více se věnuje dané aktivitě, ukončení či omezení aktivity je značný problém nebo se začínají projevovat konflikty s okolím. Ve světě je tento druh závislosti největším problémem v Asii (Kopecký, 2015).

2.2.4 Internet a jeho vliv na společnost

Virtuální svět je takový svět, který neexistuje reálně, ale jen v pamětech a na pevných discích počítačů. Poznání virtuálního světa může člověku ulehčit a zpříjemnit život. Ve virtuálním světě mohou lidé dělat to, co lze dělat i ve skutečném světě. Mohou si najít přátele, hrát hry, nakupovat, prodávat, provádět finanční transakce, získávat, uveřejňovat a vyměňovat různé informace.

Baranovič uvádí dělení interaktivní komunikace na dva způsoby, na komunikaci interaktivní a neinteraktivní. Komunikace dopisní např. pomocí faxu představuje komunikaci neinteraktivní a příklad komunikace interaktivní je např. rozhovor po telefonu. Oběma způsoby

lze komunikovat, ale pocit z komunikace je vždy jiný. Pokud s někým vedeme rozhovor po telefonu, můžeme okamžitě reagovat, doplňovat druhého, skákat do řeči, ale to u dopisní komunikace nejde. Komunikace interaktivní znamená s možností okamžité reakce. U neinteraktivní komunikace, odešleme zprávu a čekáme na odpověď (Baranovič, 1999).

Internet se stal součástí našich životů z úplného neznáma. Ovlivňuje svět obrovskou rychlostí. Nejprve se internet používal jen pro akademické a výzkumné účely. V dnešní době se internet používá od nakupování až ke kontaktu s přáteli. Internet je vlastně místo, ve kterém se lidé chovají zcela jinak než ve skutečnosti, což nese pozitivní ale i negativní důsledky. Užívání internetu se projevilo ve světě práce a obchodu. Obchodníci pomocí webových stránek udržují stálý kontakt se zákazníky. Mezi zaměstnanci a zaměstnavateli je změna ve fyzickém kontaktu. Internet umožňuje pracovat kdekoliv a kdykoliv, práce z domova není žádný problém. Internet projevilo určité změny ve vzdělávání. Studenti mohou komunikovat se svými učiteli a spolužáky, mohou se účastnit on-line výukových kurzů a programů. On-line výuka je také určitou výhodou, studenti nemusí být fyzicky na výuce. Internet se dá využít při řešení domácích úkolů, seminárních a dalších prací. Internet se používá za záměrem zábavy. Komunikace díky internetu se stala rychlejší, jednodušší a méně nákladnější. Internet šetří práci a čas všem, kteří se chtějí dozvědět jakékoliv informace (Hulanová, 2012).

Dnešní děti se do doby ovlivněné digitálními technologiemi téměř narodily, neumí si představit život bez internetu, mobilního telefonu či počítače. Facebook a další sociální sítě se stávají součástí života dnešní mládeže. Mládež používá digitální média pro přístup k internetu, ale také k zábavě či ke komunikaci mezi sebou navzájem. Mobilní telefony, notebooky, stolní počítače a další zařízení se stále zlepšují a podporují čím dál více funkcí. Český statistický úřad uvádí, že v roce 2012 počítač vlastnilo 67 % všech domácností a 91 % domácností, ve které žijí děti. V dnešní době se odhaduje, že internet používá 95 % dětí. U internetu 80 % dětí stráví nejméně hodinu denně, asi pětina dětí u internetu tráví tři hodiny. Starší děti tráví u internetu více času než mladší děti. 27 % dětí ve věku 10–11 let je dvě hodiny online, zatímco ve věku 14–15 let je 41 % dětí online dvě hodiny. Sociální sítě používají častěji dívky než chlapci (rozdíl je cca 16 %). Chlapci tráví více času u počítače hraním online her než dívky. Mladší děti používají internet pro přípravu do školy, hraní her, sledování online videí. Starší děti používají internet pro komunikaci s kamarády či spolužáky, začínají pročítat online zprávy, hrají online hry, stahují filmy či hudbu. Internet zprostředkovává pro děti zábavu, ale také je určitým zdrojem informací (Ševčíková, 2014).

Pokud by dnešní děti nepoužívaly informační a komunikační technologie, tak by mohlo dojít k sociálnímu vyloučení. David-Ferdonová a Feldman-Hertzová (2007) popisují výhody ICT a pobytu online pro dospívající. Mezi jimi zvolené výhody patří umožnění komunikace s lidmi z celého světa, snadnější a pravidelnější spojení s rodinou a přáteli, příležitost pro ty, kteří se chtějí seznámit a mají problém při osobním kontaktu s lidmi. Touto cestou může být snadnější získat přátelství. Další výhodou je bezdrátové připojení Wi-Fi a moderní mobilní telefony, v dnešní době se dá připojit téměř kdekoliv a získat potřebné informace, které se tímto způsobem šíří rychle a dříve je bylo velice těžké obdržet. Pro mládež je důležitá komunikace s osobami stejného věku, aby se necítili osamocení. Mají potřebu s někým komunikovat, řešit problémy, svěřit se, sdílet názory, zkušenosti a pocity. Pro dospívající je nezbytné být na Facebooku, psát si statusy, co právě dělají nebo co si myslí, sdílet fotky, videa, hudbu nebo hrát online hry, aby drželi tempo s vrstevníky a nebyli odloučení (Černá, 2013).

Podle doc. PhDr. Davida Šmahela (2014) v mezinárodní studii EU Kids Online se české děti mohou řadit mezi děti vzdělané v problematice online rizik. Soukromí a sebe odkrývání patří mezi největší problémy v online světě (Smahel, Wright, 2014).

2.3 Sociální síť

Sociální síť na internetu představuje propojení lidí a skupin, mezi nimiž lze sdílet různé informace. Sdílení informací zahrnuje psaní vlastních příspěvků, komentování a hodnocení příspěvků ostatních uživatelů, vkládání a hodnocení fotografií, zapojení se do diskuzí, doporučení určitého obsahu ostatním uživatelům a mnoho dalších funkcí. Při používání sociálních sítí musíme přijmout riziko, že zveřejněné informace mohou být v budoucnu zneužity. Toto upozornění nemá uživatele od sociálních sítí odradit, spíše vést k zamyšlení o důsledcích chování na sociálních sítích (Král, 2015).

Mezi nejznámějším sociální sítí v České republice patří Lidé.cz, Xchat.cz, Libimseti.cz nebo Spoluzaci.cz. V dnešní době je počet uživatelé na těchto sociálních sítí nižší. Snižování uživatelů na českých sociálních sítí bylo způsobeno rozmachem Facebooku (Kožíšek, 2016).

Zahraniční sociální sítě byly pro české uživatele nezajímavé kvůli jazykové bariéře. To se již změnilo. Mezi nejznámější mezinárodní sociální sítě patří Facebook, Instagram, Twitter, Ask.fm, LinkedIn a Youtube.

Instagram je sociální síť zaměřená na zveřejňování fotografií a videí, které se mohou upravit nabízeným grafickým filtrem. Uživatelé k zveřejňovaným fotografiím uvádějí tzv. „hashtagy“, které nejvíce vystihují zveřejňovaný obsah a pomohou najít podobná témata.

Twitter slouží k psaní krátkých zpráv. Ask.fm je lotyšskou sociální sítí, která slouží k psaní anonymních, ale i neanonymních otázek na zeď uživatele. Ten na ně může odpovědět, ale také nemusí. Tato sociální síť bývá často zmiňovaná v souvislosti s šikanou. LinkedIn je profesní sociální síť, personalistům slouží k vyhledávání budoucích kandidátů o volné pracovní pozice. Uživatelé sem umísťují životopisy nebo odborné články. Youtube lze považovat také za sociální síť. Nabízí možnost nahrávání a přehrávání videí, komentování nebo vytváření vlastních playlistů. Jedná se o největší video službu na světě (Kožíšek, 2016).

Podle Boyadové a Ellisonové (2008) sociální sítě jako je Facebook, MySpace, Cyworld a Bebo přilákaly miliony uživatelů pro každodenní používání. Většina sociálních sítí propojuje různé lidi díky společným zájmům a politickým názorům. Definují sociální weby jako webové služby, které umožňují jednotlivcům vytvořit veřejný nebo poloveřejný profil uvnitř ohraničeného systému (Boyd, Ellison, 2008).

2.3.1 Společné vlastnosti sociálních sítí

Sociální sítě mají některé společné vlastnosti. Obsah sociálních sítí si vytváří uživatelé sami. Sociální sítě umožňují tvořit sociální vazby – být v kontaktu s přáteli. Také tyto sítě obsahují velké množství osobních a citlivých informací, které o sobě zveřejňují a šíří sami uživatelé. Další společný znak sociálních sítí je podpora jednoduchého a efektivního sdílení informací. Mezi pozitiva sociálních sítí patří navazování mezilidských kontaktů, překonání sociální izolace, realizování reklamy s přesným zaměřením na cílovou skupinu, zdroj ponaučení či zábavy. Negativem sociálních sítí je velké množství zneužitelných osobních údajů, možnost snadno, rychle a anonymně realizovat kyberšikanu, sexuální útoky na děti, kyberstalking atd. Mezi další negativa sociálních sítí se řadí realizace internetových podvodů, majetková kriminalita, vznik nebezpečných technologií, např. automatické označování obličejů na fotografiích či terč internetových útoků vedoucích k úniku osobních údajů (Kopecký, 2015).

2.3.2 Sociální inženýrství

Sociální inženýrství je způsob manipulace lidí za účelem provedení určité akce nebo získání určitých informací. Sociální inženýři jsou lidé, kteří nevyužívají hrubou sílu. Snaží se vytipovat lidi, kterým následně ubližují. Útočníci nepřichází do kontaktu s obětí. Útoky sociálních inženýrů obsahují přesvědčování a manipulování obětí (Kožíšek, 2016).

Kybergrooming se někdy spojuje se sociálním inženýrstvím. Jedná se však o dva rozdílné termíny. Sociální inženýrství můžeme vnímat jako soubor technik a strategií, jak

manipulovat uživatele internetu – získávání osobních údajů a dalších citlivých informací. Se sociálním inženýrstvím se můžeme setkat v běžných marketingových aktivitách například v telemarketingu. Cílem sociálního inženýrství není sexuální zneužití, ale např. průnik na bankovní účet či získání různých osobních informací. Kybergrooming využívá techniky sociálního inženýrství k zmanipulování oběti a nucení k osobní schůzce s cílem sexuálního zneužití (Kopecký, 2015).

2.3.3 Falešný profil na sociální síti

Falešný profil lze odhalit, pokud se po pátrání zjistí, že profil jedné osoby se na sociální síti vyskytuje vícekrát, profilová fotka je dokonalá, chybí neupravené fotografie, mezi přáteli chybí rodiče a dospělí lidé, profil má vysoký počet přátel nebo příliš malý, a přitom je jeho historie krátká. Když někdo pocítuje nejasnost, že si píše se slavnou osobností nebo s přáteli může požadovat, ať se dotyčný vyfotí s jeho jménem. Děti se dají snadno ovlivnit, že si píšou se slavnou osobností či je útočníci dokážou zmanipulovat, že vyhrály nějakou soutěž. Poučení patří mezi nejučinnější prevenci. Cizí člověk je každý, koho dítě nezná z reálného světa, ale může se stát, že ho zná, ale jeho profil je falešný a vydává se pod falešným profilem někdo jiný. Děti by se měly kontrolovat, vše jim vysvětlovat, ale určitě nezakazovat. Dítě v ohrožení pronásleduje strach a stres. Tyto skutečnosti se projevují poruchami spánku, odmítáním komunikace s nejbližšími, mazáním proběhlých konverzací, překážením rodičům vstupu na vlastní počítač apod. (Eckertová, Dočekal, 2013).

2.3.4 Závislost

Na internetu vybudovat závislost nelze, lze jí vybudovat pouze na nějaké jeho části, např. na internetových aplikacích, webech, online hrách či sociálních sítích. U mladých lidí je nejvíce možná závislost na některé službě internetu. Internet mohou mít k dispozici kdykoliv a kdekoliv, např. prostřednictvím mobilních dat v chytrých telefonech. Tato závislost není závislá až tak na penězích na rozdíl od drog či gamblerství. Internet je v dnešní době součástí téměř každé domácnosti. Děti a adolescenti si vytváří závislost na online komunikaci, hraní online her, hledání a sbírání velkého množství informací, závislost na počítači – off-line počítačové hry či u dospívajících závislost na kybersexu. Závislost se začíná projevovat, pokud začne jedinci komplikovat život – v osobním fungování, rodinných či společenských vztazích, ve školním či pracovním prostředí. Závislost může vzniknout kvůli nepříjemným pocitům, jako jsou osamostatnění, nuda, stres, úzkost nebo také deprese. Příznaky závislostního chování se začínají projevovat jako význačnost – nejdůležitější aktivity v životě jedince, změny nálad,

konflikty mezi lidmi, stále více prodlužování doby být online či omezení aktivity. Závislý jedinec si nedokáže správně zorganizovat čas, problémy spojené s potravou či spánkem, zhoršení mezilidských vztahů, neschopnost řešit problémy, vyšší riziko v rozvoji dalších závislostí – alkohol a drogy, poruchy paměti z důvodu únavy a nevyspání. Mezi další příznaky patří bolesti zad, krku a hlavy, suché oči a namožený zrak, bolest, ztuhlost rukou a zápěstí, změna váhy nebo zanedbání osobní hygieny. Odbornou pomoc vyhledá nízké procento jedinců s tímto problémem. Častěji se vyskytuje samoléčba, že si problém jedinci uvědomí sami a snaží se ho vyřešit za pomoci nejbližších osob ve svém okolí. Pokud se závislost vyskytne u mladistvých, rodiče by měli podpořit své děti v jiných aktivitách. Měl by se stanovit čas, který dítě může být u počítače a nastavit určitá pravidla. Důležité je mluvit s dětmi o problémech, které mohou vést k této závislosti. Mladiství většinou neuznávají názor rodičů, ale od trenéra, učitele či rodinného příbuzného ho přijmou. Užitečné je také sledovat u dětí, co navštěvují za webové stránky, jaké hry na internetu hrají nebo zajistit, aby se dítě nenudilo (Krčmářová, 2012).

2.4 Facebook

Mezi nejrozšířenější sociální síť na světě patří jednoznačně Facebook se svými 1,65 miliardami aktivních uživatelů (2016). Sociální síť Facebook je k dispozici od 4. února 2004. Zakladatelem je Mark Zuckerberg, jeho cílem bylo vytvořit síť pouze pro studenty Harvardské univerzity. V roce 2006 byla tato sociální síť otevřená celému světu uživatelům starším třinácti let. Cílem Facebooku je, aby svět byl otevřenější a propojenější. Facebook umožňuje komunikaci pomocí sdílení informací, fotografií, videí, vytváření zájmových skupin a plánování akcí. Facebook nepoužívají pouze mladí lidé, statistika z roku 2014 ukazuje, že v tomto roce bylo přes 46 % uživatelů starších 35 let (Kráal, 2015).

Facebook umí ovládat z mladší generace snad každý, i když děti mladší třináct let na Facebook nesmí. Rodiče chtějí, aby se jejich děti šly raději proběhnout ven, než aby seděly stále u počítače. Tohle je problém dnešní doby, kamarádi se schází na internetu. Děti na sociální síti o sobě nemusí prozradit všechny informace. Přeci každý nemusí vědět, co snídáme, že nás někdo štvě nebo další různé informace. Někdy na Facebooku udělají chybu i rodiče, že vystaví trapně vtipné fotky a videa na svém veřejném profilu a vůbec si neuvědomují, jak mohou svým dětem ublížit. Kyberšikaně na Facebooku se dá vyhnout, pokud se nebudou dávat zbytečně záminky. Někdy stačí pouze na sebe zbytečně neupozorňovat a neztrapňovat se (Kráal, 2015).

Knihy *Hustej Internet* je určena pro děti od devíti let a jejich rodiče. Určitě pomůže rodičům pomocí komiksových příběhů lépe vystihnout nebezpečné situace, které se na internetu objevují (Eckertová, 2014).

Statistika ve čtvrtém čtvrtletí roku 2016 uvádí, že se denně přihlásí na sociální síť Facebook 1,23 miliard aktivních uživatelů. Lze, celkově říci, že počet denních aktivních uživatelů činí 66 % měsíčních aktivních uživatelů. Odborníci odhadují, že v roce 2018 se počet aktivních uživatelů zvýší až na 2,88 miliardy lidí s pravidelným přístupem k sociální síti (Number of daily active Facebook users worldwide as of 4th quarter 2016 (in millions), 2016).

2.4.1 Vytvoření účtu na Facebooku

Registrace na Facebook není složitá, je nutné mít e-mailovou adresu nebo číslo mobilního telefonu. Facebook požaduje e-mailovou adresu nebo číslo mobilního telefonu z důvodu odstranění fiktivních uživatelů. Internetová adresa www.facebook.com slouží k registraci i k následnému přihlášení uživatelů ke svým účtům. Pro registraci je třeba vyplnit úvodní formulář, který obsahuje jméno, příjmení, e-mail nebo číslo mobilního telefonu, heslo, datum narození a pohlaví. V dalším kroku proběhne výzva k zadání e-mailu, který je využitý k vyhledávání přátel. Tento krok se doporučuje vynechat, protože Facebook bude vyhledávat přátele z vašeho e-mailového účtu. Posledním krokem registrace je vložení profilové fotografie. Tato fotografie je dostupná všem uživatelům Facebooku kvůli identifikaci. Tento krok je také možný vynechat. Po registraci je na zadaný e-mail doručena zpráva, kterou je nutno potvrdit (Král, 2015).

Hackeri se mohou dostat na účty uživatelů pomocí phishingových útoků. Phishingové útoky probíhají rozesíláním e-mailů přátelům. V těchto e-mailech se objevuje internetový odkaz, který po spuštění vypadá jako domovská stránka Facebooku s přihlášením. Po přihlášení na této stránce, hackeri získají hesla uživatelů (Ondrejka, 2010).

2.4.2 Ochrana soukromí

Facebook u každé položky nabízí možnosti nastavení sdílení. Lze vybrat z okruhu lidí, kterým umožníme k těmto informacím přístup. Facebook nabízí možnost sdílení Veřejný, Přátelé, Jenom Já nebo Vlastní nastavení, kde omezíme možnosti sdílení podle vlastního uvážení. Při používání Facebooku je třeba se vždy zamyslet, kdo je váš přítel, u každé aktivity nastavit kategorii uživatelů, kteří tuto aktivitu uvidí. Přemýšlení nad důsledkem svých aktivit je důležité. Nezveřejňujeme informace o nepřítomnosti v místě bydliště na delší čas. Nastavení

pravidel soukromí by neměl žádný uživatel zapomenout. Vytvoření bezpečného hesla patří k hlavním požadavkům k ochraně soukromí. Heslo by mělo být tvořeno podle pravidel pro silné heslo. Mělo by být dostatečně dlouhé a obsahovat kombinaci velkých a malých písmen s čísly a symboly. Také je důležité si nastavit upozornění na přihlášení. Pokud se přihlásí někdo z cizího zařízení nebo prohlížeče, bude uživateli zaslán e-mail či SMS (Král, 2015).

Vše, co uživatelé Facebooku potřebují vědět, naleznou na jednom místě, a to na stránkách Facebooku <https://www.facebook.com/policies/>. Uživatelé zde mohou narazit na podmínky, s kterými museli vyjádřit svůj souhlas, pokud chtějí tuto sociální síť používat. Dále zde jsou uvedeny práva uživatelů, zásady používání dat, zásady komunity, co není na Facebooku dovoleno a jak se dá nahlásit případné zneužití služby se uživatelé mohou dočíst také v této části (Facebook, 2016).

2.4.3 Možnosti a aplikace Facebooku

Uživatelé Facebooku mohou využívat z nabídky možností, které Facebook nabízí. Uživatelé mohou využít aplikace Fotky, Chat, Profil, Přátelé, Skupiny, Stránky, To se mi líbí, Události, Zed' či Zprávy. Mezi další aplikace Facebooku patří aplikace Dárky, Status bar, Facebook e-mail, Poznámky, Otázky nebo také Šťouchnutí.

Fotky a videa

Pokud chceme na Facebook nahrát fotografie nebo videa, tak je možnost si vytvořit album, do kterého fotky či videa následně nahrajeme. Množství alb je nekonečné. Fotoalbum je možné pojmenovat a určit polohu, kde byly fotografie vytvořené. Alba se mohou doplnit o popisek. Důležité je nastavit viditelnost fotografií. Existují možnosti, že album mohou vidět všichni uživatelé, přátelé přátel, přátelé nebo je možnost album přizpůsobit jen některým lidem, které určíme či některým lidem viditelnost alba omezit. Tyto údaje se dají změnit kdykoliv a je možné také omezit viditelnost alba pro všechny nebo album smazat. Do alba se mohou přidávat fotografie, nastavit úvodní fotografii alba, mohou se přesouvat fotografie do jiného alba, také se mohou uspořádat za sebe fotografie, jak potřebujeme. Na nahrané fotografii na Facebooku můžeme označit osobu, která se na této fotografii nachází. Jak my někoho můžeme označit na fotografii, tak i nás někdo může označit. Pokud s označením nesouhlasíme je možné toto označení odstranit. S fotografiemi na Facebooku můžeme dělat různé věci, můžeme je komentovat, označit „To se mi líbí“ nebo fotografie sdílet. Toto vše můžeme provádět i s videi (Dědiček, 2010).

Chat

Po přihlášení k účtu Facebooku se aktivuje chat. Chat slouží ke konverzaci s aktivními přáteli. Pokud chceme napsat uživateli, který není právě aktivní, zpráva se mu zobrazí po jeho přihlášení. Uživatelé vidí, zda jejich zpráva byla zobrazena. Facebook umožňuje komunikaci i s více uživateli zároveň (Kulhánková, 2010).

Hry

Hry a aplikace ovlivňují podíl stráveného času u počítače. Ke hrám se snadno vybuduje závislost. Aby uživatelé ve svých hrách byli úspěšní, musí jim obětovat spoustu svého času. Hry jsou děleny na několik úrovní a jsou propojeny s logickým uvažováním. Nemůžeme něco koupit, když nám na to nevystačí peníze. Peníze se vydělávají postupem času za různý prodej nebo úspěšnost.

Sociální hra je hra, která se hraje prostřednictvím sociální sítě a je obvykle k dispozici více hráčů. Většina sociálních sítí nabízí hry. S rostoucím využíváním mobilních zařízení jsou sociální hry stále častěji mobilní. Podle výzkumu v měsíci říjnu roku 2016 jsou nejpopulárnější hry uživatelů na FB: Candy Crush Saga, Candy Crush Soda Saga a Farm Heroes Saga. Statistika her uvádí, že hru Candy Crush Saga hrálo 149,57 milionů aktivních uživatelů. Candy Crush Soda Saga hrálo 38,79 milionů uživatelů a Farm Heroes Saga 30,53 milionů uživatelů (Most popular Facebook games as of October 2016, based on monthly active users (in millions), 2016).

Profil

Profil je stránka, která se zobrazuje ostatním v rozsahu, jaký si navolí vlastník profilu. Změny profilu se provádí pomocí karty Informace, kde se provádí různé úpravy. Profil se skládá z profilové fotografie a dalších informací, které uvádí vlastník profilu. Profilových fotografií může být celé album, ale jedna musí vystupovat jako hlavní. Do profilu každý uživatel může napsat pár informací o sobě, vybrat si přátele, sdílet fotky a videa či odkazy. Na profilu se uživatelům objevují různé reklamy (Kulhánková, 2010).

Přátelé

Facebook nabízí možnost vytvořit si seznam přátel. Přátele je možné vyhledat pomocí textového pole vyhledávání. Do tohoto pole je třeba zadat jméno, příjmení a dále upřesnit vyhledávání podle města, školy nebo pracoviště. Přátele je možné také najít přes e-mail. Komu zašleme žádost o přátelství, musí tuto žádost potvrdit, až poté se staneme přáteli. Pokud nás

přátelé omrzí, můžeme přítele úplně odebrat nebo jen blokovat ze seznamu přátel. S přáteli můžeme komunikovat přes zprávy, psát příspěvky na zeď či označovat je na fotografiích, kde se vyskytují (Dědiček, 2010).

Skupiny

Skupiny jsou určeny k výměně informací ve společnosti lidí, které spojuje určitý subjekt. Pro vyhledávání skupiny nemusíme znát její přesný název, stačí znát pouze klíčová slova. Pomocí pole Vyhledávání vyhledáme skupinu, do které se přidáme pomocí tlačítka Přidat se ke skupině. Každá skupina obsahuje zeď skupiny s diskuzním fórem. K příspěvkům ve skupině mohou členové skupiny přidávat komentáře nebo označit příspěvek či komentář volbou To se mi líbí. Ve skupině je funkce Nahlásit příspěvek, pomocí této funkce mohou členové určitý příspěvek nahlásit jako nevhodný. Skupina obsahuje zeď skupiny, která je místem veškerého dění. Členové skupiny mohou do skupiny přidávat příspěvky. Stačí do textového pole napsat text příspěvku případně přiložit přílohu a kliknout na tlačítka Sdílet. Příspěvky od členů skupiny mohou ostatní členové skupiny sdílet. Do skupiny mohou členové pozvat své přátele. Pokud již člen nechce být členem skupiny zvolí položku Opustit skupinu (Dědiček, 2010).

Stránky

Stránky slouží k projevení nákloností uživatele k určitému tématu (např. oblíbená potravina). Stránky, které se líbí uživatelům se objevují na jejich profilu. Uživatel nemusí znát pro vyhledávání stránky její přesný název, stačí uvádět klíčová slova do pole Vyhledávání na horní liště. Uživatelé se po vyhledávání stránky mohou přidat pomocí tlačítka To se mi líbí. Pokud se uživatelé přidají do stránky mohou přispívat různými příspěvky, fotky či videa nebo sledovat novinky včetně fotografií, videí a dalšího obsahu umístěného na stránce. Uživatelé stránky mohou sdílet nebo navrhnout svým přátelům. Opuštění stránky je jednoduché, stačí kliknout na tlačítka Už se mi to nelíbí. Také jde opustit více stránek najednou. Pomocí postupu na horní liště klikneme na nabídku Účet, v nabídce najdeme položku Upravit možnosti přátel, v levé nabídce klepneme na položku Stránky, nyní lze vidět přehled stránek. Stránky, z kterých se chceme odstranit označíme křížkem a vybereme volbu Odstranit (Dědiček, 2010).

Šťouchnutí

Funkce šťouchnutí je velice oblíbená, ale nepřináší uživatelům žádný viditelný účinek. Kterýkoliv uživatel Facebooku může další uživatele jen tak šťouchnout, za účelem upozornění nebo navázání kontaktu. Tlačítka na šťouchnutí lze najít na profilu uživatele, kterého chceme

šťouchnout. Uživatel, který obdrží šťouchnutí, může automatickou volbou tuto záležitost oplatit.

To se mi líbí

To se mi líbí je funkce, kterou si vybíráme stránky, kterých chceme být fanoušky. Nebo také pomocí To se mi líbí dáваме najevo, že se nám opravdu něco líbí, např. fotografie, příspěvek či komentář (Eckertová, Dočekal, 2013).

Události

Události slouží k organizaci společenských setkání, oslav, seminářů či další akcí. Událost můžeme vyhledat pomocí klíčových slov v textovém poli Vyhledávání nebo můžeme využít dalšího způsobu vyhledávání událostí tak, že si prohlédneme seznam událostí, kterých se zúčastní přátelé. Pokud se uživatel rozhodne, že se určité události zúčastní, může svoji účast označit volbou Účastním se nebo zvolit nabídku Možná, pokud si není zcela jistý, zda se události určitě zúčastní. Pokud si je uživatel jistý, že se události nezúčastní, vybere volbu Nezúčastním se. Uživatelé mohou pozvat další přátelé pomocí zaslání pozvánky na událost. Událost se může obohatit o komentáře k dané události, fotografie, videa či odkazy umístěné na zed' události. Událost může vytvořit každý uživatel, pokud v nabídce zvolí volbu Události. Klepne na tlačítko Vytvořit událost, zvolí z kalendáře, kdy se událost má uskutečnit a do kdy bude trvat, určí místo konání a plán události, mohou se také doplnit další informace, přidat fotografie a vybrat hosté. Událost lze pro některé uživatele také zakázat. Pokud se jedná o větší událost, je vhodné zvolit ještě další správce. Událost lze i zrušit (Dědiček, 2010).

Zed'

Zed' patří mezi nejužívanější karty z profilu. Na zdi se objeví vše, co uživatel zveřejní. Uživatel může vidět na zdi různé příspěvky svých přátel, jejich fotky, videa a další různé jiné aktivity. Uživatel může na zed' napsat různé informace v podobě statusů, vložit fotografie, videa nebo může komentovat příspěvky svých přátel (Kulhánková, 2010).

Zprávy

Komunikaci přes zprávy lze přirovnat k e-mailovému spojení. Zahájit komunikaci lze, i když uživatel není on-line. Jedná se o zprávy soukromé, které uvidí pouze jejich odesílatel a příjemce. Lze zahájit i skupinovou konverzaci, do které se přidávají jen uživatelé, kteří se mají účastnit tohoto spojení. Konverzaci lze obohatit o smajlíky nebo samolepky. Samolepky jsou různé obrázky postaviček a zvířátek, které vyjadřují nějakou činnost nebo emoci.

Statistika z února roku 2017 uvádí, že Facebook patří mezi světově nejpopulárnější sociální sítě. Kvůli globálnímu dosahu, inzerenti a obchodníci si uvědomují potenciál služby Facebooku jako marketingový nástroj k dosažení nových a udržení stávajících zákazníků a přicházejí díky Facebooku na různé způsoby, jak oslovit zákazníky. Mezi značky s největším počtem Facebookových fanoušků patří stránky YouTube, které se umístily na třetím místě s 81,92 milionů Facebookových fanoušků. Na druhém místě se umístila stránka produktu Coca cola s 102,8 milionů Facebookových fanoušků a první místo obsadila stránka Facebook for Every Phone s 490,88 miliony Facebookových fanoušků. Mezi další značky s největším zájmem Facebookových fanoušků patří: Red Bull, Microsoft Windows, Oreo, Nike Football, Instagram, Playstation, Converse All Star, Starbucks Coffee, Pepsi, Nutella atd. (Product brands with the most Facebook fans as of February 2017 (in millions), 2017).

2.4.4 Atraktivní profil na Facebooku

Dědiček (2010) uvádí důležité poznatky, které mohou být uživatelům potřebné, pokud chtějí, aby jejich profil byl co nejatraktivnější. Každý uživatel by si měl uvědomit, že svým profilem se reprezentuje na celém internetu, a ne pouze na Facebooku. Pokud uživatel chce svým profilem zaujmout a reprezentovat svou osobu, měl by mít uvedené správné informace na svém profilu. Do profilu mohou uživatelé uvádět profesní informace, které mohou pomoci získat klienty ke svému podnikání. Pokud uživatelé uvádí vzdělání, může tato informace pomoci při vyhledávání nových přátel či bývalých spolužáků. Ve svém profilu mohou uživatele vyplnit několik kategorií zájmů. Pomocí podobných zájmů mohou uživatele poznat další přátele, nebo současní přátele se mohou dozvědět o daném uživateli více informací, které pomohou například při výběru dárku k narozeninám. Nejlepší je, když na profilu uživatele je umístěný příjemný usmívající se profilový obrázek. Nejlépe působí profilové obrázky z příjemného prostředí např. pořízené na pláži u moře nebo na horách. Fotografie s jednotným pozadím působí „občankovým dojmem“. Stránky s dalšími zájmy vytvářejí další informace o daném uživateli. Vhodné je, aby uživatelé měli setříděné fotografie a alba. Přiměřenost přátel je také důležitá. Uživatelé Facebooku by se měli držet slovního spojení „Všeho moc škodí“. Uživatelé na Facebook uvádí informace, které jsou k dispozici ostatním uživatelům, pokud uživatel nemá nastavené správně soukromí (Dědiček, 2010).

2.4.5 Mobilní verze FB

Pro mobilní telefony vytvořil Facebook aplikaci, která usnadňuje uživateli práci se sociální sítí Facebook. Některé mobilní telefony nemusí mít aplikaci Facebook v základní

nabídce. Uživatel si jí může stáhnout po přihlášení k internetovému připojení přes nabídku aplikací nebo může používat webový prohlížeč pro navštěvování této sociální sítě (Dědiček, 2010).

2.4.6 Závislostní chování na sociální síti Facebook (FAD)

Pod termínem Facebook Addiction Disorder se skrývá označení pro závislostní chování na sociální síti Facebook. Příznaky závislosti spojených s FAD se vyznačují, čím dám delším trávením volného času na Facebooku, které vede k určitému uspokojení. Pokud závislí uživatelé netráví dostatečný čas u této sociální sítě mohou se dostavit pocity frustrace. Abstinenční příznaky mají podobu stresu, podrážděnosti či úzkosti. Dochází k omezení běžných a rekreačních aktivit. Dávání přednosti schůzkám prostřednictvím virtuálního světa, tedy omezení osobního kontaktu. Navazování kontaktu s neznámými lidmi (Kopecký, 2015).

Podle Michaela Fenichela (Fenichel, 2009) touto závislostí trpí lidé, kteří užívají Facebook během nočních hodin, uživatel se dostatečně nevyspí. Pokud uživatel používá Facebook déle než jednu hodinu denně, pokud se tato sociální síť používá k práci, nepočítá se tato doba do limitu. Nutkavá myšlenka hledat a sledovat expartnery a staré lásky se řadí také k příznakům závislosti. Užívání Facebooku na úkor pracovních povinností či odloučení od sociální sítě vzbuzuje nepříjemné pocity úzkosti a stresu.

Problémy vyskytující se při nadměrném trávení času na této sociální síti se projevují obezitou, cukrovkou, srdečními nemocemi, bolestmi šíje, ramen, bederní páteře, kloubů, zápěstí, nemoci očí, silné zatěžování zraku, epilepsií a problémy spojené se stresem. Mezi psychosociální rizika patří špatná organizace času, nedostatek spánku, nepravidelnost v jídlu, zhoršení mezilidských vztahů, úzkost ve vztazích, neschopnost řešit problémy v komunikaci, u dětí dochází ke zhoršení školního prospěchu, u dospělých zhoršení výsledků v práci a také dochází ke zhoršování paměti (Kopecký, 2015).

2.5 Kyberprostor

Kyberprostor anglicky Cyberspace se používá pro označení virtuálního světa vytvořeného moderními technologiemi paralelně ke světu reálnému. Kyberprostor je prostor, kdy se přihlásíme do on-line prostředí. V kyberprostoru se mění nejen vnímání druhých, ale i vnímání sebe samotného. Nástrojem komunikace v kyberprostoru je nejčastěji psaný text, při kterém uživatelé nevidí výraz tváře, řeč těla, ani změny v hlase. V kyberprostru se dá komunikovat pomocí webové komunikace, ale tato komunikace není stejná jako komunikace

osobní. Anonymitu mohou lidé v kyberprostoru využít různě. Lidé mohou být sami sebou nebo prezentovat sebe jen nějakou část nebo zůstat celí anonymní. Anonymita může sloužit i k upřímnému a otevřenému názoru či problému, který by se bez anonymity nebyl schopný sdělit. Všichni lidé na internetu mají stejnou příležitost vyjádřit se bez ohledu na své postavení, bohatství, rasu, pohlaví nebo vzdělání. Zeměpisná vzdálenost neomezuje komunikaci na internetu. Kyberprostor je prostor, ve kterém se komunikace může libovolně natahovat, uživateli tento prostor poskytuje místo pro promyšlení odpovědí. Uživatel může v jednu chvíli komunikovat s více lidmi zároveň. Uživatel si může uchovávat záznamy, poté sledovat různé reakce na stejné podměty. Lidé očekávají, že internetová komunikace bude bez problémů, ale někdy může dojít k narušení přenosu např. selháním počítače, prohlížeče či výpadku internetu. Lidé na internetu vystupují bez zábran, sdělí to, co by v reálné komunikaci nikdy nesdělili. Děti je důležité naučit, aby nikomu nesdělily adresu svého bydliště, telefonní číslo, adresu školy, jména a telefonní čísla rodičů. Děti by měly vědět, že informace, které poskytnou v chatu, mohou být rozšířené a zneužité. Neměly by nikomu posílat své fotografie, prozrazovat hesla, odpovídat na zlé a urážející zprávy nebo otvírat podezřelé soubory v elektronické poště. Rodič i učitel by si měl vyslechnout dítě, jaké služby na internetu používá. Rodič by si měl otevřít svůj vlastní účet na serverech jako jeho dítě a nechat dítě, aby mu pomohlo a seznámilo ho s používáním dané služby. Rodiče by se měli zajímat o internetové kamarády svých dětí a sledovat kolik času tráví jejich dítě u počítače. U dítěte v mladším věku není dobré, aby mělo počítač ve svém pokoji. Toto doporučení se však mění s věkem a zodpovědností dítěte. Důležité je mluvit s dítětem o všech výhodách a rizicích při používání internetu a mobilních telefonů (Hulanová, 2012).

Sociální síť obsahují kontrolní mechanismy v podobě kontroly pomocí e-mailu. Děti sdílí velké množství osobních informací, které umožňují jejich identifikaci. Děti by měly znát pravidla, pokud se stanou obětí kyberšikany – zachovat klid, ukončit komunikaci s útočníkem, nenechat se vydírat, uschovat si veškeré důkazní materiály, blokovat útočníka a blokovat obsah, který rozšiřuje, odhalit útočníka, oznámit útok dospělým a nebát se vyhledat pomoc u specialistů (Kopecký, 2015).

Internetová kriminalita zahrnuje trestní činnost, kde je prostředkem síťové připojení, cílem nebo místem spáchání trestného činu. Příklady trestných činů, které se zaměřují na počítačové sítě nebo zařízení jsou malware a počítačové viry. Mezi trestné činy, které jsou usnadněny pomocí počítačových sítí nebo zařízení jsou cyberstalking, krádeže identity a internetové podvody, phishing a pharming. Internetová kriminalita páchaná na dětech je

v dnešní době velký problém. K těmto problémům se řadí dětská on-line pornografie, kybergrooming a kyberšikana. Uživatelé si mohou objednat on-line přenos zneužívání skutečného dítěte. Nejrizikovějšími oblastmi týkající se dětí jsou získávání osobních údajů, fotografií a videí obětí, vystavování obětí nebezpečnému a nevhodnému chování a kyberšikana (Hulanová, 2012).

Mezi nejběžnější internetové problémové situace se zahrnuje posílání obsahu s násilným, vulgárním či sexuálním podtextem. Další problémové situace mohou mít podobu ošklivých, nenávistných zpráv či slovní napadání v online hrách. Problémová situace se může objevit zveřejněním inzerátu s nepravdivými, nevhodně zvolenými informacemi či méně vhodnou fotografií za jinou osobu. Některé děti se mohou zapojit do sdílení nahých fotografií bez souhlasu majitele, zapojit do nevhodné veřejné komunikace, kyberšikany žáků a učitelů. Dítě v problémové situaci začíná ztrácet kontakt s realitou, ztrácí zájem o činnosti, začíná jej bolet hlava, mít oční problémy, problémy se spánkem a ztrácí přátele (Smahel, Wright, 2014).

2.5.1 Kyberšikana

Rozdíl v klasické šikaně a kyberšikaně je podstatný. Největší rozdíl je ten, že agresor může zůstat anonymní. Často si dovolí více, než kdyby s dotyčným člověkem byl tváří v tvář. Před kyberšikanou se oběť nemá kde schovat. Agresor nemusí být na stejném místě a stejně může oběť kdykoliv šikanovat např. přes mobilní telefon, internet, sociální sítě, psaním zpráv nebo vyvěšením zesměšňujícího videa oběti. U kyberšikany nezáleží na věku, pohlaví ani fyzické síle (Kavalír, 2009).

Dr. Michal Kolář tvrdí, že kyberšikana je úmyslné a opakované ohrožování, pronásledování a psychické týrání prostřednictvím mobilního zařízení a internetu. Další odborníci hovoří o šikaně, že je neúmyslná. Spoustu dětí bere kyberšikanu pouze jako legraci, která se vymkne kontrole (Eckertová, Dočekal, 2013).

2.5.2 Formy kyberšikany

Formy kyberšikany lze rozčlenit na dvě části. Do první části patří projevy, jak ke kyberšikaně dochází a druhou část tvoří místo přes které ke kyberšikaně dochází. Těmito místy je internet a mobilní telefon. Do projevů kyberšikany patří vydávání se za někoho jiného, krádež hesla, vyloučení, flaming, kyberharašení a kyberstalking, pomlouvání, odhalení a podvádění a happy slapping.

Vydávání se za někoho jiného je velice časté. Agresor si založí profil oběti a nevhodným způsobem komunikuje s přáteli oběti nebo vystaví na profil oběti nevyhovující fotografii. Tímto oběť poškodí, zesměšní a celkově jí ublíží. Oběti pak klesá sebevědomí. Agresor se také může dostat na profil oběti ukradením hesla.

Oběť mohou agresori vyloučit z nějaké skupinky, do které patřila, měla by patřit nebo by chtěla patřit. Vyloučení ze skupiny na Facebooku nebo online hry může mít pro člověka pocit zklamání či pocit zmaru. Pro oběť je důležité být členem skupiny nebo online hry, ale neví, jak to napravit

Flaming je hádka, která proběhne mezi uživateli na internetu. Agresor má za cíl oběť poškodit a ublížit jí.

Pomlouvání je způsob kyberšikany, kdy dochází také k poškození a vyloučení oběti. Jde o vyjadřování falešných informací o oběti. Tyto informace většinou bývají osobního a intimního rázu a mohou obsahovat i fotografie (Černá, 2013).

U kyberstalking se agresor nazývá stalker. Stalker dlouhodobě sleduje oběť, kterou také pronásleduje nebo obtěžuje. Pokud k těmto činnostem používá internet nebo mobilní telefon jedná se o kyberstalking.

Natáčení fyzického útoku se označuje pojmem Happy Slapping. V překladu tento pojem znamená šťastné fackování, ale určitě ve skutečnosti to není nic šťastného. Happy Slapping je natáčení fyzického či sexuálního útoku a následné zveřejnění prostřednictvím internetu. Do této situace se mohou zapojit i jedinci, do kterých bychom to nikdy neřekli.

Faktory těchto činů mohou být různé, nechtějí trhat partu, nemají odvalu odmítnout nebo se prostě bojí, co by mohlo následovat.

Sexting se odehrává mezi lidmi ve stejném věku zasíláním vlastní fotografie, video nahrávky s erotickou a sexuální tematikou přes komunikační technologie. Děti dokáží poslat sami sebou vytvořené odhalené fotografie nebo nějaké intimní video, ale vůbec netuší, že se vše může otočit proti nim. Může dojít k vydírání, zneužívání nebo veřejnému vystavení tohoto materiálu (Eckertová, Dočekal, 2013).

Výzkum rizikového chování dětí, E-bezpečí a PRVoK PdF UP pokládal otázku: Proč jsi umístil/a svou obnaženou/částečně obnaženou fotografii či video na internet? Některé děti odpovídaly: mám sexy tělo; zesměšnění ex-přítele; nevím, chtěla jsem to zkusit, ale už jsem ji smazala; byla nuda; protože jsem s tím klukem chtěla chodit...

Kybergrooming není přímo kyberšikana, ale postupně k ní dochází. Pachatel (Groomer) se snaží vylákat oběť na schůzku, přesvědčuje ji klidně i několik měsíců, a pokud se i po tak dlouhé době oběť nechce sejít, tak vytváří nátlak např., že zveřejní fotografie, které v průběhu komunikace získal. Většinou se jedná o intimní fotografie. Groomer chce získat své sexuální uspokojení, je trpělivý, přátelský, chce zasílat intimní fotografie a vyžaduje i cybersex přes web kameru (Kavalír, 2009).

2.5.4 Ochrana před kyberšikanou

Úplná ochrana před kyberšikanou téměř neexistuje, jen jí jde zmírnit používáním určitých pravidel. Mezi pravidla proti kyberšikaně patří respektování ostatních uživatelů, neposílání nikomu neznámému svoji fotografii, a hlavně ne intimní, neuvádět věk, adresu, dobře si rozmyslet, co komu je odesíláno, tajnost hesel a pokud něco někoho šokuje oznámit to rodině a opustit webovou stránku. Pokud se někdo stane obětí šikany, měl by ukončit komunikaci, dát do ignorace útočnicka, oznámit útok a uschovat důkazy. Určitě pokud si někdo všimne kyberšikany, neměl by být nevěšmavý a měl by podpořit oběť (Kavalír, 2009).

V České republice vzniká spousta preventivních projektů v oblasti prevence kriminality, které jsou určeny pro všechny věkové kategorie. Mnoho projektů vzniká přímo ve školách.

Seznam se bezpečně!

Projekt Seznam se bezpečně! vznikl jako doplňková aktivita sociální sítě Lidé.cz. Tento projekt je zaměřený na rizika seznamování a komunikaci s neznámými lidmi. V roce 2009 byl natočen film, který obdrželi všichni uživatelé sociálních sítí provozovaných společností Seznam.cz. Film byl také rozeslán na základní školy a víceletá gymnázia. V roce 2012 se začaly projevovat změny v chování uživatelů na internetu. Byl natočen další film Seznam se bezpečně! 2, který je zaměřen na dětskou prostituci, seznamování a sociální inženýrství. A v roce 2015 byl natočen další film Seznam se bezpečně! 3, který popisuje případ zneužití 39 dětí prostřednictvím sociální sítě skautskými vedoucími. Projekt Seznam se bezpečně! uskutečňuje průměrně 50 akcí ročně (Kožíšek, 2016).

E-bezpečí

Národní certifikovaný projekt E-bezpečí realizuje centrum prevence rizikové a virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého. Projekt je zaměřen na prevenci v oblasti rizik spojených s elektronikou komunikací. Projekt se uskutečňuje převážně terénní edukací, výzkumem a poradenstvím v dané oblasti. Témata projektu E-bezpečí jsou

kyberšikana, kybergrooming, stalking a kyberstalking, spam a hoax, phishing a sociální inženýrství, potencionálně riziková jednání uživatelů, potenciální rizika spojená s konkrétními virtuálními službami, ochrana bezpečí uživatelů a trestná činnost páchaná pomocí ICT (Kožíšek, 2016).

Bezpečný internet

Cílem projektu Bezpečný internet je ukázat mnohá rizika spojená s používáním internetu a také způsoby, jak se rizikům bránit. Tento projekt je zdarma k dispozici každému na webové stránce www.bezpecnyinternet.cz. Projekt Bezpečný internet je určený pro různé cílové skupiny, snaží se různé situace sdělit pomocí názorných příkladů, pomáhá vytvářet správné návyky bezpečnosti na Internetu (Kožíšek, 2016).

Linka bezpečí

Telefonní číslo linky bezpečí je 116111. Toto číslo může vytočit každý, kdo je v obtížné životní situaci, ale i při každodenních životních situacích, starostech a problémech. Na Linku bezpečí se člověk může obrátit bezplatně během dne i během noci. Zavolat může každý mladší 18 let nebo studenti do 26 let. Linka bezpečí poskytuje i e-mailovou poradnu, na dotazy se snaží odpovídat v co nejkratším termínu, zpravidla do tří pracovních dnů ode dne přijetí dotazu. Chat Linky bezpečí je k dispozici každý den od 15 do 19 hodin, o víkendech navíc od 9 do 13 hodin. Telefonní číslo 840 111 234 má rodičovská linka, na kterou se mohou obrátit rodiče, prarodiče, rodinní příslušníci nebo pedagogové, kteří mají starost o děti (Kožíšek, 2016).

Web Rangers

Projekt Web Rangers patří mezi mezinárodní projekty od firmy Google. Projekt je zaměřený na oblasti rizikového chování v prostředí internetu, byl realizován v České republice, ale také v Izraeli, na Novém Zélandu, Nizozemí, Keni a dalších zemích. Lektoři předávají své zkušenosti a znalosti dětem, kteří dále šíří získané informace mezi své vrstevníky. Projekt je založen na principu předávání znalostí z akademického do komerčního prostoru (Kopecký, 2015).

2.6 Využití sociálních sítí ve výuce

Sociální sítě mohou fungovat jako neformální komunikační prostředek, pomocí kterého bude probíhat komunikace mezi pedagogy a žáky. Nevýhody této komunikace přináší zařazení žáků mezi přátele pedagogů a opačně. Sociální sítě lze také využít jako neformální informační a konzultační místo o studijních záležitostech. Studenti si vytváří stránky nebo skupiny, které

jsou určené k vzájemným konzultacím a diskuzím. Další možností pro vzájemné konzultace či diskuze je možnost vytvořit stránku instituce, do které má přístup kdokoliv. Do diskuzí se mohou zapojovat studenti i pedagogové a hledat společné řešení nejrůznějších problémů. Sociální sítě zajišťují nejrychlejší šíření informací, vysvětlení informací či připomenutí informací. Sociální sítě přináší možnost sociální interakce mezi studenty. Když někdo něco neví, může pomocí socializovaného vyhledávání najít osobu, která mu pomůže. Sociální sítě zabezpečují přístup k informacím a možnost vzájemné spolupráce. Pedagogové mohou prostřednictvím sociálních sítí také nalézt pomoc od dalších pedagogů z celého světa. Sociální sítě mohou být využity k výzkumu či odesílání prosby o vyplnění online dotazníku. Takto se dá získat velké množství respondentů, ovšem musí se brát v úvahu výběr respondentů. Největší nevýhodou sociálních sítí je narušení soukromí. Data, které uživatelé sdílí, mohou využít reklamní agentury nebo může docházet k rozšiřování informací, které by si daná osoba v žádném případě nepřála zveřejnit. Mezi další problémy patří manipulování s veřejným míněním či problém spojený se zaniknutím sociální sítě, uživatel přijde o svá data, kontakty a uložené komunikace s dalšími uživateli. Nevýhody sociálních sítí by měly být zařazené do mediální výchovy již na nižším stupni, aby žáci věděli o hrozbách, které se mohou vyskytnout na sociálních sítích (Zounek, Sudický, 2012).

Podle Selwyna (2007) se pedagogové nesnaží Facebook přivlastnit pro výchovné účely, spíše nutí studenty, aby sledovali určité orgány, kde pedagogové mohou poskytnout cenné rady a poradit s problémovou situací (Selwyn, 2007).

2.6.1 Dopad na školní prospěch

Internet může mít značný dopad na školní prospěch. Rodiče pořizují internet kvůli vzdělávání dětí, ale ty jej používají především kvůli zábavě a komunikaci s vrstevníky. Rodiče mají obavy, že příliš časté používání internetu má dopad na školní prospěch. Výzkumy ukazují, že školní prospěch negativně ovlivňuje zaujetí hrou. Častým užíváním internetu se děti zdokonalují v digitální gramotnosti (Ševčíková, 2014).

3 Popis výzkumného šetření

V praktické části se zaměříme na způsoby, jakými žáci druhého stupně využívají sociální síť Facebook. Konkrétně budeme pozorovat žáky šestého a devátého ročníku. Výzkum vychází z předchozích teoretických poznatků uvedených v teoretické části.

Výzkumné šetření bylo rozděleno do několika částí (předvýzkum – rozhovor a výzkumné šetření – dotazník). Cílem bylo zjistit, jak žáci Facebook využívají a jaké mají znalosti týkající se problematiky sociálních sítí.

Vytvoření výzkumného dotazníku předcházely rozhovory s žáky základních škol a byly využity poznatky z bakalářské práce (Mikešová, 2015), na kterou tato diplomová práce navazuje. Rozhovor byl uskutečněn kvůli lepší představě o problematice, kterou se zabývá tato diplomová práce.

Teoretická i praktická příprava výzkumu spočívala především v absolvování různých přednášek a seminářů zaměřených na problematiku kyberšikany. Teoretickým základem pro vypracování diplomové práce a provedení výzkumného šetření se staly nejrozličnější dostupné zdroje informací týkající se dané problematiky, které byly v tištěné i elektronické podobě (viz seznam bibliografických citací, z nejdůležitějších vybíráme: Král, 2015, Kožíšek 2016, Kopecký, 2015). U elektronických zdrojů docházelo k ověření pravosti a aktuálnosti.

3.1 Výzkumné problémy, formulace hypotéz a výzkumných předpokladů

Cílem praktické části v této diplomové práci bylo zjistit, jaké jsou způsoby užívání Facebooku u žáků šestého a devátého ročníku základních škol v Olomouckém kraji a zda mají následující proměnné, jako jsou umístění základní školy, navštěvovaný ročník či pohlaví žáka vliv na odpovědi žáků ve výzkumném šetření, které bude popsáno v následujících kapitolách. Na základě cílů DP byly stanoveny dílčí výzkumné problémy.

K jednotlivým výzkumným problémům byly formulovány v dotazníku následující otázky:

Výzkumný problém č. 1: Jsou žáci pasivní nebo aktivní uživatelé FB a jakými způsoby využívají sociální síť Facebook?

- **Otázka č. 1:** Máte založený Facebook?
- **Otázka č. 3:** Jste na Facebooku aktivní, pasivní uživatelé nebo používáte Facebook jen ke komunikaci?

- **Otázka č. 12:** Proč používáte Facebook?
- **Otázka č. 13:** Když se s někým seznámíte osobně, poté se podíváte na jeho Facebookový účet a zjistíte si další informace?
- **Otázka č. 26:** Na jakých jiných sociálních sítích máte založené profily?

Výzkumný problém č. 2: Dbají žáci na bezpečnost svého účtu, a co všechno uvádí na Facebooku?

- **Otázka č. 5:** Jaké informace máte vyplněné u svého účtu?
- **Otázka č. 6:** Máte u svého účtu pouze pravdivé informace?
- **Otázka č. 14:** Umíte si zabezpečit svůj facebookový účet a nastavit soukromí?
- **Otázka č. 31:** Jaká forma kyberšikany se může objevit na Facebooku?

Výzkumný problém č. 3: Mají žáci základní znalosti o Facebooku?

- **Otázka č. 27:** Kdo je zakladatel Facebooku?
- **Otázka č. 28:** Ve kterém roce byla tato sociální síť založena?
- **Otázka č. 29:** Jaká je věková hranice pro založení Facebooku?
- **Otázka č. 30:** Koho je fotografie na Facebooku?

Výzkumný problém č. 4: Mají žáci ve svých přátelích dospělé osoby (rodiče, učitele)?

- **Otázka č. 4:** Máte Vaše učitele na Facebooku v přátelích?
- **Otázka č. 23:** Mají Vaši rodiče Facebook? Zajímají se Vaši rodiče, co děláte na FB? Pokud, mají Vaši rodiče Facebook, máte je v přátelích?

Výzkumný problém č. 5: Jak často tráví svůj volný čas žáci u sociální sítě Facebook?

- **Otázka č. 2:** Kolik času trávíte průměrně denně na sociálních sítích?
- **Otázka č. 8:** Kolikrát denně se průměrně podíváte na Facebook?
- **Otázka č. 11:** Jak dlouho dokážete být bez Facebooku?
- **Otázka č. 18:** Jakmile máte možnost, připojíte se na Facebook?
- **Otázka č. 20:** Používáte Facebook po probuzení, po příchodu do školy, během vyučování, o přestávkách, po příchodu ze školy domů či před usnutím?

Výzkumný problém č. 6: Jaký je průměrný počet přátel u žáků na sociální síti Facebook?

- **Otázka č. 9:** Kolik máte na Facebooku přátel?
- **Otázka č. 10:** Znáte všechny své přátele osobně?

Výzkumný problém č. 7: Jak ovlivňuje Facebook životy žáků?

- **Otázka č. 7:** Od kolika let používáte pravidelně Facebook?
- **Otázka č. 15:** Jste na Facebooku závislí?
- **Otázka č. 16:** Ovlivňují lajky vaši náladu?
- **Otázka č. 17:** Pamatujete si profilové fotky vašich přátel?
- **Otázka č. 19:** Máte přístup k Facebooku i ve svém mobilním telefonu?
- **Otázka č. 21:** Kontrolujete počet lajků, které vám přibýly ke zveřejněným příspěvkům?
- **Otázka č. 22:** Máte se spolužáky založenou skupinu?
- **Otázka č. 24:** Jak nejčastěji trávíte čas na počítači?
- **Otázka č. 25:** Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas?
- **Otázka č. 32:** Pokud máte jet, někam kde není k dispozici internet, tedy nebudete mít přístup k internetu, jak se cítíte?

Nyní zužujeme výběr hypotéz a výzkumných předpokladů, z důvodu obsáhlého množství dat. Provádíme výběr pouze nejdůležitějších hypotéz a výzkumných předpokladů. Všechny otázky jsou zpracovány v následující kapitole č. 4.

Dále byly stanoveny nadcházející hypotézy.

- **Hypotéza č. 1:** Žáci, kteří bydlí ve městě si zakládají Facebook v nižším věku než žáci, kteří bydlí na vesnici.
- **Hypotéza č. 2:** Žáci devátých ročníků používají Facebook více způsoby než žáci šestých ročníků.
- **Hypotéza č. 3:** U dívek ovlivňují lajky na FB náladu více než u chlapců.
- **Hypotéza č. 4:** Chlapci více prožívají nepříjemné pocity, pokud mají odjet někam, kde není přístup k internetu.

Dále byly stanoveny nadcházející výzkumné předpoklady.

- **Výzkumný předpoklad č. 1:** Minimálně 90 % respondentů používá sociální síť Facebook.
- **Výzkumný předpoklad č. 2:** Minimálně 90 % žáků používalo Facebook, i když jejich věk nedosáhl stanovené hranice – 13 let.
- **Výzkumný předpoklad č. 3:** Žáci používají Facebook nejčastěji kvůli komunikaci s přáteli.

- **Výzkumný předpoklad č. 4:** Žáci využívají Facebooku nejvíce v odpoledních hodinách.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru a organizace výzkumu

Pro vytvoření výzkumného vzorku žáků byly náhodně oslovené základní školy v Olomouckém kraji. Výzkumné šetření se uskutečnilo během měsíců listopadu a prosince roku 2016. Základní školy jsme oslovovali prostřednictvím e-mailu. E-mailové adresy jsme čerpali z webového portálu www.seznamskol.cz. Celkem bylo odesláno 130 žádostí s prosbou o výzkumné šetření. Výzkumného šetření se zúčastnilo 10 základních škol z Olomouckého kraje (výzkumný vzorek je uvedený níže), na kterých proběhlo výzkumné šetření.

S výzkumem souhlasily tyto základní školy, z kterých byli vybráni respondenti.

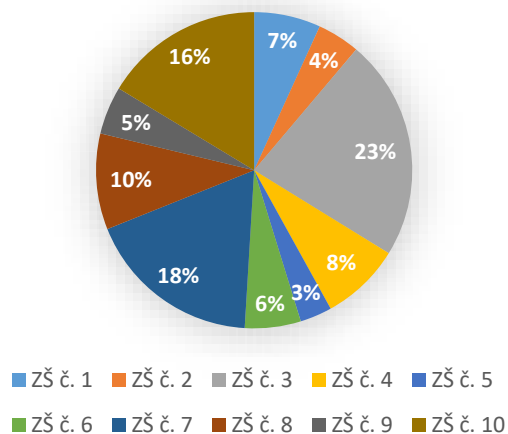
- Základní škola č. 1 (okres Prostějov – venkovská škola)
- Základní škola č. 2 (okres Prostějov – městská škola)
- Základní škola č. 3 (okres Olomouc – městská škola)
- Základní škola č. 4 (okres Šumperk – městská škola)
- Základní škola č. 5 (okres Přerov – venkovská škola)
- Základní škola č. 6 (okres Olomouc – městská škola)
- Základní škola č. 7 (okres Olomouc – venkovská škola)
- Základní škola č. 8 (okres Šumperk – venkovská škola)
- Základní škola č. 9 (okres Olomouc – venkovská škola)
- Základní škola č. 10 (okres Přerov – městská škola)

Výzkumného šetření se celkem zúčastnilo 367 dotazovaných. Vzorek respondentů je popsán v následujících tabulkách a vytvořených grafech. V tabulkách a grafech je možné sledovat rozložení respondentů podle škol, bydliště, okresu v Olomouckém kraji, pohlaví či ročníků.

Tabulka 1: Počet respondentů na jednotlivých školách

ZŠ	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
ZŠ č. 1	25	6,81
ZŠ č. 2	16	4,36
ZŠ č. 3	83	22,62
ZŠ č. 4	30	8,17
ZŠ č. 5	12	3,27
ZŠ č. 6	21	5,72
ZŠ č. 7	66	17,98
ZŠ č. 8	36	9,91
ZŠ č. 9	18	4,90
ZŠ č. 10	60	16,35
Celkem	367	100,00

Počet respondentů na jednotlivých školách
(n = 367)

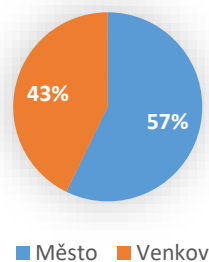

Graf 1: Počet respondentů na jednotlivých školách

Tabulka 2: Počet respondentů podle bydliště

Typ školy	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Město	210	57,22
Venkov	157	42,78
Celkem	367	100,00

Počet respondentů podle bydliště
(n = 367)

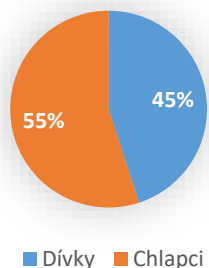

Graf 2: Počet respondentů podle typu škol

Tabulka 3: Počet respondentů podle pohlaví

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Dívky	166	45,23
Chlapci	201	54,77
Celkem	367	100,00

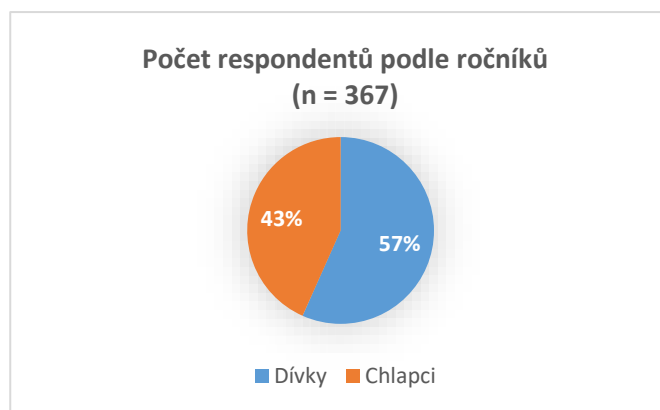
Počet respondentů podle pohlaví
(n = 367)

Graf 3: Počet respondentů podle pohlaví

Tabulka 4: Počet respondentů podle ročníků

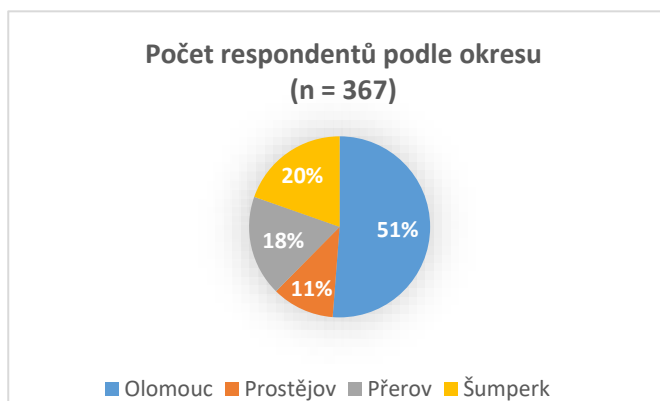
Ročník	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
6.	208	56,68
9.	159	43,32
Celkem	367	100,00

Graf 4: Počet respondentů podle ročníků

Tabulka 5: Počet respondentů podle okresu

Okres	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Olomouc	188	51,22
Prostějov	41	11,17
Přerov	66	17,98
Šumperk	72	19,62
Celkem	367	100,00

Graf 5: Počet respondentů podle okresu

Výzkumné šetření probíhalo dvěma různými způsoby. První způsob představoval výzkumné šetření v tištěné podobě. Některé školy požádaly o výzkumné šetření prostřednictvím webového odkazu s výzkumným dotazníkem. Výzkumné šetření probíhalo především podle preferencí a možností základních škol. Pouze 35 % základních škol si obdržel e-mail s prosbou o výzkumné šetření přečetlo. Ze 7 % základních škol nám přišel e-mail, že s výzkumem nesouhlasí a jako důvody uvádí:

- z důvodu, že dle pravidel pro Facebook platí hranice 13 let a ve škole mají stránky Facebooku zakázané z důvodu vzájemného slovního napadání, vyhrožování a nevhodných fotografií,
- délka výzkumného dotazníku – pan učitel si myslím, že by výzkumné šetření zabralo více jak polovinu hodiny,
- umožnění výzkumného šetření pouze svým bývalým žákům,
- administrativní zatížení školy a výuky.

Základním školám, které se výzkumu zúčastnily, byl přiřazen kód, pod kterým v celém výzkumu z důvodu anonymity vystupují. U vyplňování dotazníků záleželo především na co

nejmenším zásahu do výuky. Na výzkumu se podílí venkovské i městské školy. Byl tedy použit stratifikovaný výběr (Chráska, 2007).

3.3 Použitá výzkumná metoda

Pro tuto práci byl použit smíšený design. První etapa představovala kvalitativní výzkum, který měl podobu rozhovoru, a v druhé etapě bylo použito kvantitativního orientovaného výzkumného šetření.

V kvalitativním výzkumu, byla využita výzkumná metoda strukturovaného rozhovoru, což je vědecká metoda, kdy jsou otázky a jejich pořadí předem naplánovány. Osoba, která vede rozhovor, pokládá otázky a respondent na ně odpovídá. Odpovědi si výzkumník pečlivě zaznamenává a následně provede jejich vyhodnocení. Přímý rozhovor umožňuje zachytit fakta a lze při něm sledovat neverbální komunikaci a nejrůznější reakce respondenta a podle nich řídit další průběh rozhovoru. U přímého rozhovoru dochází k lepšímu otevření respondentů. U strukturovaného rozhovoru obdrží respondenti stejné otázky ve stejném pořadí. Mezi výhody strukturovaného rozhovoru patří získání velkého množství informací za krátký čas, které se můžou navzájem porovnat, kvantitativně hodnotit nebo kategorizovat (Gavora, 2010).

Pro kvantitativní výzkum jsou typické náhodné výběry, experimenty a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků či pozorování. Zjišťování potřebných dat se provádí pomocí měření. Získaná data se následně analyzují statickými metodami. Data po analýze se popisují a podle potřeby ověřují. Během sběru a analýzy dat se musí stanovit výzkumné otázky, hypotézy, výzkumné problémy a výzkumné předpoklady. Hendl (2016) uvádí, přednosti kvantitativního výzkumu: získání podrobného popisu zkoumaného jedince, skupiny či události, zkoumání fenoménu v přirozeném prostředí, umožnění studování procesů a navrhnutí teorií, dobré reagování na místní situace a podmínky, hledání lokálních příčinných souvislostí. Kvantitativní výzkumné šetření přináší také nevýhody: získání znalostí nemusí být zobecnitelné na populaci, těžkost provádění kvalitní predikce, obtížnost testování hypotéz a teorií, analýza dat i jejich sběr jsou často časově náročné, výsledky jsou ovlivnitelné tím, kdo provádí výzkum (Hendl, 2016).

V této práci jsme použili metodu dotazníku. Výzkumný dotazník patří mezi oblíbené výzkumné metody, díky rychlému sběru velkého množství dat a také kvůli snadnému vyhodnocení a zpracování. Pro vypracování dotazníku se musí sestavit výzkumné otázky, výběr případu a určení metod sběru dat, příprava sběru dat, sběr dat, analýza dat a příprava vyhodnocení dat. Tento zvolený postup patří mezi nejběžnější nástroje pro sběr dat a je to

i jedna z nejlevnějších metod průzkumu. Dotazník byl sestaven na základě prostudované literatury, absolvování přednášek a seminářů zabývajících se touto problematikou a vlastních zkušenostech s danou problematikou (Chráška, 2007).

Na internetu se vyskytují různé online nástroje pro tvorbu dotazníků a anket. Značně tyto nástroje usnadňují čas během sběru dat od respondentů. Respondenti snadno volí z několika nabízených možností. Po vyplnění online dotazníku se vyplněný dotazník odešle na úložiště, kde se shromažďují všechny získané výsledky. Dotazníky mohou obsahovat jednoznačné odpovědi, ale i odpovědi otevřené či rozsáhlé. Některé online dotazníky nabízí určité vyhodnocení dotazníku, což značným způsobem může při vyhodnocování výsledků výzkumu ulehčit práci. Ruční zpracování je potřebné pro pokročilejší zpracování, automatické vyhodnocení nestačí při rozsáhlejších a podrobnějším zpracování. S online dotazníky se vyskytují problémy, např. z jedné IP adresy může jedna osoba vyplnit dotazník vícekrát, je třeba tento fakt dopředu ošetřit. Další problém se může projevit v chybějící komunikaci mezi tazatelem a respondentem při nepochopení otázky či v kontrole složení výzkumného vzorku. Pro vytváření anket či hlasování lze použít Google Moderator, Oursurvey nebo Google Formulář (Zounek, Sudický, 2012).

Google Formulář je součástí Dokumentů Google. Tvůrce může zvolit z různých možných odpovědí, snadno s nimi zacházet nebo změnit vzhled celého formuláře z nabídky různých barevných vzhledů. Autor může nastavit povinné a nepovinné otázky. Obdržená data od respondentů jsou ukládána do online tabulky tabulkového procesoru. Tabulka umožňuje rychlé a snadné vyhodnocování získaných dat. Google Formulář obsahuje přehledové statistiky, které slouží k nalezení některých vztahů a upozornění některých skutečností a problémů. Největší nedostatek této služby je, že nejde nastavit, aby uživatel vyplnil formulář pouze jednou. Google Formulář lze využít pro tvorbu dotazníků, anket, libovolné formuláře, přihlášky, učitelé mohou dělat krátké průzkumy mezi studenty – zjišťovat jejich názory, vyjádření souhlasu s nějakým řešením... Tento nástroj lze využít i jako získání zpětné vazby od studentů. Studenti mohou využít tento nástroj pro tvorbu seminární práce či jiné výzkumy (Zounek, Sudický, 2012).

Vytvořený dotazník k této praktické části obsahuje 32 otázek (viz příloha). Dotazník se skládá z uzavřených otázek, otázek s otevřenou odpovědí či se škálovými otázkami. Výzkumné šetření probíhalo anonymně, z důvodu odbourání strachu žáků při odpovídání na jednotlivé otázky. Abychom mohli provést ve výzkumném šetření srovnání, byli osloveni žáci šestých a devátých ročníků základních škol v Olomouckém kraji. Výzkumného šetření na základních školách

probíhalo dvěma způsoby. Na některých základních školách vyhovovalo výzkumné šetření v papírové podobě a na jiných základních školách proběhlo výzkumné šetření prostřednictvím webového odkazu s výzkumným dotazníkem. V úvodu dotazníku byl k dispozici motivační text, který v krátkosti představil autora dotazníku a téma diplomové práce. V tomto motivačním textu, byli respondenti ujistěni o anonymitě a bylo jim předem poděkováno za jejich čas a vyplněné odpovědi v dotazníku. Dotazník byl určen respondentům, kteří vlastní Facebook, ale i respondentům, kteří Facebook nevlastní. Žáci, kteří nejsou uživateli Facebooku měli dotazník dříve vyplněný. Pokračovali až otázkou č. 24. Předpokládaný celkový čas pro vyplnění dotazníku byl cca 15 minut. Vytvořený dotazník obsahoval téměř všechny otázky povinné. V závěru dotazníku byl prostor určený pro zajímavé informace o Facebooku, k čemu je pro uživatele dobrý nebo k čemu respondentům Facebook pomohl nebo jim někdy uškodil či cokoliv dalšího, co respondenty o této sociální síti napadlo, mohli právě v těchto místech sdělit.

3.4 Předvýzkum

Samotnému výzkumu předcházela předvýzkum, který se uskutečnil na třech základních školách různého typu (venkovská, městská škola a gymnázium) na jaře roku 2016. Pro tuto etapu výzkumu jsme se rozhodli použít kvalitativně orientované výzkumné šetření, jehož cílem bylo zjistit, jak patnáctiletí žáci využívají sociální síť Facebook.

Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek tvořili vybraní patnáctiletí žáci ze tří škol různého typu:

- Základní škola v Olomouci,
- Gymnázium v Prostějově,
- Základní škola v městysi v Olomouckém kraji.

Přesné názvy škol neuvádíme z hlediska anonymity. V každé škole byli osloveni dvě dívky a dva chlapci. Celkem byl tedy strukturovaný rozhovor proveden s dvanácti respondenty. Tento výzkum se uskutečnil během měsíce března roku 2016. Před vlastním výzkumným šetřením jsme nejdříve oslovili vedoucí pracovníky vybraných škol a seznámili je s problematikou připravovaného výzkumného šetření. Ředitelé všech oslovených škol s provedení výzkumu souhlasili. Následovně proběhlo navštívení škol a provedení sběru dat. V rozhovoru jsme položili jedenáct výzkumných otázek. Otázky byly pokládány tak, aby na ně mohlo být odpověděno otevřenou odpovědí.

Stanovení výzkumných otázek

Výzkumná otázka č. 1: Patnáctiletí žáci používají sociální síť Facebook denně, pokud mají možnost připojení k internetu. Proč mají žáci založený Facebook a k čemu jim slouží?

Výzkumná otázka č. 2: Je pro žáky Facebook důležitý? Jakým způsobem jej používají? Patří Facebook k běžnému životu žáků?

Výzkumná otázka č. 3: Žáci mají založené třídní skupiny na Facebooku, které plní účel, pro něž byly založeny.

Dále byly formulovány následující otázky v rozhovoru.

- 1) K čemu sociální síť Facebook používáte?
- 2) Jak často Facebook používáte? Jste stále online?
- 3) Popište Váš den s Facebookem.
- 4) Na jakých zařízeních Facebook používáte?
- 5) Umíte si představit život bez Facebooku nebo jste na Facebooku již závislí?
- 6) Co si myslíte o rizikové komunikaci na této sociální síti? Setkali jste se s ní někdy?
- 7) Používáte nějakou jinou sociální síť více jak Facebook?
- 8) Jak dlouho vydržíte bez Facebooku? Jaké projevy se u Vás vyskytují?
- 9) Dokážete si představit Facebook v edukačních médiích? Mohl by mít vzdělávací úlohu?
- 10) Má Vaše škola Facebookové stránky? Máte se spolužáky založenou skupinu nebo chat? Co se tam dozvíte?
- 11) Zabavil Vám někdy někdo mobil kvůli Facebooku? (Mikešová, 2016)

3.5 Metody použité na zpracování výsledků

Při zpracování výsledků výzkumu byl použit Microsoft Excel. Následně byly data převedena do několika přehledných tabulek pro lepší orientaci a lepší práci. Některé výzkumné otázky byly zpracovány v programu STATISTICA10.CZ. Pro vyhodnocení pravdivosti otázek byl použit Studentův t-test a test Chí-kvadrát.

Studentův t-test je jedním ze statických testů významnosti pro metrická data. Pomocí Studentova t-testu můžeme rozhodnout, zda dva soubory dat, získané měřením ve dvou různých skupinách objektů, mají stejný aritmetický průměr.

Chí-kvadrát se často používá ve statistice. Představuje rozdělení pravděpodobnosti, má velký význam pro určování, zdali množina dat vyhovuje dané distribuční funkci. Srovnává

pozorované četnosti a očekávané četnosti. Pokud je vypočítaná signifikance menší než 0,05 jsou mezi skupinami statisticky významné rozdíly (Chráška, 2007).

Postupně uvedeme vyhodnocení výzkumných otázek dotazníku. Pokud se otázky vztahují k formulovaným hypotézám a výzkumným předpokladům uvedeme i postupy jejich dokazování.

4 Výsledky výzkumného šetření

Tato kapitola se bude zabývat vyhodnocením předvýzkumu, který měl podobu rozhovoru s patnáctiletými žáky základních škol a dále budou popsány výsledky a vyhodnocení kvantitativního výzkumného šetření, které mělo podobu dotazníku.

4.1 Vyhodnocení předvýzkumu

Předvýzkum proběhl v podobě rozhovoru s patnáctiletými žáky základních škol v Olomouckém kraji. V tomto výzkumném šetření bylo položeno jedenáct otázek, na které žáci dokázali odpovědět otevřenou odpovědí.

Výzkumná otázka č. 1: Proč mají žáci založený Facebook a k čemu jim slouží? Patnáctiletí žáci používají sociální síť Facebook denně, pokud mají možnost připojení k internetu.

K důkazu VO1 byla použita data získaná v rozhovorech od respondentů z výzkumných otázek č. 1, 2, 3, 4 a 6.

Bylo zjištěno, že pokud oslovení žáci mají možnost připojení k internetu, tak tuto možnost zcela využívají k trávení volného času na Facebooku. Všichni zúčastnění rozhovoru používají Facebook každý den. Na Facebooku žáci ráno netráví příliš času. Jako důvody uvádí, že spěchají do školy nebo si raději déle pospí. Facebook začínají využívat ve škole před vyučováním a mezi vyučovacími hodinami. Někteří žáci připustili, že občas využívají Facebook i během vyučování. Pokud respondenti nenavštěvují nějaký kroužek, tak se téměř vždy po příchodu ze školy podívají na Facebook. Našel se i chlapec, který používá tuto sociální síť jen ve škole. Respondenti se snaží dávat přednost osobní komunikaci, pokud je to možné. Facebook všichni respondenti používají jako komunikační médium. Upřednostňují tento komunikační prostředek převážně kvůli jeho rychlosti a bezplatnosti. Pouze dva respondenti z oslovených dvanácti respondentů jsou na této sociální síti stále online díky neomezenému datovému připojení v mobilním telefonu. Průměrný čas, který tráví oslovení žáci na Facebooku je od jedné hodiny do tří hodin. Kromě jedné dívky používají respondenti převážně Facebook prostřednictvím mobilního telefonu. Tato dívka používá tuto sociální síť jen na počítači. Respondenti jsou si vědomi rizikové komunikace na sociálních sítích. Myslí si, že mají dostatečné informace o těchto problémových situacích. Pokud se někdo již setkal s rizikovou komunikací, tak použil blokaci nebo ignorování.

VO1: se potvrdila. Patnáctiletí žáci používají sociální síť Facebook denně, pokud mají možnost připojení k internetu.

Pro doplnění uvedeme zajímavé odpovědi k otázce č. 6:

Dívka (15 let, Prostějov): „Ano setkala jsem se s rizikovou komunikací. Pokud někoho neznám a napíše mi, tak si ho zablokuji. Mám zablokovaných přibližně 40 lidí.“

Chlapec (15 let, Prostějov): „O rizikové komunikaci vím různé informace. Například s komunikací a přidáváním si lidí, které osobně neznám nebo se zveřejňováním odvážných fotek. V blokaci mám několik lidí, ale spíše ze srandy. Nikdy jsem se nesešel, že by mě někdo neznámý otravoval.“

Výzkumná otázka č. 2: Je pro žáky Facebook důležitý? Jakým způsobem jej používají? Patří Facebook k běžnému životu žáků?

K důkazu VO2 byla použita data získaná v rozhovorech od respondentů z výzkumných otázek č. 5, 7, 8 a 11.

Bylo zjištěno, že všechny dívky si dokáží představit život bez Facebooku, ale toto již netvrdí všichni chlapci. Dva chlapci a dvě dívky si myslí, že jsou na této sociální síti závislí. Všichni oslovení používají nejvíce ze sociálních sítí právě námi zkoumanou sociální síť (FB). Respondenti si myslí, že nemají problém vydržet bez Facebooku, ale je pro ně důležitý hlavně jako komunikační médium. Všichni respondenti si vyzkoušeli být bez Facebooku například na táboře, soustředění či dovolené. Tvrdí, že nijak nevyhledávali možnost připojení k internetu, ale kdyby tato možnost byla a byl by volný čas, tak by se jistě podívali, co je nového. Polovině respondentům se stala situace, že jim někdo zabavil mobilní telefon kvůli jeho používání v nevhodnou chvíli.

VO2: se potvrdila. Facebook patří k běžnému životu žáků.

Pro doplnění uvedeme zajímavé odpovědi k otázce č. 5:

Chlapec (15 let, Olomouc): „Myslím, že závislý možná i jsem. Nedokážu si představit život bez Facebooku. Pokud by neexistoval Facebook, tak by existovalo něco jiného.“

Výzkumná otázka č. 3: Žáci mají založené třídní skupiny na Facebooku, které plní účel, pro který byly založeny.

K důkazu VO3 byla použita data získaná v rozhovorech od respondentů z výzkumných otázek č. 9 a 10.

Respondenti z města si myslí, že by Facebook do budoucna mohl mít vzdělávací úlohu. Respondenti z vesnice si takovou funkci Facebooku nedokáží představit. Chlapci, když o této problematice uvažovali, tak si myslí, že by byl problém v bezpečnosti a soukromí některých informací. Jeden chlapec si myslí, že by možná bylo dobré, aby se některý učitel vydával za někoho jiného a zjistil, jak žáci reagují.

Pouze Gymnázium v Prostějově má neoficiální školní stránky na Facebooku. Žáci se na těchto stránkách dozvídají spoustu užitečných informací. Všichni respondenti mají založenou třídní skupinu. U respondentů v Olomouci však neplní funkci, pro kterou byla založena.

VO3: se potvrdila. Žáci mají založené třídní skupiny na Facebooku, ale ty neplní účel, pro který byly založeny.

Pro doplnění uvedeme zajímavé odpovědi k otázce č. 10:

Dívka (15 let, Olomouc): „Naše škola nemá založené Facebookové stránky. Se třídou máme dokonce více skupin, ale ve všech nejsou všichni spolužáci. Spíše máme skupinu jen s kamarádkami. A další naše skupina má jen pár dní od založení.“

Chlapec (15 let, Olomouc): „Škola nemá Facebookové stránky. Nějaká skupina existuje, ale já už nejsem členem, spíše jsou tam jen holky a řeší tam svoje věci.“ (Mikešová, 2016)

4.1 Výsledky a vyhodnocení vlastního výzkumu

V této kapitole se zabýváme vyhodnocením výzkumného dotazníkového šetření. Lze zde nalézt zpracované otázky, které byly zadané v dotazníku žákům šestých a devátých ročníků základních škol v Olomouckém kraji.

Otázka č. 1:

Cílem první otázky bylo zjistit, zda respondenti vlastní profil u sociální sítě Facebook. Dotazník byl určený respondentům, kteří vlastní profil u sociální sítě Facebook, ale i pro ty, kteří nemají Facebook založený. Respondenti, kteří vlastní Facebookový profil, pokračují ve všech připravených otázkách. Respondenti, kteří Facebook nevlástí, automaticky pokračují až otázku č. 24. Otázka č. 1 byla uzavřená s dvěma níže uvedenými možnostmi:

- a) Ano,
- b) Ne.

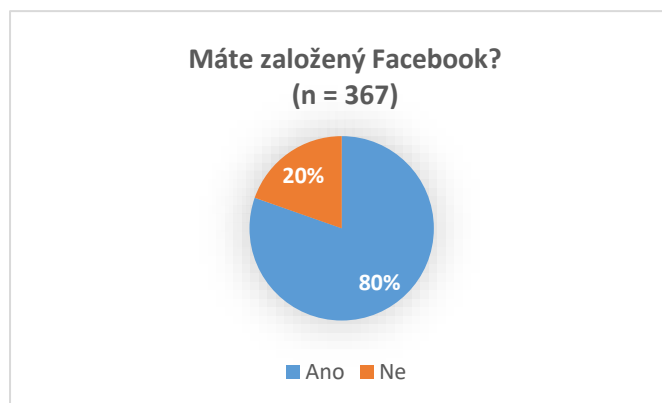
Výsledky výzkumného šetření u otázky zaměřené na zjištění, kolik respondentů používá sociální síť Facebook jsou zobrazeny v tabulce č. 6 a v grafu č. 6. Největší četnost získala

odpověď Ano (80,38 %). Většina žáků na druhém stupni v dnešní době má založený profil u sociální sítě Facebook. U této otázky byl formulován VP č. 1 uvedený v následující kapitole.

Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti.

Tabulka 6: Odpovědi respondentů na otázku č. 1

Máte založený Facebook?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	295	80,38
Ne	72	19,62
Celkem	367	100,00

Graf 6: Odpovědi respondentů na otázku č. 1

Otázka č. 2:

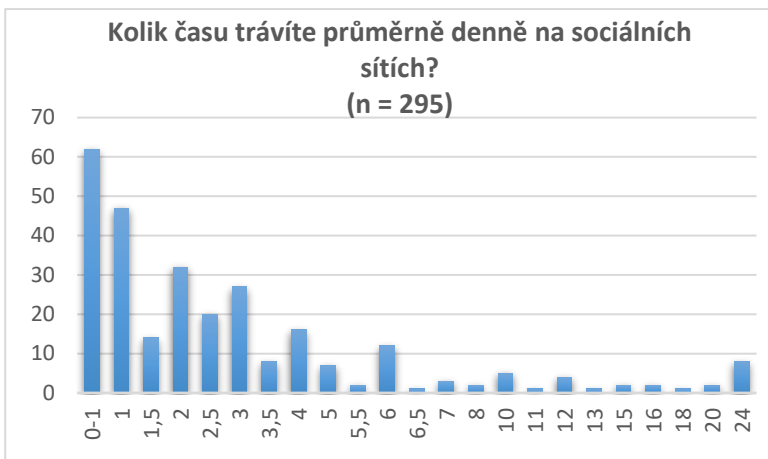
Cílem druhé otázky bylo zjistit, jaký čas tráví žáci průměrně denně na sociálních sítích. Otázka byla položena tak, aby respondenty nijak neovlivňovala a mohli opravdu odpovědět, jaký čas přibližně tráví na sociálních sítích.

V druhé otázce jsme zjistili, že nejvíce respondentů používá sociální síť Facebook v rozmezí 0–1 hodina. Další odpovědi můžeme sledovat v tabulce č. 7 nebo v grafu č. 7.

Tabulka 7: Odpovědi respondentů na otázku č. 2

Kolik času trávíte průměrně denně na sociálních sítích? (hod)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
0-1	62	21,02
1	47	15,93
1,5	14	4,75
2	32	10,85
2,5	20	6,78
3	27	9,15
3,5	8	2,71
4	16	5,42
5	7	2,37
5,5	2	0,68
6	12	4,07
6,5	1	0,34
7	3	1,02

8	2	0,68
10	5	1,69
11	1	0,34
12	4	1,36
13	1	0,34
15	2	0,68
16	2	0,68
18	1	0,34
20	2	0,68
24	8	2,71
Neodpovědělo	16	5,42
Celkem	295	100,00

Graf 7: Odpovědi respondentů na otázku č. 2

Otázka č. 3:

Respondenti ve třetí otázce měli rozhodnout, jakými jsou uživateli na Facebooku. Tato otázka byla uzavřená a na výběr bylo ze tří možností:

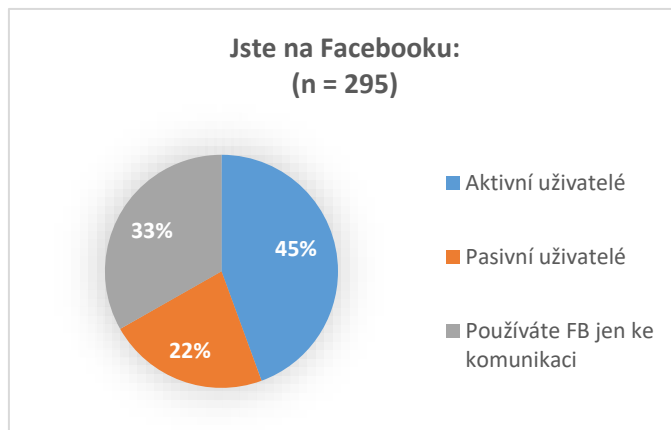
- Aktivní uživatelé (lajkování, komentování, sdílení...),
- Pasivní uživatelé (sledování, co zveřejňují přátelé...),
- Používáte FB jen ke komunikaci.

Pro respondenty byly jednotlivé pojmy lépe objasněné v závorce.

Výsledky otázky č. 3 jsou zaznamenány v tabulce č. 8 a v grafu č. 8. Největší četnost obdržela první možnost (44,41 %). Respondenti o sobě nejvíce tvrdí, že patří mezi aktivní uživatele Facebooku. Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti, kteří vlastní profil u sociální sítě Facebook.

Tabulka 8: Odpovědi respondentů na otázku č. 3

Jste na Facebooku:	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Aktivní uživatelé	131	44,41
Pasivní uživatelé	66	22,37
Používáte FB jen ke komunikaci	98	33,22
Celkem	295	100,00

Graf 8: Odpovědi respondentů na otázku č. 3

Otázka č. 4

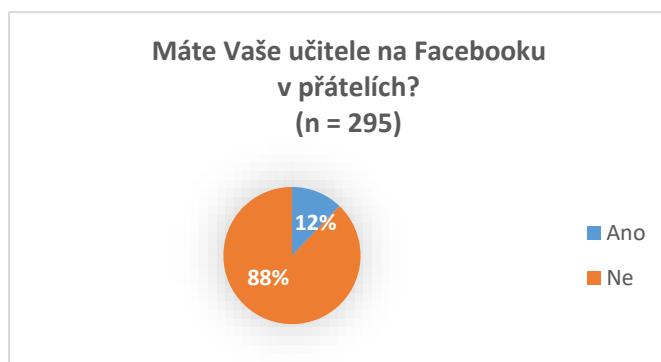
Čtvrtá otázka měla za úkol zjistit, zda respondenti mají své učitele na Facebooku v přátelích. Jednalo se o uzavřenou otázku s dvěma možnostmi:

- a) Ano,
- b) Ne.

U této otázky jsme zjistili, že žáci nemají ve své oblíbě mít své učitele na Facebooku v přátelích. Výsledky otázky č. 4 jsou zaznamenány v tabulce č. 9 a v grafu č. 9. Největší četnost obdržela druhá nabízená možnost (87,80 %). Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti, kteří vlastní profil u sociální sítě Facebook.

Tabulka 9: Odpovědi respondentů na otázku č. 4

Máte Vaše učitele na Facebooku v přátelích?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	36	12,20
Ne	259	87,80
Celkem	295	100,00

Graf 9: Odpovědi respondentů na otázku č. 4

Otázka č. 5:

U otázky č. 5 mohli respondenti označit více možností. V této otázce jsme se zkoumali, jaké informace mají respondenti vyplněné u svého účtu. Respondenti mohli zvolit:

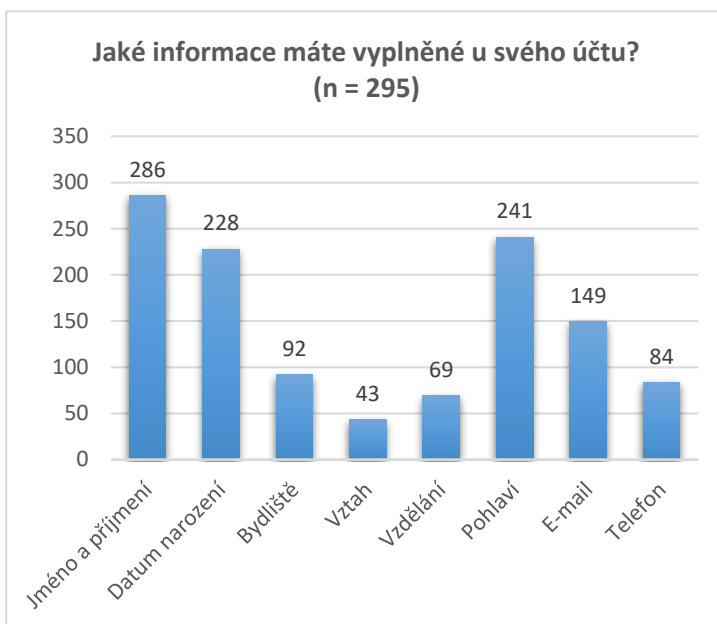
- a) Jméno a příjmení,
- b) Datum narození,
- c) Bydliště,
- d) Vztah,
- e) Vzdělání,
- f) Pohlaví,
- g) E-mail,
- h) Telefon.

Respondenti nejčastěji označili možnost jméno a příjmení, dále pohlaví či datum narození. Další odpovědi můžeme pozorovat v tabulce č. 10 a v grafu č. 10. Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti.

Tabulka 10: Odpovědi respondentů na otázku č. 5

Jaké informace máte vyplněné u svého účtu?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Jméno a příjmení	286	96,95
Datum narození	228	77,29
Bydliště	92	31,19
Vztah	43	14,58
Vzdělání	69	23,39
Pohlaví	241	81,70
E-mail	149	50,51
Telefon	84	28,47
Celkem	295	100,00

Graf 10: Odpovědi respondentů na otázku č. 5

Otázka č. 6:

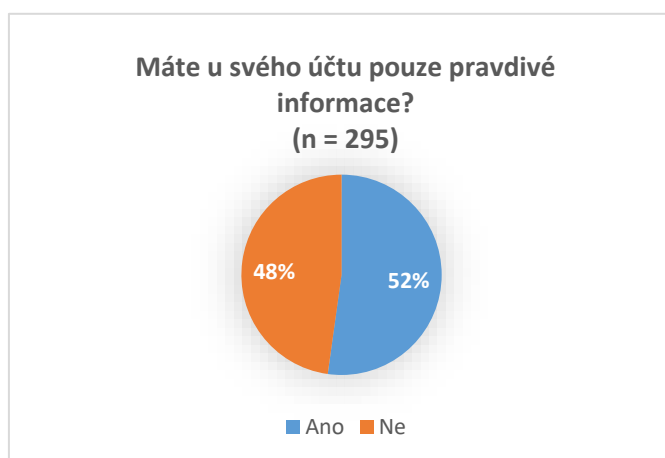
Cílem šesté otázky bylo zjistit, jestli mají respondenti u svého profilu vyplněné pouze pravdivé informace. Jednalo se o otázku uzavřenou s dvěma níže uvedenými možnostmi:

- a) Ano,
- b) Ne.

U této otázky vyšly výsledky téměř nerozhodně. Téměř polovina respondentů tvrdí, že si na sociální síti vyplňuje pouze pravdivé informace a zbývající část respondentů tvrdí, že má na sociální síti vyplněné i nepravdivé informace. Výsledky jsou zobrazeny v tabulce č. 11 a v grafu č. 11. Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti.

Tabulka 11: Odpovědi respondentů na otázku č. 6

Máte u svého účtu pouze pravdivé informace	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	154	52,20
Ne	141	47,80
Celkem	295	100,00

Graf 11: Odpovědi respondentů na otázku č. 6

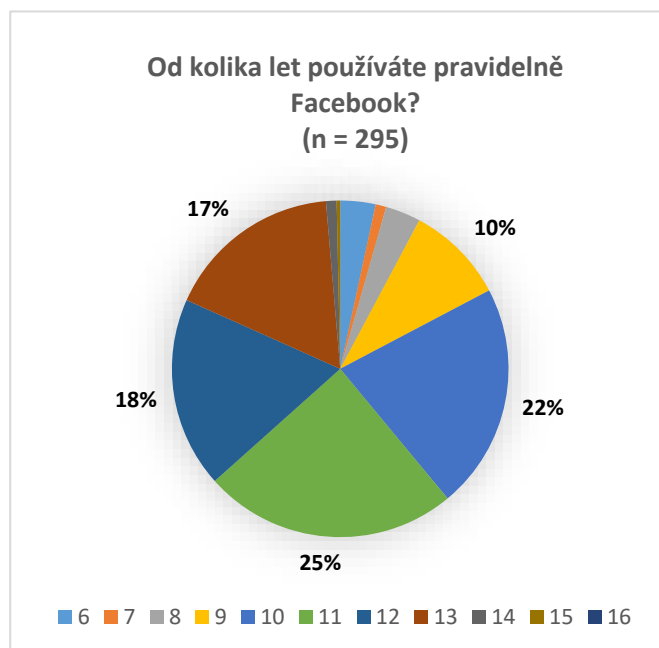
Otázka č. 7:

Tato otázka měla za úkol zjistit, od kolika let používají respondenti Facebook. Respondenti měli na výběr od 6 do 14 let.

Následující tabulka č. 12 a graf č. 12 znázorňují zvolené věkové možnosti dotazovanými respondenty. Mezi nejčastější věk založení Facebooku patří 11 let s relativní četností 24,41 %. Z této otázky je patrné, že žáci si zakládají profil Facebooku před 13 rokem, který je však podmínkou založení této sociální sítě. U této otázky byla formulována H1 a VP2.

Tabulka 12: Odpovědi respondentů na otázku č. 7

Od kolika let používáte pravidelně Facebook?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
6	10	3,39
7	3	1,02
8	10	3,39
9	28	9,49
10	64	21,69
11	72	24,41
12	54	18,31
13	50	16,95
14	3	1,02
15	1	0,34
16	0	0
Celkem	295	100,00

Graf 12: Odpovědi respondentů na otázku č. 7

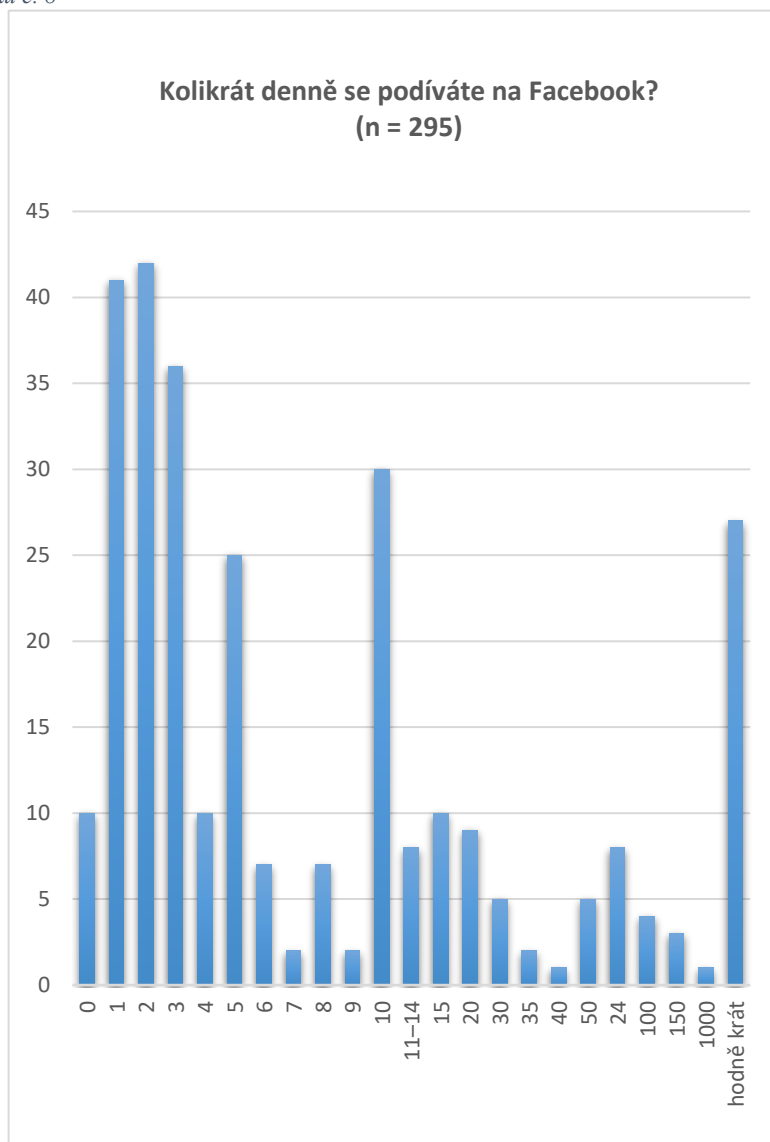
Otázka č. 8:

Tato otázka měla za úkol zjistit, kolikrát se respondenti podívají průměrně denně na Facebook. Jednalo se o otázku otevřenou.

Výsledky této otázky můžeme sledovat v následující tabulce č. 13 a v grafu č. 13. Z těchto výsledků lze vyčíst, že nejvíce respondenti používají průměrně denně dvakrát, jedenkrát či třikrát.

Tabulka 13: Odpovědi respondentů na otázku č. 8

Kolikrát denně se podíváte na Facebook?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
0	10	3,39
1	41	13,90
2	42	14,24
3	36	12,20
4	10	3,39
5	25	8,47
6	7	2,37
7	2	0,68
8	7	2,37
9	2	0,68
10	30	10,17
11–14	8	2,71
15	10	3,39
20	9	3,05
30	5	1,69
35	2	0,68
40	1	0,34
50	5	1,70
24	8	2,71
100	4	1,36
150	3	1,02
1000	1	0,34
Hodně krát	27	9,15
Celkem	295	100,00

Graf 13: Odpovědi respondentů na otázku č. 8

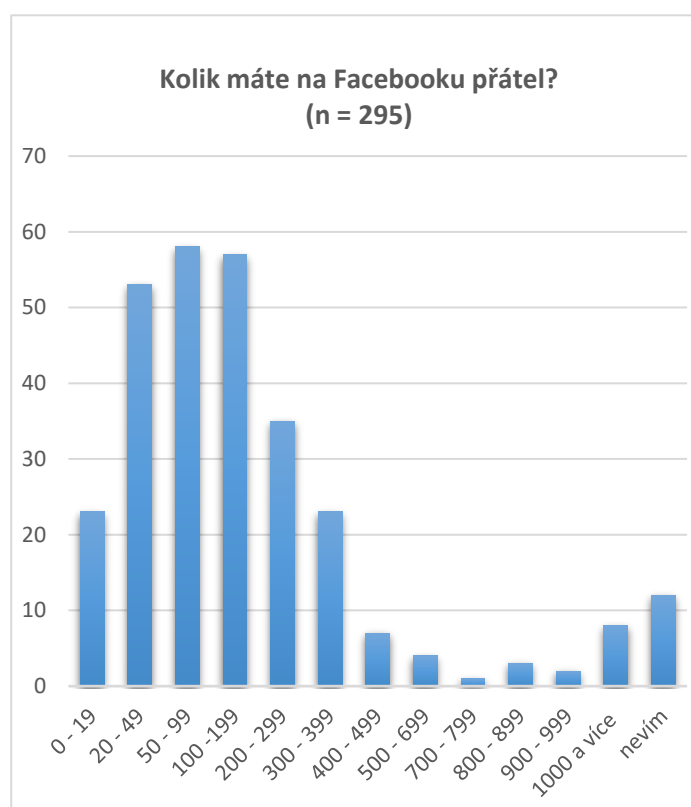
Otázka č. 9:

Plánem této otázky bylo zjistit, kolik mají respondenti na Facebooku přibližně přátel. Jedná se o otázku s otevřenou odpovědí.

Výsledky z otázky č. 9 můžeme pozorovat v tabulce č. 14 a v grafu č. 14. Nejvíce respondentů má na Facebooku přátel v rozmezí od 20 do 199.

Tabulka 14: Odpovědi respondentů na otázku č. 9

Kolik máte na Facebooku přátel?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
0–19	23	7,80
20–49	53	17,97
50–99	58	19,66
100–199	57	19,32
200–299	35	11,86
300–399	23	7,80
400–499	7	2,37
500–699	4	1,36
700–799	1	0,34
800–899	3	1,02
900–999	2	0,68
1000 a více	8	2,71
Nevím	12	4,07
Odpovědělo	286	96,95
Neodpovědělo	9	3,05
Celkem	295	100,00

Graf 14: Odpovědi respondentů na otázku č. 9

Otázka č. 10:

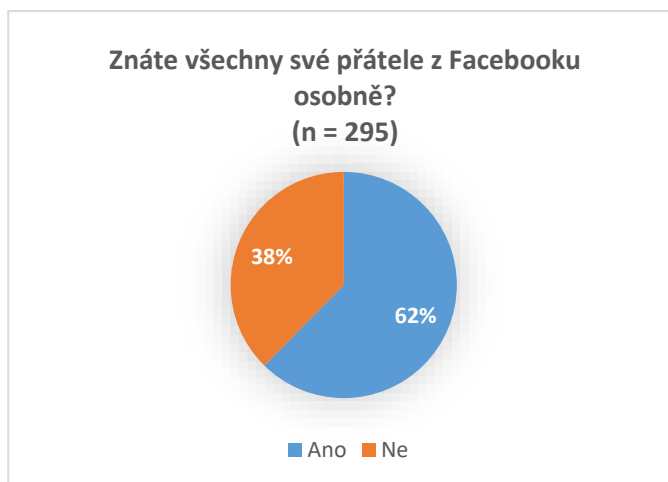
Úmyslem desáté otázky bylo zjistit, zda respondenti znají všechny své přátele z Facebooku osobně. Jednalo se o otázku uzavřenou s dvěma možnostmi:

- a) Ano,
- b) Ne.

U této otázky bylo zjištěno, že převážně respondenti znají své přátele z Facebooku osobně. Toto tvrdí 62,37 % respondentů. Konkrétní výsledky této otázky můžeme vidět v tabulce č. 15 a v grafu č. 15.

Tabulka 15: Odpovědi respondentů na otázku č. 10

Znáte všechny své přátele z Facebooku osobně?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	184	62,37
Ne	111	37,63
Celkem	295	100,00

Graf 15: Odpovědi respondentů na otázku č. 10:

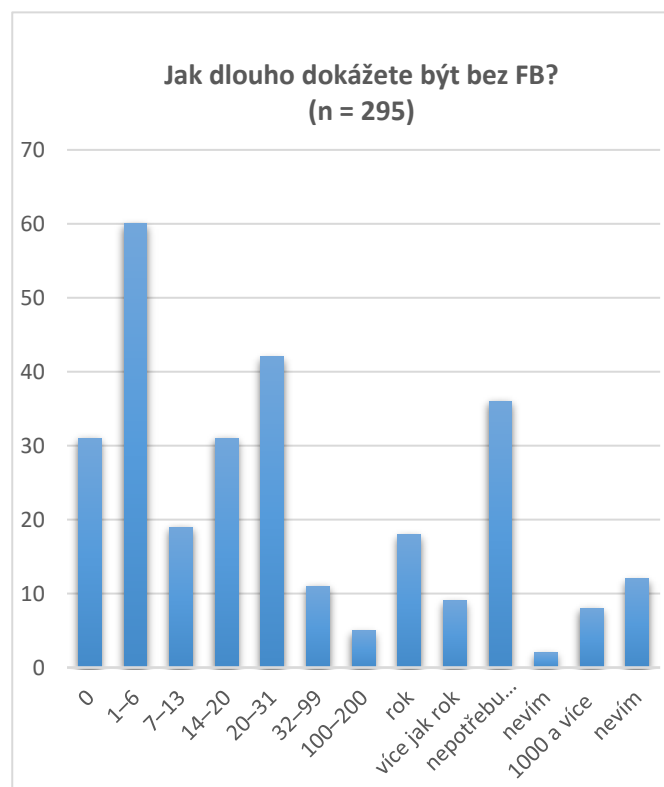
Otázka č. 11:

Tato otázka měla za úkol zjistit, kolik dní dokáží být respondenti bez Facebooku. Otázka byla položena otevřeně. Respondenti tedy mohli vyjádřit počet dní, který si opravdu myslí, že dokáží vydržet bez sociální sítě Facebook.

Nejčastěji respondenti na otázku č. 11 odpovídali 1 až 6 dní. Více o zjištěných výsledků této otázky se můžete dozvědět v příložené tabulce č. 16 a v grafu č. 16.

Tabulka 16: Odpovědi respondentů na otázku č. 11

Jak dlouho dokážete být bez FB?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
0	31	10,51
1–6	60	20,34
7–13	19	6,44
14–20	31	10,51
20–31	42	14,24
32–99	11	3,73
100–200	5	1,69
Rok	18	6,10
Více jak rok	9	3,05
Nepotřebuji FB, vydržím bez něj celý život	36	12,20
Nevím	2	0,68
Odpovědělo	264	89,49
Neodpovědělo	31	10,51
Celkem	295	100,00

Graf 16: Odpovědi respondentů na otázku č. 11

Otázka č. 12:

Úmyslem dvanácté otázky bylo zjistit, z jakého důvodu používají respondenti Facebook. Respondenti měli za úkol označit podle jejich vlastního uvážení odpověď, která je nejvíce vystihuje. Jednalo se o otázku položenou uzavřeně s dvěma možnostmi:

- Ano,
- Ne.

u následujících činností:

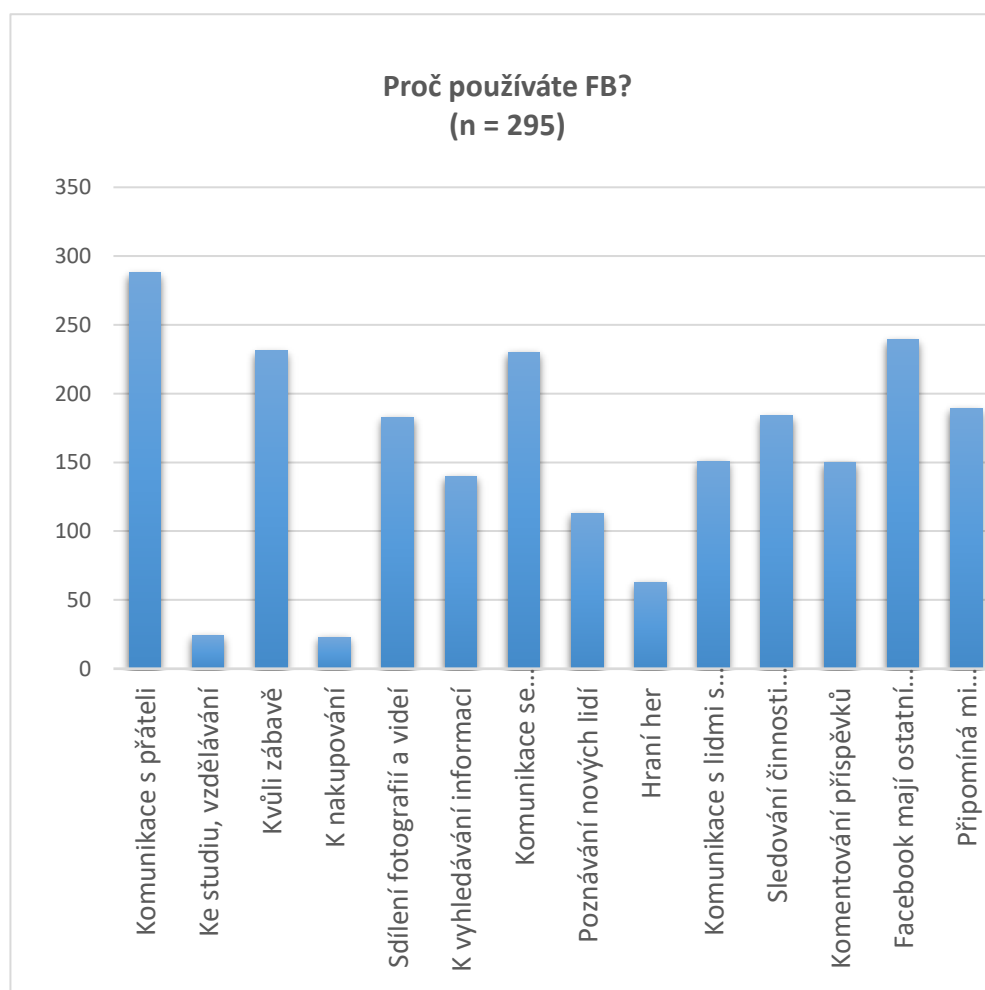
- Komunikace s přáteli,
- Ke studiu, vzdělávání,
- Kvůli zábavě,
- K nakupování,
- Sdílení fotografií a videí,
- K vyhledávání informací,
- Komunikace se vzdálenými přáteli,
- Poznávání nových lidí,
- Hraní her,
- Komunikace s lidmi s podobnými zájmy,
- Sledování činnosti svých přátel,
- Komentování příspěvků,
- Facebook mají ostatní kamarádi,
- Připomíná mi narozeniny přátel.

V následující tabulce č. 17 a v grafu č. 17 jsou zobrazeny absolutní a relativní četnosti odpovědi Ano. Oslovení respondenti používají Facebook nejvíce kvůli komunikaci, ale také i z důvodu, že Facebook mají ostatní kamarádi nebo kvůli zábavě. U této otázky byla formulována H2 a VP3.

Tabulka 17: Odpovědi respondentů na otázku č. 12

Proč používáte FB?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Komunikace s přáteli	288	97,63
Ke studiu, vzdělávání	24	8,14
Kvůli zábavě	231	78,31
K nakupování	23	7,80

Sdílení fotografií a videí	183	62,03
K vyhledávání informací	140	47,46
Komunikace se vzdálenými přáteli	230	77,97
Poznávání nových lidí	113	38,31
Hraní her	63	21,36
Komunikace s lidmi s podobnými zájmy	151	51,19
Sledování činnosti svých přátel	184	62,37
Komentování příspěvků	150	50,85
Facebook mají ostatní kamarádi	239	81,01
Připomíná mi narozeniny přátel	189	64,07

Graf 17: Odpovědi respondentů na otázku č. 12

Otázka č. 13:

Cílem třinácté otázky bylo najít odpověď na otázku: Když se s někým seznámíte osobně, podíváte se poté na jeho Facebookový účet a zjistíte si další informace? Tato otázka nabízela tři různé odpovědi:

- a) Vždy,
- b) Někdy,

c) Nikdy.

Výsledky jsou zaznamenány v tabulce č. 18 a v grafu č. 18. Jako nejčastější odpověď označují respondenti odpověď někdy s relativní četností 64,41 %. U odpovědi vždy a nikdy nejsou patrné rozdíly, obě odpovědi zaznamenalo 18 % respondentů.

Tabulka 18: Odpovědi respondentů na otázku č. 13

Když se s někým seznámíte osobně, poté se podíváte na jeho Facebookový účet a zjistíte si další informace?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Vždy	52	17,63
Někdy	190	64,41
Nikdy	53	17,97
Celkem	295	100,00

Graf 18: Odpovědi respondentů na otázku č. 13

Otázka č. 14:

Ve čtrnácté otázce se ve výzkumu zjišťovalo, zda si respondenti o sobě myslí, že si umí nastavit bezpečný účet a nastavit soukromí. Jednalo se o otázku uzavřenou s třemi nabízenými odpověďmi:

- Myslím, že ano,
- Neumím,
- Je mi to jedno.

Výsledky této otázky můžeme sledovat v tabulce č. 19 a v grafu č. 19. Nejvíce dotazovaných respondentů si o sobě myslí, že si umí zabezpečit svůj účet a nastavit určité soukromí. Toto si myslí, 87,75 % dotazovaných. Pouze 8,81 % dotazovaných si neumí zabezpečit svůj účet a nastavit soukromí a 6,44 % dotazovaných tvrdí, že je jim to jedno.

Tabulka 19: Odpovědi respondentů na otázku č. 14

Umíte si zabezpečit svůj facebookový účet a nastavit soukromí?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Myslím, že ano	250	87,75
Neumím	26	8,81
Je mi to jedno	19	6,44
Celkem	295	100,00

Graf 19: Odpovědi respondentů na otázku č. 14

Otázka č. 15:

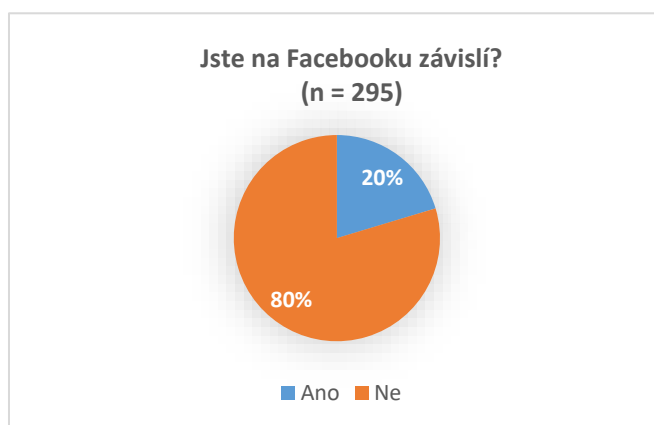
Záměrem patnácté otázky bylo zjistit, zda si respondenti myslí, že jsou na Facebooku závislí. Tato otázka byla položena uzavřeně s dvěma možnými odpověďmi:

- a) Ano,
- b) Ne.

V tabulce č. 20 a v grafu č. 20 můžeme sledovat, že respondenti si z 80 % myslí, že zatím nejsou na Facebooku závislí, 20 % respondentů označilo odpověď, že už jsou na Facebooku závislí.

Tabulka 20: Odpovědi respondentů na otázku č. 15

Jste na Facebooku závislí?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	60	20,34
Ne	235	79,66
Celkem	295	100,00

Graf 20: Odpovědi respondentů na otázku č. 15

Otázka č. 16

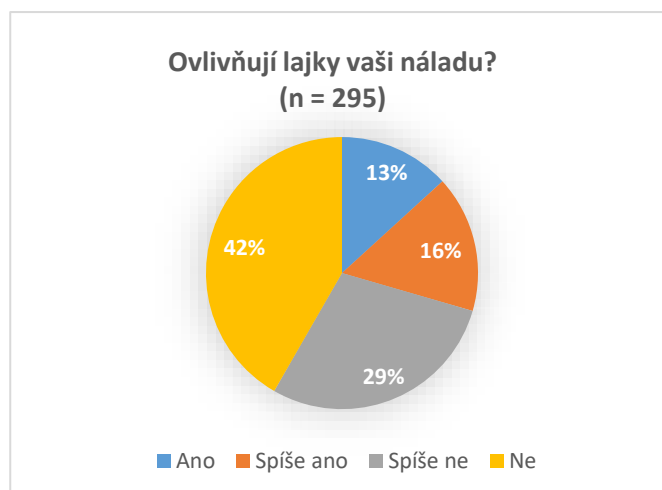
Účelem šestnácté otázky bylo zjistit, zda ovlivňují lajky náladu respondentů. Otázka byla položena uzavřeně se čtyřmi možnými odpověďmi:

- a) Ano,
- b) Spíše ano,
- c) Spíše ne,
- d) Ne.

Vyhodnocení šestnácté otázky je zobrazeno v tabulce č. 21 a v grafu č. 21. Podle zjištěných výsledků, lze prohlásit, že lajky více neovlivňují náladu respondentů. U této otázky byla formulovaná H3.

Tabulka 21: Odpovědi respondentů na otázku č. 16

Ovlivňují lajky vaši náladu?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	39	13,22
Spíše ano	48	16,27
Spíše ne	85	28,81
Ne	123	41,69
Celkem	295	100,00

Graf 21: Odpovědi respondentů na otázku č. 16

Otázka č. 17:

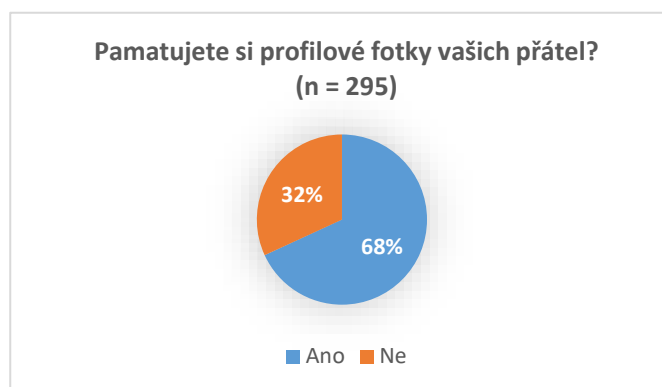
Otázka č. 17 měla za úkol zjistit, zda si respondenti pamatují profilové fotky svých přátel. Tato otázka byla položena uzavřeně. S dvěma níže uvedenými možnostmi:

- Ano,
- Ne.

Výsledky je možné pozorovat v níže přiložené tabulce č. 22 a graficky zobrazeny v grafu č. 22. 68,14 % oslovených respondentů vyplnilo ve výzkumném šetření, že si pamatuje profilové fotografie svých přátel.

Tabulka 22: Odpovědi respondentů na otázku č. 17

Pamatujete si profilové fotky vašich přátel?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	201	68,14
Ne	94	31,86
Celkem	295	100,00

Graf 22: Odpovědi respondentů na otázku č. 17

Otázka č. 18:

Úkolem osmnácté otázky bylo najít odpověď na otázku: Jakmile máte možnost, připojíte se na Facebook? Tato otázka byla s dvěma uzavřenými odpověďmi:

- Ano,
- Ne.

Výsledky otázky č. 18 jsou zaznamenány v tabulce č. 23 a graficky znázorněné v grafu č. 23. Více jak polovina respondentů, pokud má možnost, připojí se na FB.

Tabulka 23: Odpovědi respondentů na otázku č. 18

Jakmile máte možnost, připojíte se na Facebook?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	166	57,27
Ne	129	43,73
Celkem	295	100,00

Graf 23: Odpovědi respondentů na otázku č. 18

Otázka č. 19:

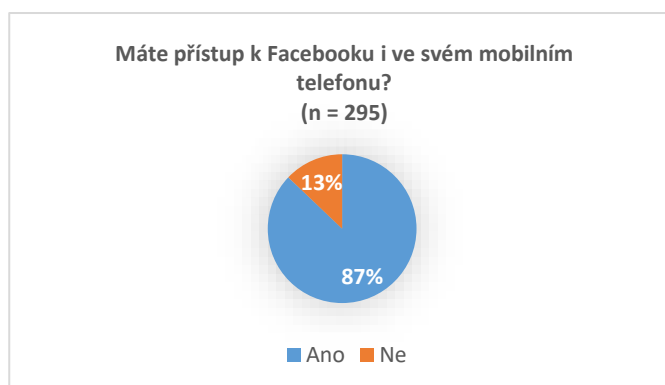
Cílem devatenácté otázky bylo zjistit, jestli mají respondenti přístup k Facebooku i ve svém mobilním telefonu. Jednalo se o otázku uzavřenou s dvěma nabízenými odpověďmi:

- a) Ano,
- b) Ne.

Výsledky této otázky zaměřené na používání sociální sítě Facebook v mobilním zařízení jsou zaznamenány v tabulce č. 24 a v grafu č. 24. Největší četnost obdržela první nabízená možnost (87,12 %), z čeho lze vyvodit, že žáci ve svých mobilních telefonech v dnešní době používají Facebook.

Tabulka 24: Odpovědi respondentů na otázku č. 19

Máte přístup k Facebooku i ve svém mobilním telefonu?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	257	87,12
Ne	38	12,88
Celkem	295	100,00

Graf 24: Odpovědi respondentů na otázku č. 19

Otázka č. 20:

Záměrem dvacáté otázky bylo zjistit, kdy respondenti používají Facebook. Jednalo se o otázku se škálovým výběrem, respondenti měli rozhodnout, kdy používají Facebook:

- Po probuzení,

- Po příchodu do školy,
- Během vyučování,
- O přestávkách,
- Po příchodu ze školy domů,
- Před usnutím.

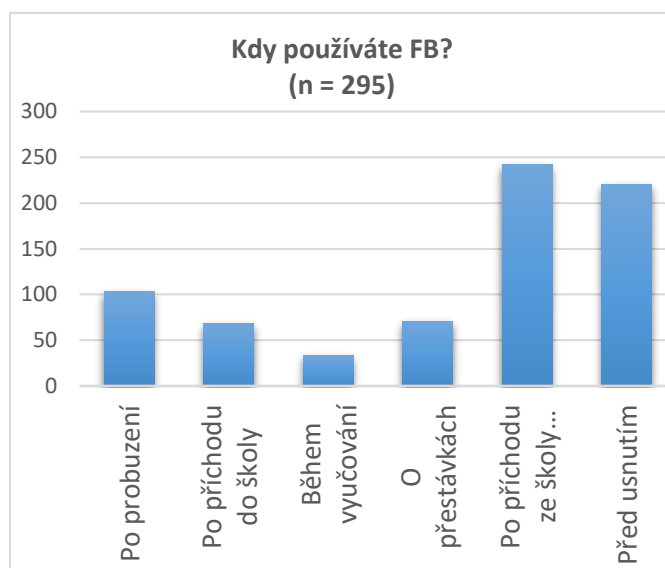
U výše uvedených nabídek měli respondenti rozhodnout, zda používají FB. Nabízené možnosti byly:

- Ano,
- Ne.

V následující tabulce č. 25 a v grafu č. 25 jsou zobrazeny absolutní a relativní četnosti odpovědi Ano. Nejvíce respondentů používá FB po příchodu ze školy domů (82,03 %) a před usnutím (74,58 %). U této otázky byl formulován VP4.

Tabulka 25: Odpovědi respondentů na otázku č. 20

Kdy používáte Facebook?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Po probuzení	103	34,92
Po příchodu do školy	68	23,05
Během vyučování	33	11,19
O přestávkách	70	23,73
Po příchodu ze školy domů	242	82,03
Před usnutím	220	74,58

Graf 25: Odpovědi respondentů na otázku č. 20

Otázka č. 21:

Cílem dvacáté první otázky bylo zjistit, zda si respondenti základních škol kontrolují počet lajků, které jim přibudou ke zveřejněným příspěvkům. Tato otázka byla uzavřená se čtyřmi možnými odpověďmi, kterými jsou:

- a) Ano,
- b) Spíše ano,
- c) Spíše ne,
- d) Ne.

Výsledky otázky jsou zaznamenány v tabulce č. 26 a v grafu č. 26. Výsledky se v této otázce výrazně neodlišují.

Tabulka 26: Odpovědi respondentů na otázku č. 21

Kontrolujete počet lajků, které vám přibyly ke zveřejněným příspěvkům?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	76	25,76
Spíše ano	58	19,66
Spíše ne	67	22,71
Ne	94	31,86
Celkem	295	100,00

Graf 26: Odpovědi respondentů na otázku č. 21

Otázka č. 22:

Úmyslem dvacáté druhé otázky bylo zjistit, zda žáci základních škol mají se spolužáky založenou skupinu. Tato otázka nabízela dvě možnosti:

- a) Ano,
- b) Ne.

Výsledky této otázky je možno pozorovat v tabulce č. 27 a v grafu č. 27. Největší četnost získala odpověď, že žáci mají se spolužáky založenou skupinu (73,22 %). Pokud respondenti zvolili první možnost Ano, tak k této otázce následovala podotázka, která zjišťovala, k čemu skupina slouží. Nejčastější odpovědi jsou: ke komunikaci, ke zjišťování úkolů a různých informací, k domlouvání, kvůli školním věcem, pomoc při domácích úkolech, sdílení a prohlížení společných fotografií, k hraní her, k návrhům různých nápadů, kvůli opisování domácích úkolů. Při nemoci žáci snadněji zjistí různé informace, toto uvádějí za nejčastější výhodu.

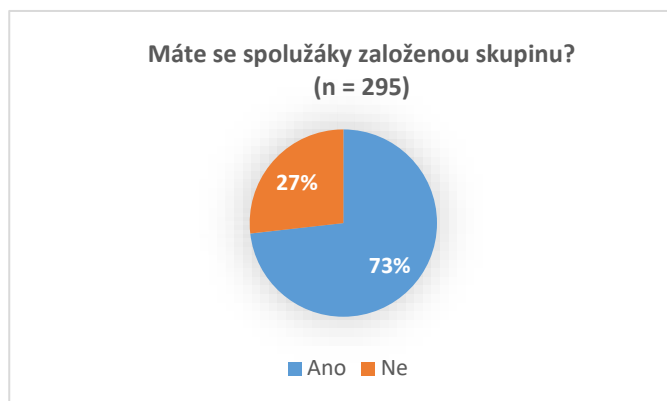
Někteří respondenti uvedli, že skupina se spolužáky jim k ničemu není nebo že slouží k pomlouvání. Další zajímavé odpovědi:

- skupina slouží pouze k usedání prachu,
- se třídou jsme si založili skupinu a zveřejňujeme fotky, výzdoby třídy, třídní fotky a komunikujeme s bývalými spolužáky,
- používáme jí k domluvě kdo co má přinést do naší skupiny na vaření – pracovní činnosti,
- když někdo není ve škole tak napíše, co jsme dělali ve škole,

- třídní skupina --> k informacím na další dny do školy o úkolech, písemkách a zkoušení.

Tabulka 27: Odpovědi respondentů na otázku č. 22

Máte se spolužáky založenou skupinu?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	216	73,22
Ne	79	26,78
Celkem	295	100,00

Graf 27: Odpovědi respondentů na otázku č. 22

Otázka č. 23:

Cílem otázky č. 23 bylo zjistit, zda mají rodiče dotazovaných žáků založený Facebook. Tato otázka obsahovala další dvě podotázky, které se týkaly rodičů dotazovaných žáků. V první podotázce jsme zjišťovali, zda se rodiče zajímají, co dělají jejich děti na FB. A u druhé podotázky bylo cílem zjistit, zda dotazovaní žáci mají své rodiče v přátelích, pokud vlastní facebookový účet.

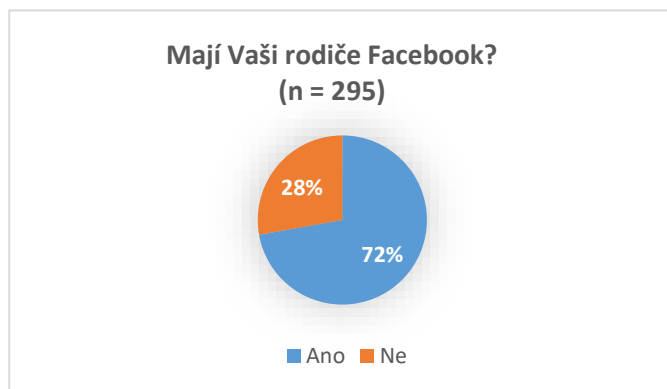
U všech otázek zaměřených na žáky a jejich rodiče, bylo na výběr ze dvou možností:

- Ano,
- Ne.

Získané výsledky můžeme sledovat v níže přiložených tabulkách č. 28, 29 a 30 a v grafech č. 28, 29 a 30. Z výsledků je patrné, že Facebook patří k životu i rodičů. U dotazovaných respondentů bylo zjištěno, že 72 % jejich rodičů má založený Facebook. Žáci, kteří se výzkumu zúčastnili převážně tvrdí, že se jejich rodiče nezajímají o to, co dělají na FB. Rodiče, kteří mají založený Facebook mají své děti z 83,54 % v přátelích.

Tabulka 28: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (1. část)

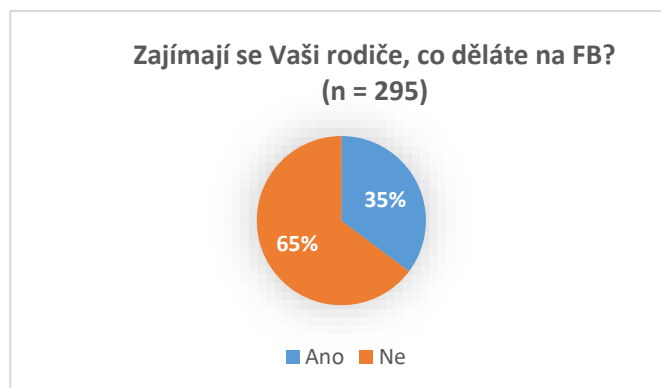
Mají Vaši rodiče Facebook?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	213	72,20
Ne	82	27,80
Celkem	295	100,00

Graf 28: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (1. část)

Tabulka 29: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (2. část)

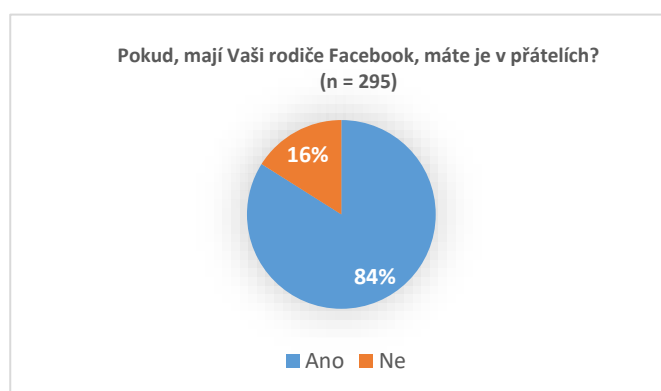
Zajímají se Vaši rodiče, co děláte na FB?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	104	35,25
Ne	191	64,74
Celkem	295	100,00

Graf 29: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (2. část)

Tabulka 30: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (3. část)

Pokud, mají Vaši rodiče Facebook, máte je v přátelích?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	178	83,57
Ne	34	15,97
Celkem	213	100,00

Graf 30: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (3. část)

Od otázky č. 24 začíná výzkumné šetření i pro respondenty, kteří nevlastní Facebook.

Otázka č. 24:

Záměrem této otázky bylo zjistit, jak nejčastěji tráví oslovení respondenti svůj čas na počítači. Jednalo se o otázku uzavřenou se čtyřmi různými odpověďmi a jednou odpovědí volnou, kam respondenti mohli napsat aktivitu, která nebyla v původní nabídce. Nabízené možnosti:

- Sociální síť,
- Sledování filmů,
- Poslouchání hudby,
- Vyhledávání informací,
- Ostatní.

Získané výsledky jsou vyhodnoceny v tabulce č. 31 a znázorněné graficky v grafu č. 31. Z nabízených možností nejčastěji respondenti volili odpověď poslouchání hudby. 33,79 % respondentů zvolilo možnost, kam mohli napsat jinou činnost, kterou se zabývají nejčastěji na

počítači. Uváděnou aktivitou bylo hraní her, které v seznamu nabídky chybělo. Prostřednictvím doplňující možnosti mohli žáci vyjádřit svoji nejčastější aktivitu, kterou tráví čas na svém počítači.

Tabulka 31: Odpovědi respondentů na otázku č. 24

Jak nejčastěji trávíte čas na počítači?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Sociální síť	64	17,44
Sledování filmů	69	18,80
Poslouchání hudby	80	21,80
Vyhledávání informací	31	8,45
Ostatní	124	33,79
Celkem	367	100,00

Graf 31: Odpovědi respondentů na otázku č. 24

Otázka č. 25:

Účelem dvacáté páté otázky bylo zjistit, jak nejčastěji žáci tráví svůj volný čas. Jednalo se o uzavřenou otázku s níže uvedenými možnostmi. Tato otázka obsahovala možnost vlastního vyplnění aktivity, pokud žákům nabízené možnosti nevyhovují. Nabídka možností:

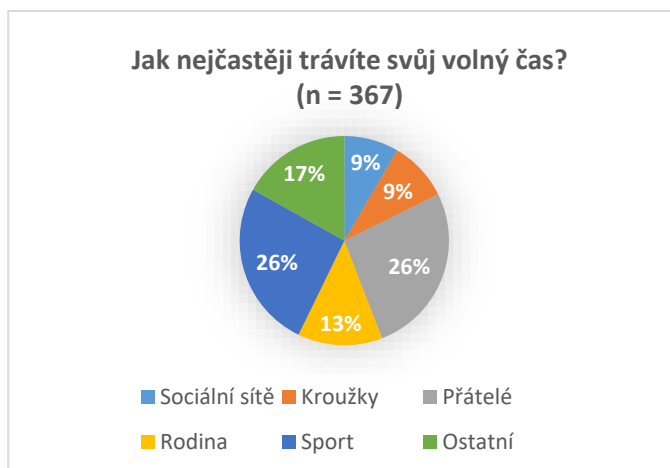
- Sociální síť,
- Kroužky,
- Přátelé,
- Rodina,
- Sport,
- Ostatní.

Zjištěné výsledky jsou zaznamenány v tabulce č. 32 a v grafu č. 32. Mezi nejčastější odpovědi patří, že respondenti tráví svůj volný čas s přáteli (26,43 %) či sportem (25,89 %). Pro další odpovědi, které nebyly v nabídce, byl umožněn zápis dané aktivity. Mezi uváděné aktivity, které nebyly v nabídce, patří: líčení, uklízení, vaření, procházky se psem, parkour – pohybová disciplína, spánek, učení do školy, hraní počítačových her, koně, bruslení, pomoc myslivcům, lepení modelů a četba knih.

Tabulka 32: Odpovědi respondentů na otázku č. 25

Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Sociální sítě	31	8,45
Kroužky	34	9,26
Přátelé	97	26,43
Rodina	48	13,08
Sport	95	25,89
Ostatní	62	16,89
Celkem	367	100,00

Graf 32: Odpovědi respondentů na otázku č. 25

Otázka č. 26:

Plánem dvacáté šesté otázky bylo zjistit, na jakých jiných sociálních sítích mají respondenti založené profily. Jednalo se o otevřenou otázku. Žáci používají kromě Facebooku také Instagram, Snapchat, E-mail, Messenger, Skype, Twitter, G-mail, WhatsApp, Youtube, Google +, ICQ, Lidé.cz či Pinterest.

Otázka č. 27:

Cílem dvacáté sedmé otázky bylo zjistit, zda respondenti vědí, kdo je zakladatelem Facebooku. Jednalo se o otázku otevřenou.

182 (49,59 %) žáků z 367 má znalost, že zakladatelem Facebooku je Mark Zuckerberg. Správně celé jméno napsalo 87 (23,71 %) žáků. Někteří respondenti uvedli, že zakladatelem je: Já, Jan Pavel, má matka a KamaRad. 166 (45,23 %) žáků neuvvedlo žádné jméno zakladatele Facebooku.

Otázka č. 28:

Cílem dvacáté osmé otázky bylo zjistit, zda žáci mají informaci o roku založení Facebooku. Jednalo se o otázku otevřenou.

Mezi odpověďmi se vyskytoval rok 555, 1000, 1958, 1984, 1987, 1990, 1995, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a i rok 2016. Správnou odpověď rok 2004 označilo 58 respondentů (15,80 %). Jednalo se o nejčtenější odpověď.

Otázka č. 29:

Tato otázka měla za úkol zjistit, jaká je věková hranice pro založení Facebooku. Jednalo se o otázku otevřenou.

Mezi nejčastější odpověď patří správná odpověď – 13 let. Tuto odpověď zvolilo 270 oslovených respondentů, což je 73,57 %. Dále se vyskytovaly odpovědi: 3, 5, 12, 14, 15, 16, 17, 18 a 19.

Otázka č. 30:

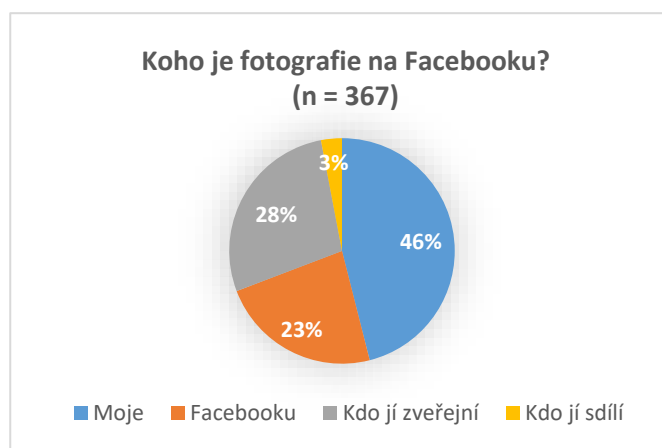
Plánem této otázky bylo, zjistit, jestli respondenti vědí, koho je fotografie na Facebooku. Jednalo se o otázku uzavřenou se čtyřmi možnostmi:

- a) Moje,
- b) Facebooku,
- c) Kdo jí zveřejní.
- d) Kdo jí sdílí.

Výsledky otázky č. 30 jsou uvedeny v tabulce č. 33 a v grafu č. 33. Největší četnost obdržela možnost a) Moje. Bohužel se jedná o chybnou odpověď s relativní četností 46,05 %. Správná odpověď b) Facebooku označilo 23,16 % respondentů.

Tabulka 33: Odpovědi respondentů na otázku č. 30

Koho je fotografie na Facebooku?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Moje	169	46,05
Facebooku	85	23,16
Kdo jí zveřejní	102	27,79
Kdo jí sdílí	11	3,00
Celkem	367	100,00

Graf 33: Odpovědi respondentů na otázku č. 30

Otázka č. 31:

Úmyslem třicáté první otázky bylo zjistit, zda respondenti vědí, jaká forma kyberšikany se může objevit na Facebooku. Jednalo se o otázku otevřenou.

72,20 % respondentů dokáže definovat, co znamená pojem kyberšikana a dokáže vyjmenovat její nejčastější projevy. Nejčastěji respondenti uvádějí formy kyberšikany: vydírání, nadávání, urážky, vyhrožování, pomlouvání, ponižování, sexuální zneužívání,

ztrapnění, sdílení nevhodných fotek jiných uživatelů, nahé fotky, falešné zprávy a profily či sexuální vydírání. 27,80 % respondentů nevědělo jaké formy kyberšikany se můžou objevit na sociální síti.

Otázka č. 32:

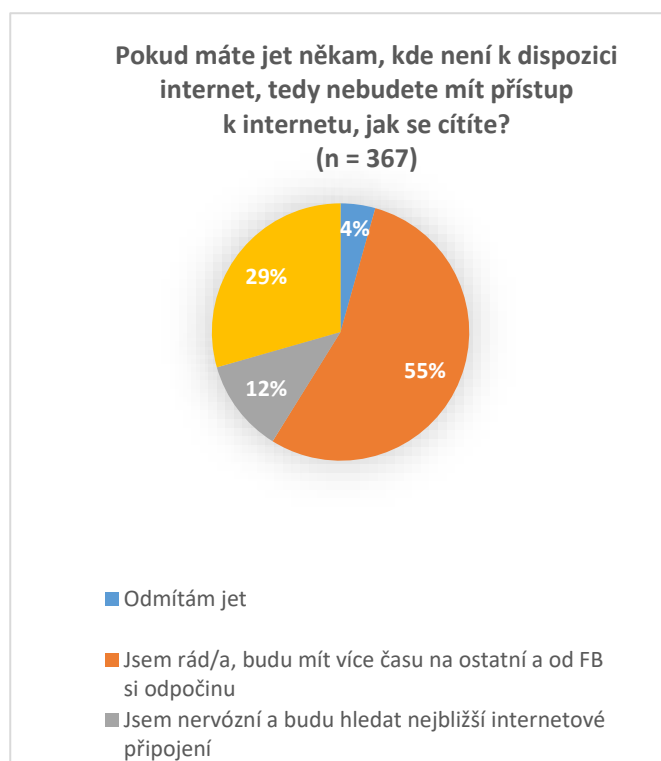
Tato otázka měla za úkol zjistit pocity respondentů, pokud mají odjet někam, kde není přístup k internetu. Otázka byla položena uzavřenou formou s čtyřmi možnostmi:

- Odmítám jet,
- Jsem rád/a, budu mít více času na ostatní, od FB si odpočinu,
- Jsem nervózní a budu hledat nejbližší internetové připojení,
- Ostatní.

Výsledky otázky č. 32 jsou znázorněny v tabulce č. 31 a v grafu č. 31. Respondenti uvádí nejčastěji možnost b) Jsem rád/a, budu mít více času na ostatní, od FB si odpočinu s relativní četností 54,50 %. V možnosti ostatní mohli respondenti uvést pocity, které by pociťovali a nejsou v předchozí nabídce. V ostatních odpovědích se nejčastěji objevují odpovědi typu: žádné; je mi to líto, nebudu moci používat Instagram; přežiju to; jsem zklamaná; asi to bude fajn, ale bude to divný; budu se cítit úplně normálně nebo další častá odpověď je zapnu data. U této otázky byla formulována H4.

Tabulka 34: Odpovědi respondentů na otázku č. 32

Pokud máte jet někam, kde není k dispozici internet, tedy nebudete mít přístup k internetu, jak se cítíte?	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Odmítám jet	16	4,36
Jsem rád/a, budu mít více času na ostatní a od FB si odpočinu	200	54,50
Jsem nervózní a budu hledat nejbližší internetové připojení	43	11,72
Ostatní	108	29,43
Celkem	367	100,00

Graf 34: Odpovědi respondentů na otázku č. 32

V závěru výzkumného dotazníku byl umístěn prostor, ve kterém se respondenti mohli vyjádřit o zkoumané sociální síti. V tomto místě respondenti mohli např. uvést nějakou zajímavost

o FB, k čemu jim je dobrý nebo zda jim někdy pomohl či uškodil.

Dále uvádíme některé zajímavé odpovědi:

- „Lituji toho, že jsem si Facebook tak brzo založila. Na Facebooku se mi líbí to, že když chci jít ven s kamarádem, mám okamžité spojení nebo když nevím něco do školy (velmi často) tak se můžeme ve skupině zeptat.“
- „Pomohl mi k seznámení s kamarádem 5 km od nás, s kterým jsem se dříve neznala.“
- „Zjistila jsem, kde jsou v okolí nějaké akce, kdo se jich zúčastní atd.“
- „Je dobré, že když mám kamarády třeba z Prahy, že si s nimi můžu psát.“
- „Navázání přátelských kontaktů jak v mém okolí, tak v cizích zemích. Zlepšení angličtiny díky komunikaci s uživateli z cizích zemí, zjišťování cizí kultury a stylu života.“
- „Jsem ráda, že ho mám, protože jsem poznala spoustu nových přátel, které vídám i osobně. Můžu sledovat své oblíbené celebrity atd.“
- „Facebook mám hlavně kvůli komunikaci (píšu si se spolužáky přes chat kvůli úkolům a testům). Jinak ráda prohlížím příspěvky jiných. Na Facebook chodím nejméně ze všech soc. sítí – protože nemám moc kamarádů, tak mi vystačí Instagram, Twitter a Youtube, kde si s nikým nepíšu, ale snažím se zviditelnit – chci být známá jako můj vzor Acacia.“
- „Když jsem smutná nebo mám špatnou náladu a podívám se na Facebook, tak se mi většinou nálada zlepší.“
- „Vadí mi, když tam někdo dává něco jako... když nedáš lajk, tak se ti začnou dělat „bedřary“... když nesdílíš, tak zemřeš... a když dáš lajk, tak budeš mít supr zadek atd. Prostě všichni chtějí lajky a vlastně k ničemu to není. Uživatel se tím vlastně podceňuje a ztrácí bližší kontakt se svými nejlepšími přáteli, kterým je úplně jedno kolik má lajků. Vlastně nejsem ani ráda, že tolik lidí má Facebook, protože je to vlastně ničí. Když si myslí, že mají třeba 1000 přátel, tak hned jsou všichni kamarádi.“
- „Rychlá a bezplatná komunikace.“
- „Pomohl mi s obchodem na CS: GO stránce, kde sem vyměnil předmět s nějakým chlápkem.“
- „Žil jsem v Praze a hodně přátel jsem ztratil po pár dnech jsem je našel na Facebooku.“

- „Facebook se pro mě stal každodenní komunikací s lidmi a možností zveřejňovat své fotky. Je to pro mě velmi užitečné, ale občas se mi zdá, že jsem bez něj prostě nervózní a vyhledávám nejbližší internetové spojení. Uškodil mi v tom, že jsem poslala své fotky blízké osobě a ona je pomocí něj dále rozšířila. Tyto fotky už jsou, ale odstraněny a já si dávám větší pozor, co komu pomocí něj posílám.“
- „Byl jsem jednou připojen na veřejném místě (ve škole na pc) a zapomněl jsem se odhlásit a poté jsem zjistil, že jsou nějaké odeslané zprávy: čau číčo apod., ve statusu jsem měl napsáno, že jsem gay.“
- „Na Facebooku se bavím s pár lidmi, se kterými se bavím i v reálném světě. Díky Facebooku jsem se dobře začlenil do nové třídy a našel tam hodně blízkého člověka. Dále FB používám pro vyhledávání různých vtipů, u kterých se rád zasměji. Používám FB ke komunikaci, abych neplýtvat kredit. Od spolužáků si zjišťuji úkoly a témata na testy.“
- „Kamarád mi řekl, že jedna holka tam o mně psala nehezké věci. Táta mi Facebook zakazuje a jsem za to ráda, stejně FB nepotřebuji.“

4.3 Ověření hypotéz (H) a výzkumných předpokladů (VP)

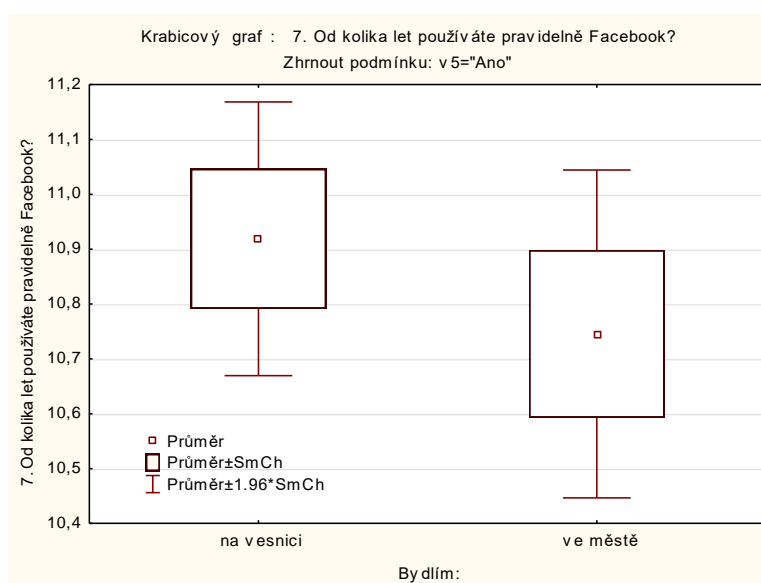
Zdrojem informací pro zpracování výsledků se staly údaje z vyplněných dotazníků od oslovených respondentů. Výzkumné otázky jsou vyhodnoceny v předešlé kapitole 4.2. Podklady pro vyhodnocení hypotéz byly získány z programu STATISTICA 10.CZ.

Hypotéza č. 1: Žáci, kteří bydlí ve městě si zakládají Facebook v nižším věku než žáci, kteří bydlí na vesnici.

Předpokládáme, že žáci, kteří bydlí ve městě si zakládají Facebook dříve než žáci, kteří bydlí na vesnici. K důkazu H1 byla použita data získaná od respondentů z otázky č. 7 z výzkumného dotazníku (viz tabulka č. 12 a graf č. 12). Srovnání bylo provedeno pomocí t-testu, který provádí měření ve dvou různých skupinách objektů, zda mají stejný aritmetický průměr. Mezi žáky, kteří bydlí ve městě a na vesnici nebyl v tomto směru zjištěn statistický rozdíl.

Tabulka 35: Hypotéza č. 1

Proměnná	t-testy; grupováno:Bydlím: (mikesova dp) Skup. 1: na vesnici Skup. 2: ve městě Zhrnout podmínku: v5="Ano"						
	Průměr na vesnici	Průměr ve městě	t	sv	p	Poč.plat na vesnici	Poč.plat. ve městě
7. Od kolika let používáte pravidelně FB?	10,919	10,745	0,856	293	0,393	185	110

Graf 35: Hypotéza č. 1

Pozn. v5 = má FB účet

H1 (Žáci, kteří bydlí ve městě si zakládají Facebook v nižším věku než žáci, kteří bydlí na vesnici) **nebyla dokázána.**

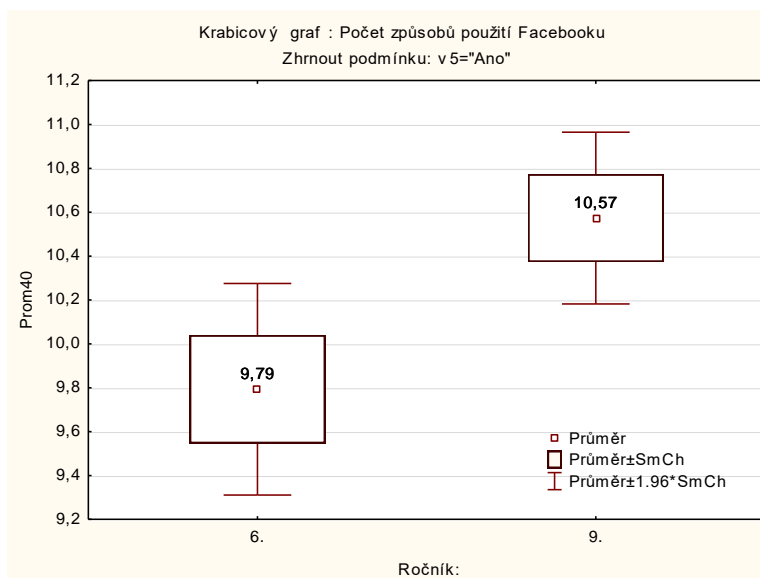
Hypotéza č. 2: Žáci devátých ročníků používají Facebook více způsoby než žáci šestých ročníků.

Předpokládáme, že starší žáci používají zkoumanou sociální síť více způsoby než mladší žáci. K důkazu H2 byla použita data získaná od respondentů z otázky č. 12 (viz tabulka č. 17 a graf č. 17). Srovnání bylo provedeno pomocí t-testu, který provádí měření ve dvou různých

skupinách objektů, zda mají stejný aritmetický průměr. Výzkum ukázal, že mezi žáky devátého a šestého ročníku jsou statisticky významné rozdíly ($p = 0,01$) na hladině významnosti 0,05.

Tabulka 36: Hypotéza č. 2

Proměnná	t-testy; grupováno:Ročník: (mikesova dp)									
	Průměr 6.	Průměr 9.	t	sv	p	Poč.plat 6.	Poč.plat. 9.	Sm.odch. 6.	Sm.odch. 9.	
Prom40	9,793103	10,57333	-2,47175	293	0,014014	145	150	2,960144	2,444956	

Graf 36: Hypotéza č. 2

Pozn. v5 = má FB účet

H2 (Žáci devátých ročníků používají Facebook více způsoby než žáci šestých ročníků) se potvrdila.

Hypotéza č. 3: U dívek ovlivňují lajky na FB náladu více než u chlapců.

Předpokládáme, že u dívek ovlivňují lajky jejich náladu více než u chlapců. K důkazu H3 byla použita data získaná od respondentů z otázky č. 16 (viz tabulka č. 21 a graf č. 21). Srovnání bylo provedeno pomocí Chí-kvadrátu, který srovnává pozorované četnosti a očekávané četnosti. Vypočítaná signifikance u H3 není menší než 0,05. Chí-kvadrát srovnává pozorované četnosti a očekávané četnosti. Mezi žáky různého pohlaví byly zjištěny statisticky významné rozdíly. Chlapci častěji uvádí, že jejich náladu lajky neovlivňují.

Tabulka 37: Hypotéza č. 3 (pozorované četnosti)

Kontingenční tabulka (mikesova dp) Četnost označených buněk > 10 (Marginální součty nejsou označeny) Zhrnout podmínku: v5="Ano"			
16. Ovlivňují lajky vaši náladu?	Vaše pohlaví je: Dívka	Vaše pohlaví je: Chlapec	Řádk. součty
Ano	21	18	39
Ne	43	80	123
Spíše ne	44	41	85
Spíše ano	26	22	48
Vš.skup.	134	161	295

Tabulka 38: Hypotéza č. 3 (očekávané četnosti)

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (mikesova dp) Četnost označených buněk > 10 Pearsonův chí-kv. : 9,40769, sv=3, p=,024334 Zhrnout podmínku: v5="Ano"			
16. Ovlivňují lajky vaši náladu?	Vaše pohlaví je: Dívka	Vaše pohlaví je: Chlapec	Řádk. součty
Ano	17,7153	21,2847	39,0000
Ne	55,8712	67,1288	123,0000
Spíše ne	38,6102	46,3898	85,0000
Spíše ano	21,8034	26,1966	48,0000
Vš.skup.	134,0000	161,0000	295,0000

Pozn. v5 = má FB účet

H3 (U dívek ovlivňují lajky na FB náladu více než u chlapců) byla dokázána.

Hypotéza č. 4: Chlapci více prožívají nepříjemné pocity, pokud mají odjet někam, kde není přístup k internetu.

Předpokládáme, že chlapcům bude více chybět připojení k internetu, pokud mají odjet někam, kde internet není k dispozici. K důkazu H4 byla použita data získaná od respondentů z otázky č. 32 (viz tabulka č. 34 a graf č. 34). Srovnání bylo provedeno pomocí kontingenční tabulky, která zkoumá rozdíl mezi kategoriemi. Mezi žáky různého pohlaví nebyly zjištěny statisticky významné rozdíly.

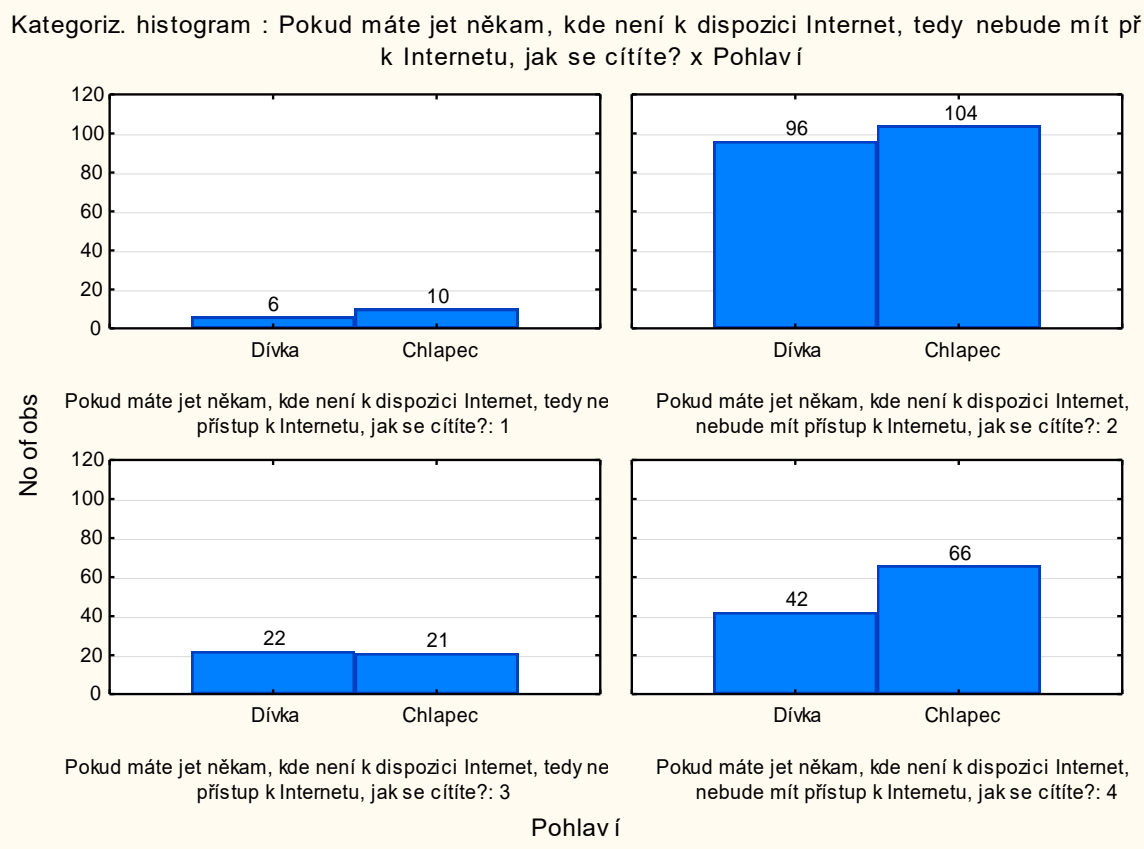

Tabulka 39: Hypotéza č. 4 (pozorované četnosti)

Kontingenční tabulka (mikesova dp1) Četnost označených buněk > 10 (Marginální součty nejsou označeny)			
Pokud máte jet někam, kde není k dispozici Internet, tedy nebude mít přístup k Internetu, jak se cítíte?	Pohlaví Dívka	Pohlaví Chlapec	Řádk. součty
1 - Odmítám jet	6	10	16
2 - Jsem rád/a budu mít více času, od FB si odpočinu	96	104	200
3 . Jsem nervózní a budu hledat nejbližší internetové připoje	22	21	43
4 . Ostatní	42	66	108
Vš.skup.	166	201	367

Tabulka 40: Hypotéza č. 4 (očekávané četnosti)

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (mikesova dp1) Četnost označených buněk > 10 Pearsonův chí-kv. : 3,36936, sv=3, p=,338105			
Pokud máte jet někam, kde není k dispozici Internet, tedy nebude mít přístup k Internetu, jak se cítíte?	Pohlaví Dívka	Pohlaví Chlapec	Řádk. součty
1 - Odmítám jet	7,2371	8,7629	16,0000
2 - Jsem rád/a budu mít více času, od FB si odpočinu	90,4632	109,5368	200,0000
3 . Jsem nervózní a budu hledat nejbližší internetové připojer	19,4496	23,5504	43,0000
4 . Ostatní	48,8501	59,1499	108,0000
Vš.skup.	166,0000	201,0000	367,0000

Graf 37: Hypotéza č. 4

H4 (Chlapci více prožívají nepříjemné pocity, pokud mají odjet někam, kde není přístup k internetu) **se nepotvrdila.**

Výzkumný předpoklad č. 1: Minimálně 90 % respondentů používá sociální síť Facebook.

K důkazu VP1 byla použita data získaná od respondentů z otázky č. 1 (viz tabulka č. 6 a graf č. 6). Výzkum ukázal že, výzkumný předpoklad se nám nepotvrdil. Facebook má založeno 80 % žáků ze zkoumaných šestých a devátých ročníků. Tento výzkumný předpoklad byl uskutečněn i v BP (Mikešová, 2015), na kterou tato DP navazuje. V BP jsme zjistili, že sociální síť Facebook mělo založených 87 % žáků na druhém stupni.

VP1 se nepotvrdil.

Výzkumný předpoklad č. 2: Minimálně 90 % žáků používalo Facebook, i když jejich věk nedosáhl stanovené hranice – 13 let.

K důkazu VP2 byla použita data získaná od respondentů z otázky č. 7 (viz tabulka č. 12 a graf č. 12). Ve výzkumu bylo zjištěno, že Facebook si zakládá 81,7 % respondentů dříve než zkoumaná sociální síť povoluje.

VP2 se nepotvrdil.

Výzkumný předpoklad č. 3: Žáci používají Facebook nejčastěji kvůli komunikaci s přáteli.

K důkazu VP3 byla použita data získaná od respondentů z otázky č. 12 (viz tabulka č. 17 a graf č. 17). Výzkum ukázal, že oslovení respondenti nejčastěji používají Facebook jako komunikační prostředek.

VP3 se potvrdil.

Výzkumný předpoklad č. 4: Žáci využívají Facebooku nejvíce v odpoledních hodinách.

K důkazu VP4 byla použita data získaná od respondentů z otázky č. 20 (viz tabulka č. 25 a graf č. 25). Oslovení respondenti používají Facebook nejvíce v odpoledních hodinách po příchodu ze školy. Facebook po příchodu ze školy používá 82 % respondentů, kteří mají založený FB.

VP4 se potvrdil.

5 Diskuze

Výzkumem bylo zjištěno, že respondenti si zakládají tuto sociální síť především kvůli komunikaci, která je bezplatná. Nechtějí být pozadu, chtějí žít stejným tempem jako jejich vrstevníci. Uživatelé Facebook využívají kromě komunikace i k zábavě, mezi kterou patří především hraní her a sledování vtipných příspěvků. Ve výzkumu bylo dále zjištěno, že Facebook používá 80 % oslovených respondentů. 45 % respondentů se považuje za aktivní uživatele Facebooku. Z výzkumné zprávy České děti na Facebooku z roku 2015 jsme zjistili, že výzkum, který se uskutečnil v roce 2014 zjistil, že sociální síť Facebook má založeno 92 % českých dětí ve věku 11–17 let (Kopecký, Szotkowsti, Krejčí, 2014). Další výzkum se uskutečnil v roce 2015 a ten zjistil, že Facebook má založeno 76 % dětských uživatelů (Nosek, Trusinová, 2015). Naše zjištěné výzkumné výsledky jsou ve shodě s uvedenými výzkumy. Žáci používají kromě FB další sociální sítě: Instagram, Snapchat, e-mail, Messenger, Skype, Twitter, G-mail, WhatsApp, Youtube, Google +, ICQ, Lidé.cz či Pinterest.

Respondenti na svém profilu nejčastěji uvádí jméno a příjmení, pohlaví a věk. Téměř polovina respondentů tvrdí, že si na sociální síti vyplňuje pouze pravdivé informace a zbývající část respondentů tvrdí, že má na sociální síti vyplněné i nepravdivé informace. 88 % respondentů si myslí, že si umí zabezpečit svůj profil na FB a nastavit jistou formu soukromí. Tento výsledek je v souladu s výzkumem, který proběhl v roce 2015 (Kopecký, 2015), ve kterém bylo zjištěno, že 86 % žáků tvrdí, že si umí zabezpečit svůj facebookový účet a nastavit si soukromí. V tomto výzkumu bylo také zjištěno, že 27 % dětí pro vstup na Facebook používá stejné heslo, které používá pro vstup na e-mail. Používání stejných hesel je rizikové. 72 % respondentů dokáže definovat, co znamená pojem kyberšikana a dokáže vyjmenovat její nejčastější projevy. Nejčastěji respondenti uvádějí formy kyberšikany: vydírání, nadávání, urážky, vyhrožování, pomlouvání, ponižování, sexuální zneužívání, ztrapnění, sdílení nevhodných fotek jiných uživatelů, nahé fotky, falešné zprávy a profily či sexuální vydírání. Výzkumná zpráva České děti na Facebooku (2015) uvádí nejčastější projevy kyberšikany na FB: sdílení ponižující fotografie, verbální útoky, sdílení ponižujícího videa, vyhrožování, vydírání (Kopecký, 2015).

Otázky ve výzkumném šetření zjišťující informace o Facebooku byly spíše doplňující, abychom zjistili, zda žáci mají určitou představu o sociální síti, kterou většina oslovených respondentů používá denně. Polovina respondentů zná zakladatele Facebooku. O roku založení nemají žáci již takové informace, správný rok založení FB zná 16 %. Respondenti si nejčastěji zakládají Facebook v 11 letech. Je patrné, že podmínku založení 13 let většina žáků nedodrhuje

(82 %). Toto zjištění je v souladu s výzkumem z roku 2015, kde se zjistilo, že více než polovina (59 %) českých dětí nerespektuje minimální věkovou hranici 13 let (Kopecký, 2015). O vlastnictví fotografie, která se zveřejní na FB mají respondenti smíšené představy. Správnou představu má 23 % oslovených respondentů.

Dále se výzkum zabýval, zda mají žáci na Facebooku dospělé osoby, konkrétně jsme se zabývali, zda žáci mají na FB ve svých přátelích rodiče a učitele. Oslovení respondenti nemají většinou učitele v přátelích. Pouze 12 % respondentů má učitele na FB v přátelích. 72 % rodičů má založený facebookový účet a z těchto rodičů má své děti v přátelích 84 %. Facebook patří v dnešní době k životu jak dětí, tak i rodičů. Oslovení respondenti tvrdí, že se jejich rodiče příliš nezajímají o to, co na FB dělají.

Další část výzkumu se zabývala tím, jaký čas tráví žáci u sociální sítě FB. Oslovení respondenti uvádí, že nejvíce používají Facebook v rozmezí od několika minut do jedné hodiny (21 %). Jednu hodinu používá FB 16 % respondentů. 58 % respondentů používá FB více jak jednu hodinu denně. Zjištěné výsledky jsou v souladu s výzkumem z roku 2015 (Kopecký, 2015), kde bylo zjištěno, že na FB tráví děti velké množství času, 60 % z nich používalo FB více než hodinu denně. Někteří respondenti tvrdí, že FB potřebují každý den (23 %), zbytek respondentů několik dní bez FB vydrží. Nejčastěji ve výzkumu uvádí, že vydrží bez FB 1–6 dní (20 %). Pokud mají žáci k dispozici internetové připojení, zkouší se připojit (57 %). Nejčastěji používají respondenti FB v odpoledních hodinách po příchodu ze školy domů (82 %). Facebook používají také hned v ranních hodinách, ve škole i večer před usnutím.

Dnešní žáci mají na FB spoustu přátel, ve výzkumu bylo zjištěno, že nejčastější počet přátel je od 20 do 200 (57 %). Najdou se i respondenti, kteří mají kolem 1000 přátel. Více jak polovina oslovených respondentů uvádí, že zná své facebookové přátele osobně (62 %). 38 % respondentů však nezná všechny své facebookové přátele osobně. Tento výzkumný závěr je také v souladu s výzkumem z roku 2015 (Kopecký, 2015), který uvádí, že 37 % českých dětí nezná všechny své facebookové přátele, přesto si je do svého profilu přidává a umožňuje jim tak přistupovat k soukromým informacím, které děti na svých profilech sdílejí.

V dnešní době Facebook proniká do života lidí, které výrazně ovlivňuje. Dnešní žáci si zakládají tuto sociální síť stále dříve, aby udrželi tempo se spolužáky či kamarády, aby lépe zapadli do společnosti, ve které žijí a necítili se ostraně. Ve výzkumu 80 % respondentů tvrdí, že na FB nejsou závislí. 30 % respondentů uvádí, že lajky ovlivňují jejich náladu. 45 % respondentů kontroluje, zda jim přibyly lajky ke zveřejněným příspěvkům. 68 % respondentů uvádí, že si pamatuje profilové fotografie svých přátel. 87 % respondentů má ve svém mobilním

telefonu aplikaci Facebook. Žáci používají Facebook ke zjišťování a pomoci s domácími úkoly, k domluvám třídních a jiných záležitostí prostřednictvím facebookových skupin (73 %). Žáci tráví čas na počítači různě, např. navštěvováním sociálních sítí, sledováním filmů, posloucháním hudby, vyhledáváním informací nebo hraním počítačových her. Ve výzkumu byla také položena otázka: Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas? Nejčtenější odpovědi byly přátelé (26 %) a sport (26 %). Tento závěr byl překvapivý, předpokládali jsem, že žáci většinu svého volného času tráví u počítače či jiného zařízení, který má přístup k internetu.

První hypotéza **H1** (Žáci, kteří bydlí ve městě si zakládají Facebook v nižším věku než žáci, kteří bydlí na vesnici) **nebyla potvrzena**. Předpokládali jsme, že žáci, kteří bydlí ve městě, si zakládají Facebook dříve než žáci, kteří bydlí na vesnici. Tato hypotéza by se možná potvrdila v dřívější době, ale dnešní životní styl lidí, kteří žijí na venkově se přiblížil k životnímu stylu lidí, kteří žijí ve městě. Žáci ve městě i na vesnici jsou pravděpodobně na podobné úrovni v používání sociálních sítí.

U druhé hypotézy (Žáci devátých ročníků používají Facebook více způsoby než žáci šestých ročníků) jsme testovali, zda počet způsobů využití FB závisí na věku žáků (Ševčíková, 2014). **H2 byla dokázána**. Starší žáci mají více zkušeností nebo více experimentují a využívají FB více způsoby než mladší žáci.

Další, a to třetí hypotéza **H3** (U dívek ovlivňují lajky na FB náladu více než u chlapců) **se potvrdila**. Předpokládali jsme, že lajky u dívek ovlivňují jejich náladu více jak u chlapců. Obecně se o dívkách tvrdí, že jsou citlivější a hodně věcí řeší více jak chlapci (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Poslední, a to čtvrtá hypotéza **H4** (Chlapci více prožívají nepříjemné pocity, pokud mají odjet někam, kde není přístup k internetu) **nebyla dokázána**. Předpokládali jsme, že chlapcům bude více chybět připojení k internetu než dívkám. Chlapci nejsou tak přizpůsobiví na změnu prostředí jako dívky a jsou více závislí na online hrách (Kopecký, 2017). V našem výzkumu však nebyly zjištěny statisticky významné rozdíly.

Dvě hypotézy byly dokázány, ale další dvě se nám nepodařilo dokázat. Neprokázání hypotéz může být ovlivněno četností a složením výzkumného vzorku. Pro přesnější informace by bylo lepší rozšířit pole působnosti a zvýšit počet respondentů.

Myslím si, že v dnešní době platí, že kdo začne používat sociální síť, stává se na ní na ní již trochu závislý. Facebook tak lze považovat jako velkého pomocníka, ale i jako nepřítele.

Závěr

Internet a jeho nabízené služby ovlivňují naše životy. V dnešní době má počítač téměř každý v domácnosti a stejné je to i s chytrým mobilním telefonem. Čas, který trávíme na počítači se stále prodlužuje a Facebook nebo jiná sociální síť je již pro většinu lidí samozřejmostí. Pokud se na něco chceme zeptat souseda, napíšeme zprávu nebo zavoláme, už nemusíme jít zaklepat a zeptat se, jak to bylo dříve. Pokud dítě zapomene domácí úkol, není problém si ho během chvíle zjistit pomocí internetu nebo mobilního telefonu. Dnešní doba ulehčuje v mnoha ohledech různé životní situace. Díky sociálním sítím se dá vyřešit téměř vše rychleji a efektivněji.

Kdo vlastní facebookový účet, měl by být schopný využívat funkce Facebooku, umět si nastavit soukromí a odhlásit se. Facebook se neustále vyvíjí a vylepšuje. Má nové funkce, aplikace, možnosti, hry atd. Ve výzkumu, kterého se zúčastnilo deset základních škol, jsme zjistili že Facebook má založeno 80 % oslovených respondentů, kteří používají tuto sociální síť především kvůli komunikaci.

Výzkumné šetření se zaměřovalo nejen na uživatele Facebooku, ale i na ty co facebookový profil nevládní. Výzkumné šetření bylo rozděleno do dvou částí. Předvýzkum představoval kvalitativní výzkum, který měl podobu rozhovoru. Další etapa výzkumu byla realizována pomocí kvantitativního orientovaného výzkumného šetření prostřednictvím dotazníkového šetření. Výzkum měl tedy podobu smíšeného designu. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak žáci Facebook využívají a jaké mají znalosti týkající se problematiky sociálních sítí.

V práci je formulováno několik hypotéz. Jednalo se o hypotézy zaměřené na vliv bydliště, věku a pohlaví žáků. První hypotéza zkoumala, zda žáci, kteří bydlí ve městě si zakládají FB dříve jak žáci z vesnice. První hypotéza se nepotvrdila, mezi žáky nebyl v tomto směru zjištěn statisticky významný rozdíl. Další, a to druhá hypotéza byla zaměřená na způsoby použití Facebooku. Zkoumali jsme, zda žáci devátých ročníků používají FB více způsoby jak žáci šestých ročníků. Tato hypotéza se nám potvrdila. Třetí hypotéza zkoumala, zda lajky ovlivňují u dívek náladu více jak u chlapců. Třetí hypotéza se nám potvrdila. Poslední, a to čtvrtá hypotéza zjišťovala, zda chlapci více pocítují nepříjemné pocity, pokud mají odjet někde, kde není přístup k internetu. Tuto hypotézu se nám nepodařilo dokázat, mezi žáky různého pohlaví nebyly zjištěny statisticky významné rozdíly.

Uživatelé Facebooku jsou opravdu ovlivněni touto sociální sítí, pokud někdo dostane od někoho lajk, hned se v jeho podvědomí může ocitnout myšlenka, že se dané osobě líbí. Když

má uživatel Facebooku spoustu lajků, komentářů, sdílení může se cítit jako „hvězda“. V dnešní době si někteří uživatelé vše fotí a zveřejňují. Jestliže se stane, že zveřejněný příspěvek, fotka či video neobdrží do pár minut několik lajků, tak uživatelé tento zveřejněný obsah většinou smažou. Nepříjemné pocity se u některých uživatelů mohou dostavit, pokud není k dispozici internet nebo si uživatel doma zapomene mobil. Uživatelům také není příjemné, když si za ně u počítače někdo stoupne, okamžitě na monitoru zobrazí jiný odkaz. Všichni uživatelé, ale nejsou na sociálních sítích tak aktivní, spíše jen sledují, co zveřejní jejich přátelé.

Výzkum by mohl dále pokračovat ve zkoumání, jak Facebook proniká do života škol a také se zaměřit na různé vlivy, které mohou ovlivnit školní prospěch žáků.

Při psaní této práce jsem získala nové poznatky, které se týkají internetu, sociálních sítí či kyberprostoru. Díky těmto poznatkům mohu říci: „Internet jako takový je bezpečný, nebezpeční jsou na něm lidé“. Při používání sociálních sítí patří známé rčení: „Opatrnosti není nikdy dost“. Největším rizikem, se kterým se žáci na sociálních sítích mohou setkat je kyberšikana. Důležité je rozmyslet si, co na internetu zveřejníme, protože to většinou už nejde vzít zpět.

Seznam bibliografických citací

BARANOVIČ, R. 1999. *Internet pro střední školy*. Praha: Computer Press, 275 s. ISBN 80-7226-186-X.

Bezpecne-online.cz. 2016. *Stránky pro všechny zájemce o bezpečný internet*. [online]. [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: <http://www.bezpecne-online.cz/>.

Bezpecnyinternet.cz. 2016. [online]. 2016. [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://www.bezpecnyinternet.cz/>.

BONIFACE, S. 2016. *Jak blafovat o sociálních sítích*. Praha: Dobrovský s.r.o., 128 s. ISBN 978-80-7390-404.

BOYD, D. a ELLISON, N. 2008. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship*. [online]. *Journal of Computer-Mediated Communication*. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x/pdf>.

BURDOVÁ, E. a TRAXLER, J. 2014. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK), 43 s. ISBN 978-80-904864-9-2.

ČÁP, J. 2013. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 702 s. ISBN 978-80-262-0174-8.

ČÁP, J. a MAREŠ, J. 2007. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 656 s. ISBN 978-80-7367-273-7.

ČERNÁ, A. et al. 2013. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing. 150 s. ISBN 978-80-210-6374-7.

DĚDIČEK, D. 2010. *Facebook: jednoduše*. Brno: Computer Press, 127 s. ISBN 978-80-251-3196-1.

E-bezpeci.cz. 2015. *Bud'te na internetu v bezpečí*. [online]. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/>. ISSN 2336-1360.

E-bezpeci.cz. 2015. *České děti na Facebooku – výzkumná zpráva*. [online]. [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/veda-a-vyzkum/ceske-deti-na-facebooku-2015>. ISSN 2336-1360.

E-bezpeci.cz. 2015. *Fenomén Minecraft v českém prostředí (tisková zpráva)*. [online]. [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/veda-a-vyzkum/minecraft-2017-vyzkum>. ISSN 2336-1360.

- ECKERTO VÁ, L. 2014. *Hustej internet*. Praha: P. Prchal, 87 s. ISBN 978-80-87003-39-8.
- ECKERTO VÁ, L. a DOČEKAL, D. 2013. *Bezpečnost dětí na internetu: Rádce zodpovědného rodiče*. Brno: ComputerPress. 224 s. ISBN 978-80-251-3804-5.
- Facebook.com. 2016. *Facebook* [online]. [cit. 2016-10-04]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/>.
- Facebook.com. 2016. *Podmínky a zásady služby Facebook*. [online]. [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/policies/>.
- GASSTON, P. 2015. *Moderní web*. Brno: Computer Press. 240 s. ISBN 978-80-251-4345-2.
- GAVORA, P. a kol. 2010. *Elektronická učebnice pedagogického výskumu*. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského. 2010. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/>. ISBN 978-80-223-2951-4.
- HENDL, J. 2016. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 440 s. ISBN 978-80-262-0982-9.
- HULANOVÁ, L. 2012. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 217 s. ISBN 978-80-7387-545-9.
- CHRÁSKA, M. 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- Internet-hotline.cz. 2014. *Bráníme šíření ilegálního obsahu na internetu. I vy můžete pomoci!* [online]. [cit. 2016-10-23]. Dostupné z: <http://www.internet-hotline.cz/>.
- KAVALÍR, A. 2009. *Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele*. Plzeň: DragonPress s.r.o. 108 s. ISBN 978-80-86961-78-1.
- KIRKPATRICK, D. 2011. *Pod vlivem Facebooku: příběh z nitra společnosti, která spojuje svět*. Brno: ComputerPress. 320 s. ISBN 978-80-251-3573-0.
- KOPECKÝ, K. 2015. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 169. ISBN 978-80-244-4861-9.
- KOPECKÝ, K. a SZOTKOWSKI, R. 2015. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 64 s. ISBN 978-80-244-4555-7.
- KOŽÍŠEK, M. 2016. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 175 stran. ISBN 978-80-247-5595-3.

- KRÁL, M. 2015. *Bezpečný internet: chraňte sebe i svůj počítač*. Praha: Grada Publishing, a.s, 183 stran. ISBN 978-80-247-5453-6.
- KRČMÁŘOVÁ, B. et al. 2012. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 178 s. ISBN 978-80-904920-2-8.
- KULHÁNKOVÁ, H. 2010. *Fenomén facebook*. Kladno: BigOak, 128 s. ISBN 978-80-904764-0-0.
- LANGMEIER, J. a KREJČÍŘOVÁ, D. 2006. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, a.s, 368 s. ISBN 80-247-1284-9.
- Linkabezpeci.cz*. 2016. [online]. 2016. [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <https://www.linkabezpeci.cz/>.
- MIKEŠOVÁ, J. 2015. *Facebook a jeho dopad na žáky 2. stupně ZŠ*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. s. Vedoucí práce doc. PhDr. Miroslav Chráska, Ph.D.
- MIKEŠOVÁ, J. 2016. *Facebook a způsoby jeho využití u žáků základních škol*. [online]. [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://tvv-journal.upol.cz/pdfs/tvv/2016/01/26.pdf>.
- Newsfeed.cz*. 2016. *V 1. čtvrtletí 2016 stoupl počet uživatelů Facebooku na 1,65 miliard*. [online]. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: <http://newsfeed.cz/v-1-ctvrtleti-2016-stoupl-pocet-uzivatelu-facebooku-na-165-miliard/>.
- OLIVER, D. 2008. *500 Internet: pět set rad, tipů a technik*. Praha: Slovart. 127 s. ISBN 978-80-7391-148-5.
- ONDREJKA, V. 2010. *Podvody na internetu*. Nová Forma. 55 s. ISBN 978-80-87312-82-4.
- PETROWSKI, T. 2014. *Bezpečí na internetu: pro všechny*. Liberec: Dialog. 243 s. ISBN 978-80-7424-066-9.
- ROGERS, V. 2011. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Z anglického originálu ... přeložil Ondřej VÁGNER. Praha: Portál. 97 s. ISBN 978-80-7367-984-2.
- RŮŽIČKA, O. 2002. *Internet pro děti*. Praha: Computer Press. 67 s. ISBN 80-7226-684-5.
- Saferinternet.cz*. 2013. [online]. [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://www.saferinternet.cz/>. ISSN 1803-9219.

- SAK, P. 2007. *Člověk a vzdělávání v informační společnosti*. Praha: Portál. 280 s. ISBN 978-80-7367-230-0.
- SDRUŽENÍ LINKY BEZPEČÍ, 2012. *Děti a online rizika*. Praha: Sdružení Linka bezpečí 2012, 178 s. ISBN 978-80-904920-3-5.
- Selwyn N. *Screw Blackboard... do it onFacebook!': an investigation of students' educational use of Facebook*. 2007. [online]. University of London. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/doc/513958/Facebook-seminar-paper-Selwyn>.
- Seznamsebezpecne.cz. 2017. [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <https://www.seznamsebezpecne.cz/>.
- SEZNAMSKOL.CZ. 2016. *Základní školy – Olomoucký kraj*. [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.seznamskol.cz/zakladni-skoly/olomoucky-kraj/>.
- Smahel, D. a Wright, F. *The meaning of online problematic situations for children: results of qualitative cross-cultural investigation in nine European countries*. [online]. EU Kids Online, London School of Economics and Political Science, London, UK. 2014. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://eprints.lse.ac.uk/56972/>. ISSN 2045-256X.
- Statista.com. 2016. *Most popular Facebook games as of October 2016, based on monthly active users (in millions)*. 2016. [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/278933/monthly-active-users-of-the-most-popular-facebook-games/>.
- Statista.com. 2016. *Number of daily active Facebook users worldwide as of 4th quarter 2016 (in millions)*. [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/346167/facebook-global-dau/>.
- Statista.com. 2017. *Product brands with the most Facebook fans as of February 2017 (in millions)*. [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/265657/leading-product-brands-with-the-most-fans-on-facebook/>.
- STŘIHAVKA, M. 2001. *Vaše bezpečnost na a anonymita na Internetu*. Praha: ComputerPress. 87 s. ISBN 80-7226-586-5.
- ŠEVČÍKOVÁ, A. 2014. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu: závislost na internetu, navazování kontaktů online, soukromí na sociálních sítích, online komunity*. Praha: Grada Publishing, 183 s. ISBN 978-80-247-5010.

- ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, J. 2008. *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 175 s. ISBN 978-80-244-2141-4.
- ŠKYŘÍK, P. 2009. *Internet: definice, možnosti, vize*. Brno: Tribun EU. 179 s. ISBN 978-80-7399-784-7.
- ŠVAŘÍČEK, R. a ŠEĐOVÁ K. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.
- WALLACE, M. 2001. *Internet*. Bratislava: Příroda. 64 s. ISBN 80-07-00658-3.
- Webrangers.cz. 2016. *Je tvé chování na internetu bezpečné*. [online]. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: <http://www.webrangers.cz/>.
- ZOUNEK, J. a SUDICKÝ, P. 2012. *E-learning: učení (se) s online technologiemi*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 226 s. ISBN 978-80-7357-903-6.
- ZOUNEK, J. a ŠEĐOVÁ, K. 2009. *Učitelé a technologie*. Brno: Paido, 172 s. ISBN 978-80-7315-187-4.

Seznam použitých symbolů a zkratk

FAD	Facebook Addiction Disorder (závislostní chování na sociální síti FB)
BP	Bakalářská práce
cz	Czech Republic (doména 1. řádu)
FB	Facebook
SMS	Short mesagge service
www	World Wide Web (celosvětová síť)
wifi	označení pro několik standardů IEEE 802.11 popisujících bezdrátovou komunikaci v počítačových sítích

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet respondentů na jednotlivých	36
Tabulka 2: Počet respondentů podle bydliště	36
Tabulka 3: Počet respondentů podle pohlaví	36
Tabulka 4: Počet respondentů podle ročníků.....	37
Tabulka 5: Počet respondentů podle okresu	37
Tabulka 6: Odpovědi respondentů na otázku č. 1	46
Tabulka 7: Odpovědi respondentů na otázku č. 2.....	46
Tabulka 8: Odpovědi respondentů na otázku č. 3.....	47
Tabulka 9: Odpovědi respondentů na otázku č. 4.....	48
Tabulka 10: Odpovědi respondentů na otázku č. 5.....	49
Tabulka 11: Odpovědi respondentů na otázku č. 6.....	49
Tabulka 12: Odpovědi respondentů na otázku č. 7.....	50
Tabulka 13: Odpovědi respondentů na otázku č. 8.....	51
Tabulka 14: Odpovědi respondentů na otázku č. 9.....	52
Tabulka 15: Odpovědi respondentů na otázku č. 10.....	53
Tabulka 16: Odpovědi respondentů na otázku č. 11.....	53
Tabulka 17: Odpovědi respondentů na otázku č. 12.....	54
Tabulka 18: Odpovědi respondentů na otázku č. 13.....	56
Tabulka 19: Odpovědi respondentů na otázku č. 14.....	56
Tabulka 20: Odpovědi respondentů na otázku č. 15.....	57
Tabulka 21: Odpovědi respondentů na otázku č. 16.....	58
Tabulka 22: Odpovědi respondentů na otázku č. 17.....	58
Tabulka 23: Odpovědi respondentů na otázku č. 18.....	59
Tabulka 24: Odpovědi respondentů na otázku č. 19.....	59
Tabulka 25: Odpovědi respondentů na otázku č. 20.....	60
Tabulka 26: Odpovědi respondentů na otázku č. 21.....	61
Tabulka 27: Odpovědi respondentů na otázku č. 22.....	62
Tabulka 28: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (1. část).....	62
Tabulka 29: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (2. část).....	63
Tabulka 30: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (3. část).....	63
Tabulka 31: Odpovědi respondentů na otázku č. 24.....	64
Tabulka 32: Odpovědi respondentů na otázku č. 25.....	65

Tabulka 33: Odpovědi respondentů na otázku č. 30.....	66
Tabulka 34: Odpovědi respondentů na otázku č. 32.....	67
Tabulka 35: Hypotéza č. 1	70
Tabulka 36: Hypotéza č. 2	71
Tabulka 37: Hypotéza č. 3 (pozorované četnosti)	72
Tabulka 38: Hypotéza č. 3 (očekávané četnosti)	72
Tabulka 39: Hypotéza č. 4 (pozorované četnosti)	73
Tabulka 40: Hypotéza č. 4 (očekávané četnosti)	73

Seznam grafů

Graf 1: Počet respondentů na jednotlivých školách.....	36
Graf 2: Počet respondentů podle typu škol.....	36
Graf 3: Počet respondentů podle pohlaví.....	36
Graf 4: Počet respondentů podle ročníků	37
Graf 5: Počet respondentů podle okresu	37
Graf 6: Odpovědi respondentů na otázku č. 1	46
Graf 7: Odpovědi respondentů na otázku č. 2	47
Graf 8:Odpovědi respondentů na otázku č. 3	47
Graf 9: Odpovědi respondentů na otázku č. 4	48
Graf 10: Odpovědi respondentů na otázku č. 5	49
Graf 11: Odpovědi respondentů na otázku č. 6	49
Graf 12: Odpovědi respondentů na otázku č. 7	50
Graf 13: Odpovědi respondentů na otázku č. 8	51
Graf 14: Odpovědi respondentů na otázku č. 9	52
Graf 15: Odpovědi respondentů na otázku č. 10:	53
Graf 16: Odpovědi respondentů na otázku č. 11	53
Graf 17: Odpovědi respondentů na otázku č. 12	55
Graf 18: Odpovědi respondentů na otázku č. 13	56
Graf 19: Odpovědi respondentů na otázku č. 14	56
Graf 20: Odpovědi respondentů na otázku č. 15	57
Graf 21: Odpovědi respondentů na otázku č. 16	58
Graf 22: Odpovědi respondentů na otázku č. 17	58
Graf 23: Odpovědi respondentů na otázku č. 18	59
Graf 24: Odpovědi respondentů na otázku č. 19	59
Graf 25: Odpovědi respondentů na otázku č. 20	60
Graf 26: Odpovědi respondentů na otázku č. 21	61
Graf 27: Odpovědi respondentů na otázku č. 22	62
Graf 28: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (1. část).....	62
Graf 29: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (2. část).....	63
Graf 30: Odpovědi respondentů na otázku č. 23 (3. část).....	63
Graf 31: Odpovědi respondentů na otázku č. 24	64
Graf 32: Odpovědi respondentů na otázku č. 25	65

Graf 33: Odpovědi respondentů na otázku č. 30	66
Graf 34: Odpovědi respondentů na otázku č. 32	67
Graf 35: Hypotéza č. 1	70
Graf 36: Hypotéza č. 2	71
Graf 37: Hypotéza č. 4	74

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník k diplomové práci

Příloha 1 – dotazník k diplomové práci

Anonymní dotazník k diplomové práci

Vážené zákyně, vážení žáci,

*jsem studentkou Univerzity Palackého v Olomouci a tímto Vás chci požádat o spolupráci při výzkumném šetření k diplomové práci na téma Facebook a způsoby jeho využití žáky ZŠ. V některých otázkách nejsou správné či špatné odpovědi, **zakroužkujte** odpovědi, které Vás nejvíce vystihují. Příliš dlouho o odpovědích nepřemýšlejte, většinou ta první odpověď, která Vás napadne, bývá zpravidla nejpřesnější.*

Předem Vám děkuji za Váš čas a Vaše vyplněné odpovědi

Bc. Jana Mikešová

Vaše pohlaví je: DÍVKA nebo CHLAPEC

Ročník: 6. nebo 9.

Bydlím: NA VESNICI nebo VE MĚSTĚ

1. Máte založený Facebook? ANO NE

Pokud nemáte založený Facebook pokračujte otázkou č. 24

2. Kolik času trávíte průměrně denně na sociálních sítích?

..... hodin ..... minut

3. Jste na Facebooku:

- a) aktivní uživatelé (lajkování, komentování, sdílení...)
- b) pasivní uživatelé (sledování, co zveřejňují přátelé...)
- c) používáte FB jen ke komunikaci

4. Máte Vaše učitele na Facebooku v přátelích? ANO NE

5. Jaké informace máte vyplněné u svého účtu?

- a) Jméno a příjmení
- b) Datum narození
- c) Bydliště
- d) Vztah
- e) Vzdělání
- f) Pohlaví
- g) E-mail
- h) Telefon

6. Máte u svého účtu pouze pravdivé informace? ANO NE
7. Od kolika let používáte pravidelně Facebook? ..... let
8. Kolikrát denně se průměrně podíváte na Facebook? .....
9. Kolik máte na Facebooku přátel? .....
10. Znáte všechny své přátele osobně? ANO NE
11. Jak dlouho dokážete být bez Facebooku? ..... dní
12. Proč používáte Facebook:
Komunikace s přáteli	ANO	NE
Ke studiu, vzdělávání	ANO	NE
Kvůli zábavě	ANO	NE
K nakupování	ANO	NE
Sdílení fotografií a videí	ANO	NE
K hledání informací	ANO	NE
Komunikace se vzdálenými přáteli	ANO	NE
Poznávání nových lidí	ANO	NE
Hraní her	ANO	NE
Komunikace s lidmi s podobnými zájmy	ANO	NE
Sledování činnosti svých přátel	ANO	NE
Komentování příspěvků	ANO	NE
Facebook mají ostatní kamarádi	ANO	NE
Připomíná mi narozeniny přátel	ANO	NE
13. Když se s někým seznámíte osobně, poté se podíváte na jeho Facebookový účet a zjistíte si další informace?
- Vždy
  - Někdy
  - Nikdy
14. Umíte si zabezpečit svůj facebookový účet a nastavit soukromí?
- Myslím, že ano
  - Neumím
  - Je mi to jedno
15. Jste na Facebooku závislí? ANO NE
16. Ovlivňují lajky vaši náladu? ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE NE
17. Pamatujete si profilové fotky vašich přátel? ANO NE
18. Jakmile máte možnost, připojíte se na Facebook? ANO NE

19. Máte přístup k Facebooku i ve svém mobilním telefonu? ANO NE

20. Používáte Facebook:

Po probuzení ANO NE

Po příchodu do školy ANO NE

Během vyučování ANO NE

O přestávkách ANO NE

Po příchodu ze školy domů ANO NE

Před usnutím ANO NE

21. Kontrolujete počet lajků, které vám přibyly ke zveřejněným příspěvkům?

ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE NE

22. Máte se spolužáky založenou skupinu? ANO NE

Pokud ano, k čemu tato skupina slouží?

.....
.....
.....

23. Mají Vaši rodiče Facebook? ANO NE

Zajímají se Vaši rodiče, co děláte na FB? ANO NE

Pokud mají Vaši rodiče Facebook, máte je v přátelích? ANO NE

Od otázky č. 24 odpovídají i ti žáci, kteří nemají založený Facebook.

24. Jak nejčastěji trávíte čas na počítači? (vyberte jen jednu odpověď)

a) Sociální síť

b) Sledování filmů

c) Poslouchání hudby

d) Vyhledávání informací

e) Jiné.....

25. Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas? (vyberte jen jednu odpověď)

a) Sociální síť

b) Kroužky

c) Přátelé

d) Rodina

e) Sport

f) Jiné.....

26. Na jakých jiných sociálních sítích máte založené profily?

.....
.....

27. Kdo je zakladatel Facebooku? .....

28. Ve kterém roce byla tato sociální síť založena? .....

29. Jaká je věková hranice pro založení Facebooku? ..... let

30. Koho je fotografie na Facebooku?

- a) Moje
- b) Facebooku
- c) Kdo jí zveřejní
- d) Kdo jí sdílí

31. Jaká forma kyberšikany se může objevit na Facebooku?

.....
.....

32. Pokud máte jet někam, kde není k dispozici internet, tedy nebude mít přístup k internetu, jak se cítíte?

- a) Odmítám jet
- b) Jsem rád/a, budu mít více času na ostatní a od FB si odpočinu
- c) Jsem nervózní a budu hledat nejbližší internetové připojení
- d) Jiné pocity: .....

Pokud je ještě něco zajímavého, co víte o Facebooku, k čemu je Vám dobrý, k čemu Vám někdy pomohl nebo uškodil či cokoli dalšího, co Vás o této sociální síti napadne, tak tady mi to prosím napište:

.....
.....
.....
.....
.....

Ještě jednou Vám děkuji za spolupráci, přeji Vám krásný den a spoustu úspěchů ve škole i v osobním životě

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Jana Mikešová
Katedra:	Katedra technické a informační výchovy
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Miroslav Chráska, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Facebook a způsoby jeho využití žáky ZŠ
Název v angličtině:	Facebook and the way it is used by lower secondary school pupils
Anotace práce:	<p>Diplomová práce se zabývá sociální sítí Facebook a způsoby jeho využití žáky ZŠ. Teoretická část popisuje základní poznatky týkající se období dospívání, internetu, sociálních sítí, Facebooku, kyberprostoru a využití sociálních sítí ve výuce. Praktická část se věnuje výsledkům výzkumného šetření. Výzkumné šetření mělo smíšený desing. Předvýzkum měl podobu rozhovoru s patnáctiletými žáky a následné výzkumné šetření mělo podobu dotazníkového šetření u žáků v šestém a devátém ročníku ZŠ. Ve výzkumu bylo zjištěno, že 80 % respondentů má založený Facebook. Respondenti si nejčastěji zakládají Facebook v 11 letech. Podmínku založení 13 let většina žáků nedodrhuje (82 %).</p> <p>Práce byla podpořena projektem IGA_PdF_2016_028 „Identifikace rizik sociálních sítí a počítačových her u žáků v závislosti na jejich preferovaném způsobu využití informačních a komunikačních technologií.“</p>
Klíčová slova:	Facebook, internet, kyberprostor, sociální síť, výzkum, žáci

Anotace v angličtině:	<p>The diploma thesis focuses on the social network site Facebook and the ways it is used by primary school pupils. Theoretical part describes the basic knowledge related to adolescence, the Internet, social networks, Facebook, cyberspace and the use of social networks in education. Practical part deals with results of the research. The survey had mixed design. Preliminary research took a form of an interview with fifteen years old pupils and subsequent research survey took a form of a questionnaire survey filled by pupils in sixth and ninth grade of primary school. In this research it was found that 80 % of students have a Facebook account. The pupils mostly founded their accounts on Facebook when they were 11 years old. Majority of the students (82 %) do not respect the requirement of being at least 13 years old to found an account.</p> <p>The diploma thesis was supported by the IGA_PdF_2016_028 „Identification of social networks and computer games risks for pupils according to their preferred way of IT and communication technology use“ project.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Facebook, internet, cyberspace, social networks, research, pupils
Přílohy vázané v práci:	Příloha 1 – Dotazník k diplomové práci
Rozsah práce:	91 stran
Jazyk práce:	Český jazyk